

**DOKUMENT EUROPEJSKIEGO BANKU
ODBUDOWY I ROZWOJU**

STRATEGIA DLA POLSKI

Zatwierdzona przez Zarząd na posiedzeniu w dniu 25 kwietnia 2006 r.

SPIS TREŚCI

SKRÓTY	4
STRESZCZENIE	5
1. PORTFEL BANKU	8
1.1 Przegląd dotychczasowej działalności	8
1.2 Wdrożenie poprzedniej strategii dla kraju	10
1.3 Wpływ portfela Banku na przekształcenia oraz wnioski.....	11
1.3.1 Sektor finansowy	11
1.3.2 Sektor przedsiębiorstw	12
1.3.3 Infrastruktura i ochrona środowiska	13
1.3.4 Ogólna ocena	14
1.4 Wyniki finansowe istniejącego portfela.....	14
1.5 Mobilizacja współfinansowania	15
2. ŚRODOWISKO OPERACYJNE	15
2.1 Ogólne środowisko reform	15
2.1.1 Sytuacja polityczna	15
2.1.2 Środowisko prawne.....	16
2.1.3 Zagadnienia związane z ochroną środowiska.....	16
2.2 Postępy w procesie przekształceń i reakcja gospodarki	17
2.2.1 Warunki makroekonomiczne o istotnym znaczeniu dla działalności Banku	17
2.2.2 Sukcesy osiągnięte w procesie przekształceń i związane z nim wyzwania	18
2.3 Dostęp do kapitału.....	24
3. KIERUNKI ROZWOJU STRATEGII	25
3.1 Priorytety Banku na okres realizacji strategii.....	25
3.2 Wyzwania sektorowe i cele Banku.....	26
3.2.1 Sektor finansowy	26
3.2.2 Sektor przedsiębiorstw	27
3.2.3 Infrastruktura i ochrona środowiska	27
4. WSPÓLPRACA Z INNYMI MIĘDZYNARODOWYMI INSTYTUCJAMI FINANSOWYMI	28
ZAŁĄCZNIK 1: ZAANGAŻOWANIE FINANSOWE EBOR NETTO	31
ZAŁĄCZNIK 2: SZCZEGÓŁOWE ZESTAWIENIE PROJEKTÓW W POSZCZEGÓLNYCH LATACH.....	32
ZAŁĄCZNIK 3: WYBRANE WSKAŹNIKI EKONOMICZNE	38
ZAŁĄCZNIK 4: WSKAŹNIKI NA PODSTAWIE OCENY WYZWAŃ ZWIĄZANYCH Z PRZEKSZTAŁCENIAMI ZA 2005 R.	39
ZAŁĄCZNIK 5: PORÓWNAWCZE WSKAŹNIKI ZMIAN STRUKTURALNYCH.....	42
ZAŁĄCZNIK 6: OCENA SYTUACJI POLITYCZNEJ I SPOŁECZNEJ	43

ZAŁĄCZNIK 7: OCHRONA ŚRODOWISKA	49
ZAŁĄCZNIK 8: PRZEGLĄD FUNDUSZU TC EBOR I OFICJALNEGO WSPÓLFINANSOWANIA	55
Zestawienie 1 – Projekty TC	56
Zestawienie 2 – Projekty TAM	61
Zestawienie 3 – Projekty z współfinansowaniem oficjalnym	66
ZAŁĄCZNIK 9: OCENA POLSKIEGO PRAWA HANDLOWEGO	68

SKRÓTY

KE	Komisja Europejska
EIB	Europejski Bank Inwestycyjny
EMU	Europejska Unia Monetarna
ESCO	Spółka prowadząca działalność ukierunkowaną na poprawę efektywności gospodarowania energią
UE	Unia Europejska
FDI	Bezpośrednie inwestycje zagraniczne
FI	Instytucje finansowe
PKB	Produkt Krajowy Brutto
IAIS	Międzynarodowe Stowarzyszenie Nadzorów Ubezpieczeniowych
IFC	<i>International Finance Corporation</i>
IFI	Międzynarodowe Instytucje Finansowe
MFW	Międzynarodowy Fundusz Walutowy
IOSCO	Międzynarodowa Organizacja Komisji Papierów Wartościowych
ISPA	<i>Instrument for Structural Policies for Pre-Accession</i> (Instrument Przedakcesyjnej Polityki Strukturalnej)
MEI	Infrastruktura komunalna i ochrona środowiska
MMŚP	Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa
NATO	<i>North Atlantic Treaty Organisation</i> (Organizacja Traktatu Północnoatlantyckiego)
NBFI	Instytucja finansowa niebędąca Bankiem
NBP	Narodowy Bank Polski
OECD	<i>Organization for Economic Co-operation and Development</i> (Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju)
PLN	Złoty polski
PPP	Partnerstwo publiczno-prywatne
MŚP	Małe i średnie przedsiębiorstwa
TC	Współpraca techniczna
UNCITRAL	<i>United Nations Commission on International Trade Law</i> (Komisja ONZ do spraw Międzynarodowego Prawa Handlowego)
USD	Dolar amerykański
GPW w Warszawie	Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie

STRESZCZENIE

Polska nadal spełnia warunki określone w Artykule 1 Umowy Założycielskiej Banku. W ciągu ostatnich 15 lat Polska osiągnęła ogromne postępy w procesie przekształceń. Około 75% działalności gospodarczej generuje sektor prywatny, ceny są w znacznym stopniu zliberalizowane, regulacje w zakresie handlu zagranicznego są otwarte, a warunki inwestycji zagranicznych stosunkowo liberalne, co sprawia, że Polska należy do grupy najbardziej zaawansowanych krajów o gospodarkach w okresie przejściowym.

Przystąpienie Polski do UE w maju 2004 r. miało pozytywny wpływ na wzrost produkcji, handel, dochody rolnictwa i inwestycje infrastrukturalne. Wzrost gospodarczy osiągnął 5,3% w 2004 r. i 3,2% w 2005 r. Był on napędzany głównie wzrostem netto eksportu, chociaż w czwartym kwartale 2005 r. odnotowano wzrost inwestycji i popytu konsumpcyjnego. Ogólny deficyt publiczny zgodnie z metodologią ESA'95 (zgodnie, z którą otwarte fundusze emerytalne klasyfikowane są do sektora finansów publicznych) obniżył się do około 2,5% PKB w 2005 r., podczas gdy, w 2004 r. wynosił 3,9% PKB. Państwowy dług publiczny nieznacznie przekracza 50% PKB według metodologii polskiej (lub wynosi około 42,5% PKB według metodologii ESA'95). Na koniec 2005 r. inflacja wyniosła mniej niż 1% i w związku z tym Rada Polityki Pieniężnej obniżyła stopę referencyjną, do 4%, czyli do najniższego poziomu w historii. Silny wzrost eksportu i znaczny spadek transferów netto pomogły obniżyć deficyt na rachunku bieżącym do około 1,5% PKB w 2005 r. Dalsze reformy fiskalne pozostają jednak warunkiem utrzymania stabilności makroekonomicznej i przyjęcia Euro w średnim horyzoncie czasowym. Najwyższe bezrobocie w UE, wynoszące 18%, i ogromne dysproporcje regionalne wciąż stanowią największe wyzwania dla Polski. W Polsce znajduje się pięć najuboższych regionów UE. W związku z tym konkurencyjność, klimat biznesowy i tworzenie nowych miejsc pracy powinny mieć priorytet wśród działań politycznych i gospodarczych.

Jeśli chodzi o reformy strukturalne i instytucjonalne, osiągnięto pewien postęp w prywatyzacji i restrukturyzacji przedsiębiorstw państwowych. Do najważniejszych transakcji zawartych w ostatnich dwóch latach należała sprzedaż udziałów mniejszościowych w PKO BP – największym polskim banku, LOTOS – grupie kapitałowej działającej w przemyśle naftowym i PGNiG – spółce z sektora gazowego. Prawie zakończona jest restrukturyzacja przemysłu stalowego – w 2004 r. sektor ten osiągnął ostatecznie rentowność po latach strat i trudności. Kilka dużych przedsiębiorstw państwowych, w tym PZU i PKN Orlen, również realizuje szerokie plany restrukturyzacji i redukcji kosztów zatrudnienia, aby sprostać coraz bardziej konkurencyjnym warunkom ekonomicznym. Nowe spółki wprowadzane na Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie przyczyniły się do pewnego pogłębienia rynków finansowych. Zaobserwowano dalszą poprawę jakości portfela kredytów bankowych. Od momentu pełnego rozpoczęcia działalności przez Arbitra Bankowego znaczenia nabrała również regulacja i ochrona klientów.

Przed krajem wciąż jednak stoją różne wyzwania:

- Konieczne jest podjęcie działań strukturalnych, aby ograniczyć deficyt budżetowy i wydatki publiczne, w tym wydatki na ochronę zdrowia i świadczenia socjalne, przy jednoczesnym utrzymaniu odpowiedniego poziomu ochrony socjalnej.

- Należy znosić bariery administracyjne, usprawnić przepisy prawne i podnieść efektywność systemu prawnego, aby zwiększyć atrakcyjność kraju dla inwestorów, utrzymać wzrost i ograniczyć bezrobocie.
- Niezbędna jest prywatyzacja i restrukturyzacja przedsiębiorstw pozostających pod kontrolą państwa, w szczególności w przemyśle ciężkim, górnictwie, przemyśle stoczniowym, energetyce, przemyśle petrochemicznym i sektorze ubezpieczeniowym, aby zapewnić konkurencyjność i wydajność pracy.
- Konsolidacja przedsiębiorstw w rolnictwie i szerszy dostęp do finansowania dla małych i mikro przedsiębiorstw, w szczególności na terenach wiejskich, ma kluczowe znaczenie dla stymulowania przedsiębiorczości i redukcji bezrobocia w mniej rozwiniętych regionach.
- Gminy, regiony oraz gminne i regionalne przedsiębiorstwa użyteczności publicznej w dalszym ciągu stoją przed wyzwaniami związanymi z usprawnieniami infrastrukturalnymi w zakresie ochrony środowiska, transportu publicznego i instytucji socjalnych, a także poprawą zarządzania i wiarygodności kredytowej, jak również projektami strukturalnymi, które mogłyby zabezpieczyć i umożliwić wykorzystanie środków z grantów unijnych.
- Jeśli chodzi o pogłębienia rynków finansowych, istotny jest rozwój niebankowego sektora finansowego, w szczególności przez wprowadzenie innowacyjnych produktów finansowych i dywersyfikację portfeli inwestycyjnych firm ubezpieczeniowych i funduszy emerytalnych.
- Podstawą zapewnienia konkurencyjności gospodarki w długim terminie jest zakończenie reformy sektora kolejowego, wzmocnienie konkurencji w dziedzinie telekomunikacji stacjonarnej i usprawnienia infrastrukturalne z pomocą unijnych Funduszy Strukturalnych i Spójności, z silnym udziałem sektora prywatnego i współfinansowania lokalnego.
- Należy promować inwestycje prywatne zwiększające efektywność energetyczną i zastosowanie energii odnawialnej, tak, aby ograniczyć intensywność energetyczną i spełnić cele w zakresie ochrony środowiska.

Na dzień 31 stycznia 2006 r. Bank podjął łączne zaangażowanie na kwotę 3 446 mln € obejmujące 147 projektów, w realizację, których zaangażowano dodatkowo 9 173 mln € środków pozyskanych od sponsorów i podmiotów współfinansujących. Wolumen nowych projektów w 2005 r. pozostawał wysoki i w nadchodzącym okresie realizacji strategii Bank będzie mógł w dalszym ciągu odgrywać ważną rolę przez selektywną koncentrację na obszarach posiadających potencjał w kontekście wpływu na przemiany, w przypadku, których możliwe byłoby rozszerzenie zaangażowania Banku.

Biorąc pod uwagę powyższe, działalność Banku w Polsce będzie oparta na następujących celach operacyjnych:

- Stymulowanie rozwoju finansowania zabezpieczonego przychodami i zaangażowania sektora prywatnego, aby zminimalizować zależność od gwarancji państwowych i zwiększyć dopływ finansowania długoterminowego przeznaczanego na projekty infrastrukturalne i środowiskowe. Rozszerzenie zakresu finansowania projektów przez partnerstwo publiczno-prywatne, głównie w sektorze komunalnym i

transportowym, w ścisłej współpracy z władzami centralnymi/lokalnymi i Funduszami Strukturalnymi i Spójności.

- Wsparcie restrukturyzacji, modernizacji i udziału sektora prywatnego w branży drogownictwa, kolei i portów lotniczych.
- Wsparcie projektów dotyczących oszczędności energii i energii odnawialnej, opracowanych zgodnie z zasadami rynkowymi i sprzyjających inwestycjom prywatnym.
- Wsparcie restrukturyzacji, modernizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw przez ponoszenie ryzyka wspólnie z inwestorami lokalnymi lub zagranicznymi, szczególnie w bardziej problematycznych sektorach, takich jak przemysł chemiczny, energetyka, przemysł ciężki lub górnictwo.
- Zapewnienie koniecznego kapitału podwyższonego ryzyka (w formie kapitału własnego i/lub zadłużenia strukturalnego) dla spółek lokalnych na finansowanie ich wzrostu i/lub rozwoju w regionie, czasami z udziałem prywatnych funduszy kapitałowych.
- Dalsza praca z lokalnymi pośrednikami finansowymi i instytucjami finansowymi nie będącymi bankami, aby zapewnić finansowanie dla mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, w szczególności na terenach wiejskich w powiązaniu ze wsparciem z UE lub od innych dostawców pomocy.
- Udział w rozszerzaniu lokalnego rynku kapitałowego przez promocję i rozwój nowych struktur finansowania, takich jak papiery wartościowe zabezpieczone na aktywach (*asset-backed securities*), sekurytyzacja portfeli aktywów, instrumenty zamienne, obligacje hipoteczne i obligacje zabezpieczone przychodami.

Bank zapewni, że działalność EBOR w Polsce będzie w dalszym ciągu spełniać zasady rzetelnej bankowości, wywierać wpływ na przemiany, a także uzupełniać i podlegać Procedurom Środowiskowym Banku i w razie potrzeby obejmować Plany Działań Środowiskowych.

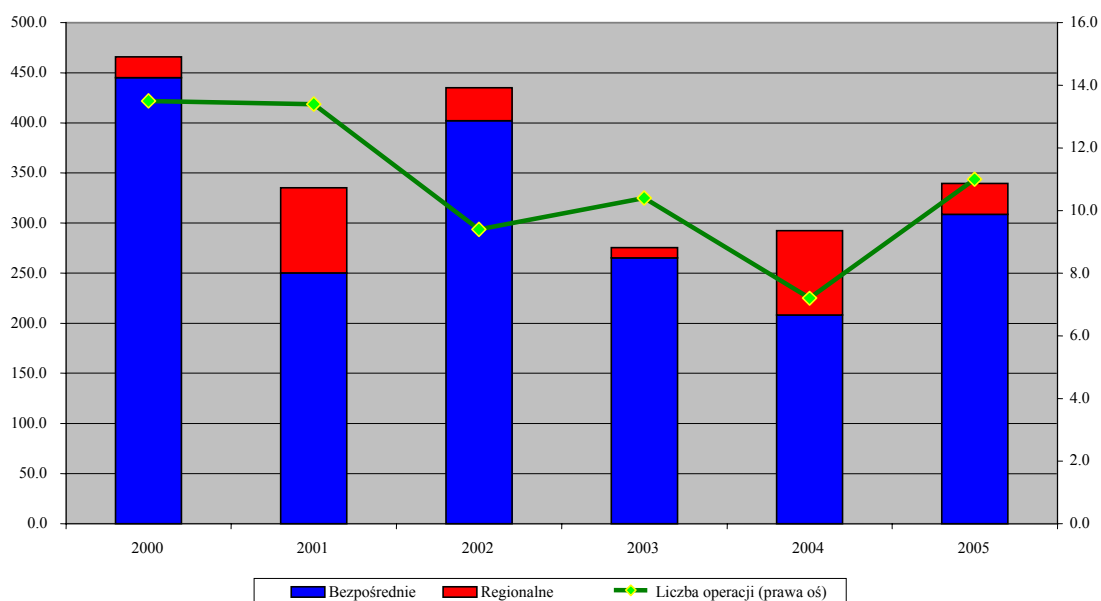
1. PORTFEL BANKU

1.1 Przegląd dotychczasowej działalności

Pod względem wielkości, Polska, w dalszym ciągu, jest drugim, po Rosji, obszarem działania Banku, z udziałem wynoszącym 11,5% w bieżącym portfelu Banku. Na dzień 31 stycznia 2006 r. zaangażowanie finansowe Banku wynosiło łącznie 3 446 mln € netto (w tym 337 mln € w projekty regionalne). Zaangażowane przez Bank środki finansowe były odpowiednio zdywersyfikowane pomiędzy sektor korporacyjny (branże ogólne, branże specjalistyczne, zasoby naturalne) stanowiący 41% portfela, instytucje finansowe – 35%, infrastrukturę (MEI, transport) – 18%, oraz sektor energetyczny (energetyka, efektywność energetyczna) – 6%. Szczegółowe zestawienie zaangażowania finansowego Banku netto według sektorów przedstawiono w Załączniku 1.

Jak widać na poniższym wykresie, poziom rocznego zaangażowania finansowego Banku pozostaje wysoki i stabilny. Szczegółowe zestawienie wszystkich projektów można znaleźć w Załączniku 2.

Produkty pozyskane w ciągu roku (w tym regionalne)

Bieżący portfel według sektorów (w tym projekty regionalne)

Bieżący portfel (mln €) na dzień 31 stycznia 2006 r.

Grupa sektorów (SIC)	Zespół sektorów (SIC)	Liczba projektów	Finansowanie EBOR	Udział w portfelu
Energetyka	Efektywność energetyczna	1,9	120,2	7,5%
	Energetyka	1,3	63,8	4,0%
Suma cząstkowa dla energetyki		3,2	184,0	11,6%
Instytucje finansowe	Majątek własny banków	4,1	144,8	9,1%
	Kredyty banków	4,5	202,1	12,7%
	Fundusze akcji	18,7	137,0	8,6%
	Instytucje finansowe nie będące bankami	2,3	195,5	12,3%
Suma cząstkowa dla instytucji finansowych		29,6	679,4	42,7%
Branże ogólne	Branże ogólne	6,2	88,3	5,5%
Suma cząstkowa dla branż ogólnych		6,2	88,3	5,5%
Infrastruktura	Infrastruktura komunalna i ochrona środowiska	14,1	240,0	15,1%
	Transport	3,0	44,2	2,8%
Suma cząstkowa dla infrastruktury		17,1	284,2	17,8%
Branże specjalistyczne	Agrobiznes	2,7	141,6	8,9%
	Nieruchomości i turystyka	8,2	169,0	10,6%
	Telekomunikacja, informatyka i media	1,6	45,8	2,9%
Suma cząstkowa dla branż specjalistycznych		12,5	356,4	22,4%
POLSKA OGÓLEM		68,6	1.592,3	100%
w tym zadłużenie			959,0	60%
w tym majątek własny			527,8	33%
w tym gwarancje			105,5	7%
w tym środki prywatne			1.356,4	85%
w tym środki państwowe			235,9	15%
w tym bezpośrednie			1.331,0	84%
w tym regionalne			261,6	16%
w tym niepaństwowe			1.559,0	98%
w tym państwowe			33,3	2%

1.2 Wdrożenie poprzedniej strategii dla kraju

Poprzednia Strategia dla Polski, zatwierdzona 27 kwietnia 2004 r., określała następujące priorytety strategiczne dla Banku w Polsce:

- Wsparcie zakończenia modernizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw polskich, w szczególności w trudnych i wymagających liberalizacji sektorach. Wsparcie bezpośrednich inwestycji zagranicznych, które ułatwiają przemiany i rozwój regionalny.
- Wsparcie krajowego sektora prywatnego, w szczególności MŚP przez rozszerzenie dostępności finansowania i współpracę z władzami polskimi w celu dalszej realizacji programów finansowania MŚP z lokalnymi pośrednikami finansowymi po przystąpieniu.
- Udział w dalszym rozwoju sektora finansowego przez wspieranie konsolidacji bankowości, ubezpieczeń i funduszy emerytalnych; wspieranie rozwoju rynków kapitałowych przez promocję nowych produktów finansowych; dalsze zapewnienia kapitału dla sektora kapitału prywatnego, aby wspierać jego potencjał długoterminowy i przyczynić się do prywatyzacji i rozwoju innych ważnych pośredników finansowych.
- Wspieranie dalszych inwestycji w infrastrukturę i ochronę środowiska, szczególnie na poziomie lokalnym, minimalizacja zależności od gwarancji państwowych przy jednoczesnej maksymalizacji absorpcji unijnych Funduszy Strukturalnych i Spójności, jak również budowie potencjału instytucjonalnego.

W ciągu ostatnich dwóch lat Bank przystąpił do realizacji 18 nowych projektów o łącznej wartości 636 mln €. W odpowiedzi na główne wyzwania związane z okresem przejściowym, Bank wdrożył następujące projekty:

- Finansowanie inwestycji *Celsa w Hucie Ostrowiec* i *PKP Energetyka* (ta ostatnia bez gwarancji państwowej) odzwierciedla bieżące zaangażowanie Banku w trudne sektory rynku w Polsce. Finansowanie dla *Kaufland* razem z lokalnymi bankami komercyjnymi z przeznaczeniem na rozbudowę sektora handlu detalicznego w miastach średniej wielkości potwierdza wsparcie Banku dla przemian i rozwoju regionalnego.
- Wsparcie dla MŚP wciąż stanowi ważną część działalności Banku ukierunkowanej na sektor prywatny. W tym okresie Bank zawarł wiele transakcji w ramach Programu Finansowania Małych i Średnich Przedsiębiorstw (*EU/EBRD SME Finance Facility*) ze spółkami leasingowymi, tym samym rozszerzając dostępność finansowania dla MŚP. Bank w dalszym ciągu zapewniał bezpośrednie wsparcie dla prywatnych funduszy kapitałowych (*Polish Enterprise Fund, Advent, Emerging Europe Convergence Fund*), a także realizował inwestycje razem z nimi (*Opoczno, DGS*), tym samym zapewniając kapitał bezpośrednio dla średnich przedsiębiorstw.
- W 2004 r. Bank, razem z Rabobank International, zainwestował w *BGŻ*, największy w Polsce bank obsługujący sektor rolniczy, aby wesprzeć restrukturyzację i modernizację *BGŻ* i przekształcić go w nowoczesny i efektywny bank komercyjny specjalizujący się w finansowaniu terenów wiejskich. Działając jako główny inwestor, Bank zainwestował w dwa krajowe zamknięte specjalistyczne fundusze nieruchomości (*Arka, Fundusz Nieruchomości BPH*) notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie, tym samym przyczyniając się do rozwoju nowego instrumentu inwestycyjnego dla lokalnych funduszy emerytalnych i inwestycyjnych, a także wspierając rozwój wtórnego rynku nieruchomości w Polsce.

- Bank w dalszym ciągu wspierał modernizację sektora energetycznego, a jego zaangażowanie w opracowanie struktury dużej inwestycji w *Zespół Elektrowni PAK* miało podstawowe znaczenie dla zabezpieczenia udziału kredytodawców komercyjnych. Zapewniając kapitał dla *Dalkia Polska*, Bank miał na celu wsparcie prywatyzacji elektrociepłowni miejskiej w Łodzi, tak, aby poprawić efektywność energetyczną i standardy w zakresie ochrony środowiska. Bank uruchomił również Program Finansowania Inwestycji Komunalnych (*EU EBRD Municipal Finance Facility*), przy czym pierwszą umowę o podziale ryzyka podpisano z *ING Bank Śląski*. Przewiduje się, że program zachęci lokalnych pośredników finansowych do udzielania kredytów na zaspokojenie potrzeb inwestycyjnych mniejszych gmin. Bank rozszerzył swoje podejście związane z finansowaniem zabezpieczonym przychodami w sektorze publicznym (np. *Gdańsk, Kraków*) i zastosował nowe instrumenty finansowe, takie jak obligacje zabezpieczone przychodami, w sektorze zaopatrzenia w wodę (*Bydgoszcz*). Bank opracował również innowacyjne podejścia do współfinansowania z unijnych Funduszy Spójności i Strukturalnych (np. we współpracy z prywatnym przedsiębiorstwem wodociągowym w *Gdańsku*).

1.3 Wpływ portfela Banku na przekształcenia oraz wnioski

1.3.1 Sektor finansowy

Bankowość: Bank odegrał istotną rolę w procesie przekształceń sektora finansowego, szybko reagując na wyzwania stojące przed tym sektorem. Bank wcześniej zaangażował środki w inwestycje kapitałowe w dwóch dużych bankach, przy czym inwestycje te wiązały się z restrukturyzacją, wzmocnieniem zasad ładu korporacyjnego i zdolności kredytowych. Inwestycja kapitałowa w *Bank Pekao*, największy uniwersalny bank prywatny, przyczyniła się do dalszej prywatyzacji sektora bankowego w 2000 r., podczas gdy kredyt podporządkowany wzmocnił możliwości *BISE* w zakresie kredytowania małych gmin. Po długim i intensywnym dialogu politycznym niedawno zakończono prywatyzację *BGŻ*, banku obsługującego sektor rolniczy, z udziałem Banku i przystąpiono do restrukturyzacji działalności *BGŻ*.

Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa: Linie kredytowe, udzielane przez Bank w ramach Programu Finansowania Małych i Średnich Przedsiębiorstw UE/EBOR, miały ogromny efekt pokazowy i pomogły rozszerzyć potencjał instytucjonalny niektórych banków w zakresie dalszego rozszerzania działalności w segmencie MŚP. Mimo tych starań, dostępność finansowania dla mikro i małych przedsiębiorstw, szczególnie w regionach i na terenach wiejskich, jest wciąż stosunkowo ograniczona i dalsze zaangażowanie Banku wciąż ma duże znaczenie. Sektor MŚP w Polsce wzmocniły działania Programu *Turnaround Management (TAM)*, ukierunkowane na wsparcie rozwoju i wzrostu MŚP w krajach, w których działa Bank, umożliwiając im adaptację do gospodarki wolnorynkowej. Do chwili obecnej w ramach TAM w Polsce zrealizowano 101 projektów.

Prywatne fundusze kapitałowe: Polska jest głównym krajem docelowym dla różnych prywatnych funduszy kapitałowych w regionie i podczas gdy Bank przyczynił się do zainwestowania pewnych środków przez inwestorów zagranicznych, a ostatnio krajowych inwestorów instytucjonalnych, kwoty inwestycji wciąż są ograniczone. W efekcie ciągłego zaangażowania Banku Polska posiada najbardziej rozwinięty sektor prywatnych funduszy kapitałowych wśród krajów o gospodarkach w okresie przejściowym. Niemniej jednak

fundusze kapitałowe wciąż wymagają finansowania publicznego. Struktury i instrumenty pozostają stosunkowo ograniczone, a grupa doświadczonych menedżerów funduszy jest niewielka. Inwestycje Banku potwierdziły, że kluczowe znaczenie dla sukcesu projektu ma pełna wcześniejsza ocena jakości zespołu zarządzającego funduszu i potwierdzone sukcesy.

Instytucje finansowe nie będące bankami: Bank zainwestował w jeden z 21 funduszy emerytalnych, które otrzymały licencję na zarządzanie obowiązkowym II filarem systemu ubezpieczeń emerytalnych. Jeśli chodzi o sektor ubezpieczeń na życie, inwestycje Banku ze sponsorami zagranicznymi zwiększyły konkurencję i wzmocniły naciski na dominującego ubezpieczyciela państwowego. Długotrwałe starania Banku w kierunku wsparcia restrukturyzacji i prywatyzacji *PZU* miały jednak stosunkowo niewielki wpływ. Na początku 2000 r. Bank uczestniczył w pierwszym prywatnym plasowaniu polskich obligacji hipotecznych, wspierając wprowadzenie tego nowego instrumentu na lokalny rynek kapitałowy i definiując nowy instrument dostępny lokalnym inwestorom instytucjonalnym. Udzielono kredytu EFL, największej polskiej spółce zajmującej się leasingiem pojazdów i urządzeń, chociaż udział rynkowy tej spółki spadł mimo korzystnej sytuacji rynkowej. Bank zapewnił również finansowanie dla innych spółek leasingowych w ramach Programu Finansowania Małych i Średnich Przedsiębiorstw.

Generalnie, w sektorze *finansowym* osiągnięto *znaczny* wpływ na przekształcenia.

1.3.2 Sektor przedsiębiorstw

Branże ogólne: W ciągu ostatnich 10 lat Bank zapewnił wsparcie polityczne, aby promować wejście inwestorów strategicznych. Projekty Banku dotyczące pewnych spółek krajowych nie zakończyły się sukcesem, częściowo w wyniku ingerencji państwa skutkującej niewłaściwymi decyzjami inwestycyjnymi. Bezpośrednie podejście Banku pomogło jednak usprawnić zasady ładu korporacyjnego. W ostatnim okresie dwa projekty Banku wsparły inwestycje zagraniczne w sektorze chemicznym, który pozostaje zdominowany przez niezrestrukturyzowane przedsiębiorstwa państwowe. W okresie realizacji strategii Bank wspomógł również zakończenie procesu prywatyzacji i restrukturyzacji *Celsa Huta Ostrowiec*, *Opoczno* i *DGS*. Doświadczenie Banku wykazuje, że prywatyzacja i działania po prywatyzacji, bez silnych sponsorów strategicznych wymagają wyjątkowo dogłębnego badania *due diligence*. W dużych przedsiębiorstwach w fazie po-prywatyzacyjnej mogą pojawiać się koalicje właścicieli, stanowiące reakcję na sytuację kryzysową, które koncentrują się na zaspokajaniu oczekiwań Rządu i innych zainteresowanych stron; w związku z tym w takich przypadkach Bank powinien dążyć do łączenia finansowania dłużnego, kapitałowego i/lub quasi-kapitałowego, aby zachować możliwość efektywnego zastosowania sankcji i środków zapobiegawczych.

Agrobiznes: Od początku 2000 r. Bank kontynuował finansowanie restrukturyzacji spółek zajmujących się przetwórstwem żywności i rozwoju spożywczego handlu hurtowego. Wynikiem projektów była radykalna restrukturyzacja i usprawnienie standardów prowadzenia działalności, chociaż inwestycja w *Spearhead* okazała się mniej udana, ponieważ spółka wykazała istotny brak kapitału obrotowego i spadek płynności. W ostatnim okresie Bank wspierał rozwój sektora handlu detalicznego, wspólnie z lokalnymi bankami komercyjnymi zapewniając finansowanie dla franszyzobiorców *Kauflandu* i *Intermarche*. Można stwierdzić, że duże firmy przetwórcze posiadające liczne relacje z podstawowym sektorem rolniczym są obciążone wysokim ryzykiem. Wpływy polityczne i własnościowe mogą przeważać nad interesami właścicieli. W związku z tym Bank powinien unikać

inwestycji z mniejszościowym udziałem kapitałowym, w szczególności o strukturze *joint-venture*, w których dominujący wpływ mają władze i rolnicy.

Nieruchomości i turystyka: Bank od lat wspierał rozwój pierwotnego i wtórnego rynku nieruchomości. W ramach rynku pierwotnego Bank sfinansował pierwszy park logistyczny – największy w tamtym momencie w Europie Wschodniej i wciąż stanowiący największe centrum magazynowe w kraju – po zakończeniu, którego podjęto kolejny projekt. Bank sfinansował również pierwszy budynek biurowy klasy A przez *joint venture* pomiędzy deweloperem a władzami miejskimi. Projekt ten miał niewątpliwie efekt pokazowy. Zakończyła go sprzedaż budynku inwestorowi instytucjonalnemu. Zrealizowany z udziałem Banku projekt *Warszawskie Centrum Finansowe* był pierwszą w branży nieruchomości transakcją o wartości 100 mln USD. W związku z tym miał on znaczenie dla zapewnienia masy krytycznej, koniecznej, aby wzbudzić zainteresowanie inwestorów instytucjonalnych rynkiem. Inny projekt Banku przyczynił się do rozwoju regionalnego przez objęcie kapitału w firmie deweloperskiej (*GTC*) w celu wsparcia jej rozwoju instytucjonalnego. Na początku dekady projekty Banku dotyczyły różnych podsektorów, w tym hotelowego, mieszkalnictwa, powierzchni biurowej i handlowej, magazynowej, a także dla powierzchni przemysłu lekkiego. Dzięki tym inwestycjom Bank przyczynił się do rozwoju rynku wtórnego, a także do przekazania technologii i umiejętności wykonawcom lokalnym. Bank osiągnął również widoczne wyniki wprowadzając na rynek nowe produkty finansowe, takie jak finansowanie mezzanine (*Dom Development*) i wspierając udane wprowadzenie dwóch krajowych funduszy nieruchomości (*Arka, Fundusz Nieruchomości BPH*) na Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie.

Telekomunikacja: Zaangażowanie Banku w prywatyzację *TP SA* jest stosunkowo niedawne i w związku z tym Bank miał marginalny wpływ na transakcje i powiązane zmiany prawne, regulacyjne i w zakresie ładu korporacyjnego. Sprywatyzowany operator telekomunikacyjny zachował dominującą pozycję w większości segmentów rynku usług głosowych. Bank dąży do zwiększenia konkurencji w sektorze inwestując w *Netię* – spółkę, która stworzyła szeroką ofertę usług telekomunikacyjnych i w *PTC*, dużego operatora telefonii komórkowej. Bank udzielił również kredytu na wsparcie rozwoju alternatywnego operatora telekomunikacji stacjonarnej. Słabe wyniki spółki i nieprzyjazne ramy regulacyjne osłabiły jednak szerszy wpływ projektu na rynek. Projekty Banku wykazały, że inwestycje w rynek telekomunikacyjny i technologię wymagają złożonej strategii i ekspansywnej analizy licencji na technologie różnych generacji (technologie drugiej i trzeciej generacji, tj. GSM i UMTS).

Generalnie, w sektorze *przedsiębiorstw* osiągnięto *umiarkowany* wpływ na przekształcenia.

1.3.3 Infrastruktura i ochrona środowiska

Energetyka i efektywność energetyczna: Bank zapewnił wsparcie modernizacji sektora energetycznego przez opracowanie struktury dużej inwestycji w *Zespół Elektrowni PAK*, co miało podstawowe znaczenie dla zabezpieczenia udziału kredytodawców komercyjnych. Wsparcie Banku jest również bardzo pożądane w odniesieniu do innej dużej inwestycji dotyczącej *Elektrowni Bełchatów*, czyli pierwszej elektrowni, która ma działać na zasadach handlowych. Jeśli chodzi o efektywność energetyczną, ESCO wspierane przez Bank miało problemy z zaznaczeniem swojej obecności w trudnym środowisku polskim. W związku z tym efekt pokazowy był mniejszy niż przewidywano i do tej pory nie powstał istotny rynek usług energetycznych. Dialog polityczny Banku mógł przyczynić się do usprawnień

regulacyjnych, ale w stopniu niewystarczającym, aby zachęcić do szerszego wejścia do tego sektora.

Transport: Największy wpływ na przekształcenia w tym sektorze Bank odnotował w przypadku *kolei*. Projekt restrukturyzacji i prywatyzacji z 2000 r. zapoczątkował reformy instytucjonalne i komercjalizację *PKP*, a także obejmował finansowanie redukcji zatrudnienia. Proces ten skonsolidowano z drugim projektem dotyczącym prywatyzacji i restrukturyzacji *PKP*. Drugi projekt *PKP* wykazał, że Bank powinien stosować bardziej rygorystyczne środki w odniesieniu do oceny dodatkowej i, co ważniejsze, agendy prywatyzacyjne stanowiące uzasadnienie inwestycji Banku wymagają wyraźnego wsparcia państwowego i harmonogramów realizacji. W *sektorze drogowym* opracowano projekt PPP, który jednak nie doczekał się realizacji. Na podstawie wsparcia działalności TC można stwierdzić, że Bank powinien wcześniej przeanalizować *dlugoterminową* wolę polityczną Rządu w odniesieniu do realizacji projektów inwestycyjnych skutkujących innowacyjnymi i szerokimi zmianami instytucjonalnymi i uzyskać formalne zobowiązanie do wdrożenia wymaganych reform ze wsparciem TC.

MEI: Bank zastosował nowe instrumenty finansowe, takie jak obligacje zabezpieczone przychodami w sektorze zaopatrzenia w wodę (*Bydgoszcz*) i finansowanie kapitałowe sektora ciepłowniczego (*Poznań, Łódź*) i transportu publicznego. Bank opracował również innowacyjne podejścia do współfinansowania z unijnych Funduszy Spójności i Strukturalnych. Osiągnięto istotny postęp w odniesieniu do zgodności z unijnymi standardami ochrony środowiska, komercjalizacji zaopatrzenia w wodę i transportu publicznego, a także wprowadzenia długoterminowych publicznych kontraktów usługowych. Udział sektora prywatnego w zaopatrzeniu w wodę w Polsce pozostaje jednak bardzo ograniczony. Podczas gdy ramy regulacyjne dla PPP podlegały ewolucji z wsparciem Banku, na etapie realizacji są tylko nieliczne projekty.

Generalnie, w sektorze *infrastruktury* osiągnięto *umiarkowany* wpływ na przekształcenia.

1.3.4 Ogólna ocena

Strategia Banku dla Polski uwzględnia zmieniające się potrzeby polskiej gospodarki. Bank aktywnie uczestniczył w procesie przekształceń i w dalszym ciągu innowacyjnie zaspokajał pojawiające się potrzeby związane z przekształceniami. Największy wpływ Banku odnotowano w sektorze finansowym, podczas gdy jego działania, w szczególności w sektorze transportu i energii, miały bardziej ograniczony skutek, głównie ze względu na wolniejsze tempo reform w tych sektorach.

1.4 Wyniki finansowe istniejącego portfela

W ciągu ostatnich dwóch lat jakość portfela polskiego była stabilna i bardzo wysoka. Na dzień 31 stycznia 2006 r. ogólna ocena ryzyka portfela wynosiła 4,8, co oznacza poprawę w porównaniu z 5,2 w momencie przyjęcia poprzedniej strategii dla kraju. Dla porównania, ocena ryzyka wynosi 5,5 dla Banku i 4,9 dla Europy Środkowej.

1.5 Mobilizacja współfinansowania

Ogólny wskaźnik mobilizacji (łącznie koszt projektów/finansowanie EBOR) wynosi 3,66. W okresie realizacji strategii współfinansowanie dotyczyło następujących projektów: *Kaufland Polska*, *Celsa Huta Ostrowiec*, *Zespół Elektrowni PAK*, dwóch krajowych funduszy nieruchomości i prywatnych funduszy kapitałowych. Dalsze wsparcie Banku dla prywatnego sektora kapitałowego, specjalizującego się w MŚP, stanowi podstawę pozyskania kolejnej generacji funduszy z większościowym udziałem kapitału prywatnego.

2. ŚRODOWISKO OPERACYJNE

2.1 Ogólne środowisko reform

2.1.1 Sytuacja polityczna

Polska to demokracja parlamentarna. Prezydent wybierany jest w wyborach powszechnych, a rząd działa pod kierownictwem premiera mianowanego przez prezydenta, który, podobnie jak jego ministrowie, musi być zatwierdzony przez parlament; parlament składa się z dwóch izb – izby niższej złożonej z 460 posłów (Sejm) i izby wyższej złożonej ze 100 senatorów (Senat). W wyniku wyborów parlamentarnych 25 września 2005 r. najsilniejszą partią okazało się konserwatywne Prawo i Sprawiedliwość (PiS) pod kierownictwem Jarosława Kaczyńskiego, które zdobyło 27% głosów i 155 mandatów w izbie niższej polskiego parlamentu (Sejmie). Poprzednia partia rządząca, Sojusz Lewicy Demokratycznej (SLD), znalazła się na czwartym miejscu z 55 mandatami. W październiku na stanowisko Prezydenta wybrano Lecha Kaczyńskiego, brata bliźniaka Jarosława, byłego ministra sprawiedliwości i prezydenta Warszawy. W drugiej rundzie wyborów Lech Kaczyński pokonał Donalda Tuska, lidera Platformy Obywatelskiej, partii skłaniającej się ku reformom rynkowym. Zamiast zgodnie z oczekiwaniami uformować koalicję powyborczą z PO, która znalazła się na drugim miejscu i zdobyła 23% głosów i 133 mandaty, PiS zdecydował się na utworzenie rządu mniejszościowego wspieranego przez dwie mniejsze partie populistyczne – lewicową Samoobronę i pravicową Ligę Polskich Rodzin (LPR). 10 listopada 2005 r. Sejm zaaprobował Kazimierza Marcinkiewicza jako premiera. 24 stycznia 2006 r. Sejm zatwierdził budżet na 2006 r. 2 lutego 2006 r. PiS podpisał obowiązujący przez 12 miesięcy pakt stabilizacyjny z Samoobroną i LPR. Te dwie mniejsze partie zaoferowały poparcie programu legislacyjnego PiS w zamian za stanowiska i realizację przez rząd polityki zgodnej z oczekiwaniami ich elektoratów. Konflikty pomiędzy PiS i jego dwoma partnerami spowodowały, że 7 kwietnia PiS podjął próbę uzyskania poparcia dla wcześniejszych wyborów, ale wniosek PiS o wcześniejsze rozwiązanie Sejmu nie uzyskał wymaganej większości dwóch trzecich głosów (307 głosów w Sejmie złożonym z 460 posłów). Zaraz potem, w związku z pewnymi sporami we własnych szeregach, PiS ogłosił, że będzie dążyć do zawarcia koalicji z Samoobroną i jedną z mniejszych partii, dzięki czemu Rząd uzyska poparcie większości parlamentarnej.

System prawny jest niezależny. Obecna Konstytucję uchwalono w październiku 1997 r., po referendum krajowym. Głową państwa i zwierzchnikiem sił zbrojnych jest prezydent, wybierany maksymalnie na dwie pięcioletnie kadencje. Prezydent może zawetować przepisy prawne, ale większość trzech piątych w parlamencie uchyla weto. W ramach ograniczonych uprawnień przyznanych prezydentowi konstytucją z 1997 r., prezydent może rozwiązać

niższą izbę parlamentu, tylko, jeśli nie zatwierdzi on rocznego budżetu w ciągu czterech miesięcy od pierwszego czytania lub, jeśli mianowanie rządu zgodnie z przewidywaną procedurą okaże się niewykonalne. Konstytucja gwarantuje bezpłatną opiekę zdrowotną i edukację, płacę minimalną i inne świadczenia socjalne. Wymaga również, aby rząd zwalczał bezrobocie i bezdomność. Aby zapewnić ochronę stabilności makroekonomicznej, konstytucja stwierdza, że państwowy dług publiczny nie może przekroczyć 60% PKB, a deficyt budżetowy musi pozostać poniżej limitu określonego przez parlament. Polska wstąpiła do NATO w 1999 r. i do Unii Europejskiej w 2004 r.

2.1.2 Środowisko prawne

Polska poczyniła znaczne postępy w dziedzinie tworzenia ram prawnych zgodnych ze standardami międzynarodowymi i unijnymi. Stanowiące prawdziwy sukces uchwalenie przepisów w zakresie rynków finansowych i partnerstwa publiczno-prywatnego należy uznać za cenny przyczynek do przyszłego wzrostu gospodarczego Polski. Inne istotne zmiany w środowisku prawnym dotyczą otwarcia zawodów prawnych dla wszystkich kandydatów posiadających wymagane kwalifikacje (wcześniejsze możliwości w tym zakresie były ograniczone przez organizacje zawodowe) oraz działań podjętych przez obecny rząd w celu zwalczania korupcji, w tym w sądach i innych organach wykonawczych. Faktyczne braki struktury prawnej dotyczą obszaru wdrożenia i wyegzekwowania, w których mimo starań w odniesieniu do aplikacji prawniczych i modernizacji, wciąż istnieją poważne przeszkody.

2.1.3 Zagadnienia związane z ochroną środowiska

Chociaż Polska przystąpiła do Unii Europejskiej 1 maja 2004 r., kraj w dalszym ciągu stoi przed problemami środowiskowymi dotyczącymi zanieczyszczenia powietrza, wody i gruntu. Infrastruktura komunalna (wysypiska i oczyszczalnie ścieków) będzie w dalszym ciągu wymagać znacznych inwestycji, niezbędnych w celu wyeliminowania problemów z przeszłości i rozwoju nowych rozwiązań związanych z przyszłym wzrostem gospodarczym. Fundusze unijne i krajowe zapewnią dużą część, ale nie całość wymaganych środków. Głównym źródłem zanieczyszczeń przemysłowych pozostaje sektor energetyczny (w tym górnictwo) i spełnienie unijnych standardów w zakresie ochrony środowiska uwarunkowane jest znacznymi inwestycjami. Ze względu na potencjalną zmianę interpretacji zakładu spalającego w Polsce, konieczne mogą być dodatkowe urządzenia ograniczające emisję w ciepłownictwie. W związku z tym istnieje istotna potrzeba dalszego finansowania projektów środowiskowych.

Polska była w stanie przetransponować i wdrożyć większość unijnego prawa w zakresie ochrony środowiska (*Aquis Communautaire*). Mimo poczynionych znacznych postępów, stwierdzono wiele problemów związanych z wdrożeniem w praktyce, na przykład nieodpowiednią transpozycję i wdrożenie wymagań Dyrektywy unijnej w sprawie oceny wpływu projektu na środowisko i programu Natura 2000. Sytuacja ta miała znaczenie w kontekście wypłat z unijnego Funduszu Spójności dla wielu projektów w zakresie infrastruktury komunalnej i projektów transportowych w 2005 r. W wyniku działań UE i organizacji pozarządowych przepisy dotyczące oceny wpływu projektu na środowisko i programu Natura 2000 zmieniono, co częściowo rozwiązało problem niezgodności, chociaż konieczne może okazać się dalsze wzmocnienie instytucjonalne i zmiany legislacyjne. Polska uzyskała również istotne okresy derogacji w odniesieniu do wdrożenia niektórych kluczowych dyrektyw unijnych, szczególnie w sektorze energetycznym i produkcyjnym (Dyrektywa w sprawie dużych zakładów spalania (LCP) i Dyrektywa w sprawie zapobiegania i ograniczaniu zanieczyszczeń (IPPC), a także odpadów komunalnych i

infrastruktury kanalizacyjnej (Dyrektywa UE w sprawie ścieków na terenach miejskich i Dyrektywa w sprawie wysypisk śmieci). Osiągnięcie pełnej zgodności będzie wymagać istotnych inwestycji i pozostanie priorytetowym kierunkiem inwestowania na kolejną dekadę. Podstawowe informacje o zagadnieniach związanych z ochroną środowiska w Polsce i zrealizowane ostatnio wybrane projekty środowiskowe można znaleźć w Załączniku 8.

2.2 Postępy w procesie przekształceń i reakcja gospodarki

2.2.1 Warunki makroekonomiczne o istotnym znaczeniu dla działalności Banku

W 2005 r. realny wzrost PKB w Polsce wyniósł 3,2%, czyli obniżył się w stosunku do 5,3% odnotowanego w 2004 r. Wzrost w czwartym kwartale 2005 r. wyniósł 4,2%, co było związane ze wzrostem konsumpcji i nakładów inwestycyjnych. W ostatnich trzech miesiącach 2005 r. nastąpił wzrost inwestycji przedsiębiorstw o 9,8%, a konsumpcja prywatna zwiększyła się o 3,1%. Produkcja przemysłowa wzrosła o 9,6% rok do roku w grudniu 2005 r. Inflacja wskaźnika cen konsumpcyjnych spadła w grudniu do poziomu 0,7%, czyli poniżej 2,5% stopy docelowej Narodowego Banku Polski (NBP). Od marca 2005 r. do lutego 2006 r. Rada Polityki Pieniężnej (RPP) obniżyła stopę referencyjną w siedmiu etapach, do 4%, czyli historycznie najniższego poziomu.

Mimo spowolnienia gospodarki w 2005 r., ogólny deficyt rządowy był wyższy od wartości docelowej i wyniósł około 2,5% PKB (zgodnie z metodologią ESA'95, która umożliwia wyłącznie funduszy emerytalnych z budżetu ogólnego). Państwowy dług publiczny ustabilizował się na poziomie nieznacznie powyżej 50% PKB zgodnie z definicją rządu (lub około 42,5% PKB według metodologii ESA'95) i w krótkim terminie oczekuje się jego nieznacznego wzrostu. Mimo pewnych reform wdrożonych w 2005 r., na rząd w dalszym ciągu wywierane są naciski dotyczące reform fiskalnych, ponieważ koszty reformy emerytalnej stanowią około 2% PKB rocznie powyżej głównej wartości deficytu. Do najpilniejszych zadań należy ograniczenie zakresu systemu rolniczych ubezpieczeń społecznych, zamknięcie luk w składkach na ubezpieczenie społeczne i lepsze ukierunkowanie wykorzystania programów dotyczących osób niepełnosprawnych. Rząd będzie musiał również znaleźć zasoby na finansowanie swoich programów socjalnych.

Silny wzrost eksportu (szczególnie usług) i stabilny napływ transferów netto pomogły utrzymać deficyt na rachunku bieżącym na poziomie około 1,5% PKB w 2005 r., w porównaniu z 4,2% w 2004 r. Jeśli chodzi o rachunek kapitałowy, w dalszym ciągu dominują inwestycje portfelowe. Bezpośrednie inwestycje zagraniczne (FDI) wykazały pewne ożywienie wsparte silniejszym wzrostem gospodarczym i członkostwem w UE. FDI osiągnęły około 4,7% PKB w 2004 r. i 2,1% w 2005 r. Dług zagraniczny wyniósł 43,3% PKB na koniec 2005 r., a wskaźnik pokrycia importu towarów i usług aktywami rezerwowymi pozostał na poziomie poniżej czterech miesięcy. Deficyt na rachunku bieżącym jest właściwie zabezpieczony wpływami z FDI, które uzupełniają znaczne inwestycje portfelowe.

Wskaźnik bezrobocia w Polsce pozostaje na najwyższym poziomie w UE. Biorąc pod uwagę definicję polskiego Głównego Urzędu Statystycznego, wskaźnik ten wzrósł do 18,0% w styczniu 2006 r. po wcześniejszym spadku z 19,4% do 17,6% w okresie od stycznia do grudnia 2005 r. Dwa województwa, dolnośląskie i zachodniopomorskie, należały do dziesięciu regionów UE o najwyższym bezrobociu (oba powyżej 23%), a pięć regionów

(lubuskie, dolnośląskie, warmińsko-mazurskie, zachodniopomorskie i świętokrzyskie) znalazło się w grupie 10 regionów w UE o najwyższym wskaźniku bezrobocia wśród młodych ludzi.

Bez względu na ogólny postęp gospodarczy, w Polsce wciąż dostrzega się poważne nierówności regionalne. Zgodnie z raportem Eurostatu z kwietnia 2005 r., chociaż PKB na głowę w rejonie Warszawy wynosił 69,5% średniej dla 25 państw członkowskich UE, Polska należała do pięciu najuboższych regionów UE. Średni PKB na głowę w województwie lubelskim, podkarpackim, warmińsko-mazurskim, podlaskim i świętokrzyskim był niższy niż 36% średniej dla 25 państw członkowskich UE.

Wybrane wskaźniki ekonomiczne przedstawiono w Załączniku 4.

2.2.2 Sukcesy osiągnięte w procesie przekształceń i związane z nim wyzwania

Polska poczyniła znaczne postępy w procesie przekształceń od początku lat 90. Wskaźniki przekształceń opublikowane w *2005 Transition Report* wskazują, że w trzech kategoriach: (i) liberalizacji cen i handlu; (ii) liberalizacji wymiany walutowej; oraz (iii) prywatyzacji w małej skali Polska już osiągnęła standardy dobrze funkcjonującej gospodarki rynkowej.

Polska wciąż jednak stoi przed różnymi wyzwaniami związanymi z przekształceniami. Wyzwania te, wskazane w Ocenie Wyzwań związanych z Przekształceniami za 2005 r., opisano poniżej. W Załączniku 5 przedstawiono tabelę podsumowującą ocenę dla poszczególnych sektorów.

Sektor przedsiębiorstw

Branże ogólne: *Konieczne są usprawnienia efektywnościowe, bardziej elastyczny rynek pracy, restrukturyzacja pozostałych przedsiębiorstw państwowych i dywersyfikacja w kierunku usług i nowych technologii.*

Postęp prywatyzacji w ostatnich dwóch latach był ograniczony, chociaż odnotowano istotne zmiany na lepsze w odniesieniu do restrukturyzacji przemysłu stalowego. Zaobserwowano również ożywienie w zakresie restrukturyzacji przedsiębiorstw publicznych. Krajowy dostawca gazu PGNiG wszedł na giełdę we wrześniu 2005 r. Duże przedsiębiorstwa państwowe, w tym PZU i PKN Orlen, zainicjowały szerokie plany restrukturyzacji i redukcji kosztów zatrudnienia, aby sprostać coraz bardziej konkurencyjnym warunkom ekonomicznym. Mimo ambitnych planów redukcji zatrudnienia i restrukturyzacji, na reformę ciągle oczekuje górnictwo. W 2005 r. przemysł stoczniowy w dalszym ciągu korzystał z pomocy państwa.

Wzmocnienie administracji publicznej i sądownictwa, w tym przyspieszenie procedur administracyjnych i ograniczenie liczby koniecznych licencji i pozwoleń, będzie miało korzystny wpływ na wyniki przedsiębiorstw. Złożone i niejasne przepisy podatkowe uznaje się za barierę dla pozyskiwania inwestycji. Restrukturyzację sektora przedsiębiorstw hamuje ingerencja państwa, w tym subsydiowanie wybranych spółek w sektorach wrażliwych. Istnieją również możliwości korekty struktury gospodarki polskiej, ponieważ rolnictwo i przemysł wciąż odgrywają dużo ważniejszą rolę niż w 15 piętnastu państwach członkowskich UE, co w pewnym stopniu stanowi oznakę potrzeby dalszego rozwoju działań w zakresie nowych usług, w szczególności w sektorze MŚP. Możliwości rozwoju istnieją również w sektorach o wysokiej wartości dodanej, w tym nowych technologii.

Polska znajduje się zaledwie na czwartym miejscu pod względem wydajności wśród wszystkich krajów o gospodarkach w okresie przejściowym, które 1 maja 2004 r. weszły do UE. Biorąc pod uwagę PKB generowany przez każdego pracownika w przeliczeniu na parytet siły nabywczej, w 2004 r. wydajność Polski szacowano na około 58,6% średniej dla Unii Europejskiej po rozszerzeniu, w porównaniu z zaledwie 43,6% w 1995 r. Wydajność kraju jest znacznie niższa niż Słowenii (74,8% średniej dla 25 państw członkowskich UE), Węgier (69,4% średniej dla 25 państw członkowskich UE) i Republiki Czech (64,6% średniej dla 25 państw członkowskich UE).

Agrobiznes: *Do głównych wyzwań należy konsolidacja gospodarstw, wzmocnienie konkurencji w przetwórstwie produktów rolnych i rozwój małych przedsiębiorstw.*

Dużą część gruntów rolnych w dalszym ciągu kontroluje Agencja Własności Rolnej (tylko około jednej trzeciej gruntów przekazano właścicielom prywatnych, podczas gdy ponad połowa to grunty dzierżawione). W efekcie struktura własności gruntów jest bardzo rozdrobniona, rynek gruntów funkcjonuje słabo i istnieje silna potrzeba konsolidacji gospodarstw. Nie zakończono prywatyzacji agrobiznesu i niektóre rynki (np. pasz suchych, cukru, oleju roślinnego) są dalej zmonopolizowane. Wyzwaniem wciąż jest rozwój konkurencyjnego sektora dystrybucji/opakowaniowego i usprawnienia możliwości monitorowania pochodzenia produktów rolnych. W 2004 r. sprywatyzowano BGŻ, głównego dostawcę kredytów dla sektora rolnego i zapoczątkowano restrukturyzację jego działalności. Po przystąpieniu do UE polscy rolnicy zwiększyli swoją rentowność, konkurencyjność i dochody, co wsparło przeobrażenie kraju z importera w eksportera netto produktów rolnych. Chociaż Polska włącza się do Wspólnotowej Polityki Rolnej (CAP), kraj zapewnia dodatkową pomoc doraźną dla sektora (bezpośrednie dotacje dla systemu rolniczych ubezpieczeń społecznych, wsparcie cen, dotowanie produkcji i kredytów, zachęty podatkowe) szacowaną przez Bank Światowy na 3% PKB.

Zasoby naturalne: *Zarządzanie zasobami naturalnymi, szczególnie w górnictwie węgla kamiennego, wymaga dalszej restrukturyzacji, komercjalizacji, uniezależnienia od polityki i prywatyzacji właściwych aktywów.*

Spółki górnicze, naftowe i gazowe wciąż pozostają pod kontrolą państwa. Państwowy konglomerat Nafta Polska i Skarb Państwa posiadają akcje w różnych spółkach działających w sektorze zasobów naturalnych (PGNiG, Lotos, Naftobazy, PKN Orlen, PERN), co powoduje nieskuteczność procesu decyzyjnego i częste zmiany kadry kierowniczej wyższego szczebla. Poza tym, biorąc pod uwagę ogłoszone niedawno przez rząd zakończenie działalności Nafty Polskiej (utworzonej pierwotnie w celu prywatyzacji sektora naftowego i chemicznego), strategia prywatyzacji sektora pozostaje niejasna. Konieczna jest silna (de)regulacja, komercjalizacja i prywatyzacja. Lokalne spółki wydobywcze (węgla kamiennego i miedzi) pozostają własnością Skarbu Państwa i nie zostały zrestrukturyzowane.

Nieruchomości: *Kluczowe wyzwania to odnowa miast i zapewnienie dostępnych mieszkań w ramach budownictwa komercyjnego. Należy skomercjalizować pozostałe spółki publiczne i spółdzielnie zarządzające sektorem mieszkaniowym.*

Sektor nieruchomości wykazuje szybki rozwój, co wiąże się z nowymi rodzajami nieruchomości i instrumentów finansowych. Ingerencja państwa w sektor nieruchomości jest niewielka. Pomędzy ośrodkami kapitałowymi i innymi dużymi ośrodkami miejskimi a oddalonymi słabo rozwiniętymi regionami widoczne są ogromne dysproporcje. Obrót gruntami nie podlega żadnym ograniczeniom, z wyjątkiem sprzedaży ziemi cudzoziemcom. Renowacja miast jest na etapie początkowym. Turystyka, szczególnie na obszarach wiejskich wymaga dalszego rozwoju i przekazania fachowej wiedzy. Dalszy rozwój dostępnych

mieszkań i dywersyfikacja instrumentów rynku kapitałowego mogłyby przyczynić się do bardziej dynamicznego rozwoju sektora.

Ponad trzy czwarte starszych mieszkań sprywatyzowano, ale wiele budynków wciąż pozostaje w zarządzie spółek publicznych lub spółdzielni mieszkaniowych, które wciąż nie są skomercjalizowane. Istnieje potencjał w zakresie zakończenia prywatyzacji nieruchomości mieszkalnych i przekazania obsługi mieszkań socjalnych sektorowi prywatnemu. Duża część zasobów mieszkaniowych (w szczególności bloków mieszkalnych) wymaga modernizacji. Poza tym istnieje rosnące zapotrzebowanie na renowację obszarów miejskich. Inwestycje takie wymagają odpowiedniej struktury komercyjnej, aby zapewnić dostępne i odpowiednie mieszkania dla populacji.

Inwestycje zagraniczne: *Napływ FDI zwiększył się po przystąpieniu do UE. Wsparł go silny wzrost gospodarczy, konkurencyjne koszty zatrudnienia i poprawa środowiska biznesowego. Nowe inwestycje koncentrują się w sektorze produkcyjnym, a także w branży pośrednictwa finansowego.*

Po spowolnieniu w latach 2002-2003, kiedy kraj odnotowywał napływ FDI na poziomie 4 mld USD rocznie, wartość FDI w Polsce w 2004 r. wyniosła 12 mld USD, a w 2005 r. szacuje się ją na 8 mld USD. Trend wzrostowy FDI wsparło przystąpienie do UE w maju 2004 r., dobre perspektywy gospodarcze i ciągła poprawa względnego jednostkowego kosztu pracy. Rosnąca popularność kraju jako miejsca przeznaczenia FDI może być również powiązana z usprawnieniem komunikacji pomiędzy władzami centralnymi i lokalnymi a inwestorami zagranicznymi, szybszym procesem decyzyjnym w odniesieniu do nowych projektów inwestycyjnych, a także wznowieniem działań promocyjnych. W efekcie Polska pozyskała ostatnio dwa duże międzynarodowe nowe projekty inwestycyjne (niemiecki producent ciężarówek MAN i LG Philips). Znaczną część FDI w Polsce absorbuje sektor produkcyjny – w 2004 r. było to około 40% wszystkich wpływów, przy czym największą popularnością cieszy się przemysł motoryzacyjny. Znaczne środki zaangażowano również w pośrednictwo finansowe, które w 2004 r. przyjęło około jednej czwartej wpływów FDI. Rośnie zainteresowanie nowymi inwestycjami, które w 2004 r. stanowiły ponad połowę FDI. Dla porównania, w 2002 r. nowe inwestycje odpowiadały około jednej trzeciej FDI. Udział FDI związanych z prywatyzacjami stopniowo obniżał się w ciągu ostatnich trzech lat i w 2004 r. prywatyzacje stanowiły około 20% FDI. Fuzje i przejęcia odpowiadały około jednej czwartej całości.

Infrastruktura

Sektor energetyczny: *Do głównych wyzwań stojących przed sektorem energetycznym należy restrukturyzacja dużych spółek energetycznych, w tym poprawa wydajności pracy i prywatyzacja, a także rozwój prywatnych projektów dotyczących efektywności energetycznej i energii odnawialnej.*

Polski sektor energetyczny jest całkowicie podzielony na oddzielne spółki obsługujące aktywa produkcyjne, przesyłowe i dystrybucyjne. Do chwili obecnej sprywatyzowano tylko trzy elektrownie, dwie spółki dystrybucyjne i kilka mniejszych elektrociepłowni, a większość sektora stanowi własność Skarbu Państwa. Konkurencję utrudnia brak rozwiązania sprawy zbędnych aktywów i obowiązujących kontraktów długoterminowych. Ramy regulacyjne należą do jednych z najbardziej zaawansowanych w krajach o gospodarkach w okresie przejściowym, co wynika z wprowadzenia giełdy energetycznej i rynku bilansującego. Dostęp stron trzecich do dystrybucji jest zgodnie z prawem możliwy, ale trudny do wyegzekwowania. W 2005 r. rząd zainicjował prywatyzację kolejnych elektrowni, ale proces

ten wstrzymano ze względu na ogłoszone ostatnio plany restrukturyzacji sektora przez utworzenie kilku podmiotów zintegrowanych pionowo, co powoduje dodatkowe zagrożenie dla konkurencji i liberalizacji handlu energią.

Polska posiada podstawowe instytucje sektora efektywności energetycznej. Mimo to intensywność energetyczna kraju jest o około 14% wyższa od równoważnego średniego wskaźnika dla wszystkich krajów OECD. Gospodarka wykazuje istotny potencjał w kontekście oszczędności energii, a rozwój sektora efektywności energetycznej stanowi ważne wyzwanie związane z przekształceniami. Kraj ratyfikował Protokół z Kioto i jest uczestnikiem europejskiego rynku emisji dwutlenku węgla. Polska posiada pewien obiecujący potencjał pod względem energii odnawialnej (w szczególności wiatrowej i z biomasy). Pod koniec 2005 r. wprowadzono ramy prawne i operacyjne systemu certyfikatów *Green*. Oczekuje się, że system ten zapewni wzrost inwestycji w sektorze energii odnawialnej. Energia odnawialna stanowi około 2,5% energii produkowanej w Polsce, a kraj zobowiązał się do generowania 9% energii ze źródeł odnawialnych do 2010 r.

Infrastruktura miejska i ochrona środowiska: *Mniejsze gminy muszą zakończyć reformy i komercjalizację przedsiębiorstw komunalnych. Istnieje potrzeba wspierania dalszego udziału sektora prywatnego w świadczeniu usług komunalnych, w szczególności innych niż wywóz odpadów i ciepłownictwo.*

Większe gminy generalnie skomercjalizowały swoje przedsiębiorstwa infrastrukturalne i usprawniły planowanie finansowe, ale wyzwaniem na wszystkich poziomach jest realizacja wydatków kapitałowych, regulacja sektora użyteczności publicznej i dobre zarządzanie. Istnieje potrzeba wspierania dalszego udziału sektora prywatnego w świadczeniu usług komunalnych, w szczególności innych niż wywóz odpadów. Ramy prawne PPP uległy usprawnieniu po uchwaleniu Ustawy o PPP w 2005 r., ale mimo wyraźnej potrzeby zrealizowano zaledwie kilka projektów. Zlecenie usług rozwinęło się w sektorze zaopatrzenia w wodę, ale w przypadku transportu publicznego ma charakter ograniczony i krótkoterminowy. Usługi komunalne są rozdrobnione i ich konsolidacja jak dotąd była ograniczona, chociaż widoczne są oznaki jej rozpoczęcia. Przepisy wymagają kontroli kosztów, ale z wyjątkiem ciepłownictwa nie wspierają korzyści związanych z efektywnością.

Ochrona zdrowia: *Wsparcie dla prywatnego sektora ochrony zdrowia należy uzupełnić działaniami ukierunkowanymi na racjonalizację i komercjalizację publicznych zakładów opieki zdrowotnej.*

Reforma systemu ochrony zdrowia jest wolna, a zadłużenie tego sektora w ostatnich latach rosło. Chociaż większość lekarzy i stomatologów przyjmuje prywatnie, szpitale prawie w całości należą do sektora publicznego. Kontrolę nad większością szpitali publicznych zdecentralizowano i przekazano władzom lokalnym. Ograniczony nadzór i brak kontroli finansowej umożliwił wielu z nich działanie w ramach słabych ograniczeń budżetowych. Działania w kierunku komercjalizacji i prywatyzacji publicznych zakładów opieki zdrowotnej zwykle budziły silny sprzeciw. Brak zasobów i usprawnień obsługi spowodował powszechne niezadowolenie i strajki personelu medycznego. W międzyczasie sektor prywatny zaczyna odgrywać coraz bardziej aktywną rolę w eliminacji luki w publicznych usługach medycznych. Szacuje się, że ponad 0,6 miliona osób korzysta z płatnych prywatnych pakietów usług medycznych. Władze coraz wyraźniej dostrzegają konieczność wprowadzenia ścisłych ograniczeń budżetowych w publicznych zakładach opieki zdrowotnej, ale szersze działania ukierunkowane na zapewnienie dyscypliny komercyjnej systemu wciąż jeszcze nie przyniosły widocznych rezultatów.

Telekomunikacja: *Mimo pełnej liberalizacji rynku należy zwiększyć konkurencję w usługach stacjonarnych i poprawić efektywność regulacyjną.*

Sprywatyzowany operator telekomunikacyjny TP SA zachował dominującą pozycję w większości segmentów rynku usług głosowych na polskim rynku telekomunikacyjnym. W kraju działa niezależny organ regulacyjny, chociaż tempo wdrażania reform regulacyjnych, w szczególności dotyczących rebilansowania taryf i połączeń wzajemnych, wciąż jest niskie. Organ regulacyjny jest krytykowany za zbyt liberalne nastawienie do potencjalnych praktyk monopolistycznych TP SA. W maju 2005 r. przyznano licencję czwartemu operatorowi telefonii komórkowej. Proces ponownie ujawnił słabość systemu regulacyjnego, gdy organ regulacyjny nie zobowiązał się do wyegzekwowania umów roamingowych z obecnymi operatorami. W styczniu 2006 r. utworzono nowy organ regulacyjny, Urząd Komunikacji Elektronicznej (UKE), który ma zastąpić poprzedniego regulatora i przejąć również niektóre obowiązki techniczne Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji.

Transport: *Do głównych priorytetów należą reforma kolejnictwa i udział sektora prywatnego w usługach kolejowych, utrzymaniu dróg i zarządzaniu urządzeniami transportowymi.*

W przypadku kolei wydzielono funkcje operacyjne i polityczne i podstawową działalność kolejową (infrastrukturę, przewozy pasażerskie, towarowe itp.), a także dokonano zbycia usług pomocniczych. Opóźnieniu uległa restrukturyzacja przewozów pasażerskich, co było związane z trudnościami w uzgodnieniu kompromisu dotyczącego finansowania deficytu połączeń kolejowych przez władze regionalne i regionalne spółki przewozów pasażerskich. Pewne potencjalnie rentowne usługi transportu podmiejskiego przekazano podmiotom regionalnym i gminnym, chociaż na ocenę ich sukcesu operacyjnego jest jeszcze za wcześnie. Zapewniono udział sektora prywatnego w działalności związanej z kolejnictwem (np. dostawy i konserwacja wagonów), a liczba prywatnych operatorów towarowych rośnie. Utworzono niezależny organ regulacyjny, a dostęp do infrastruktury udzielany jest na równych zasadach. Strony trzecie uzyskają dostęp od 2007 r.

Utrzymanie dróg publicznych przekazano w pewnym stopniu sektorowi prywatnemu. Przetargi na budowę dróg otworzyły rynek dla spółek zagranicznych, ale ogólny program budowy utyka z powodu problemów realizacyjnych. Realizuje się różne projekty PPP dotyczące utrzymania i budowy autostrad (A2 i A4), ale niektóre z nich napotkały na poważne trudności (takie jak wykup gruntów, przekroczenie kosztów, niższy niż przewidywany ruch i brak zainteresowania ze strony inwestorów prywatnych). Sieć autostrad należy do najkrótszych w regionie.

Sektor prywatny w pewnym stopniu zaangażowany jest w zarządzanie portami lotniczymi (np. w Katowicach), ale porty lotnicze w Warszawie i innych dużych miastach, a także krajowe linie lotnicze LOT pozostają pod kontrolą państwa. Ruch powietrzny rośnie, a w ostatnich dwóch latach na rynek weszło kilka tanich linii lotniczych. Polska posiada cztery porty morskie, które odgrywają ważną rolę gospodarczą (Gdańsk, Gdynia, Szczecin i Świnoujście). Porty przyciągają znaczne inwestycje prywatne, w tym zaawansowane projekty prywatne (np. Morski Terminal Kontenerowy w Gdańsku).

Institucje finansowe

Sektor bankowy: *Kontynuowano restrukturyzację, ale istotna część aktywów sektora pozostaje pod kontrolą państwa, a zasięg pośrednictwa finansowego nie spełnia standardów regionalnych.*

Po prywatyzacji BGŻ w 2004 r. inwestorzy zagraniczni posiadają pakiety większościowe dziesięciu z 10 największych banków w Polsce. Największy bank polski, PKO BP, został częściowo sprywatyzowany w pierwszej ofercie publicznej (IPO) w listopadzie 2004 r. Kredyty dla gospodarstw domowych, napędzane znacznym popytem na pożyczki mieszkaniowe i konsumpcyjne wzrosły w pierwszej połowie 2005 r. o około 15% rok do roku, przyczyniając się do pogłębienia rynków finansowych. Wskaźnik kredytów dla sektora prywatnego do PKB pozostaje jednak na niskim poziomie w stosunku do standardów regionalnych i jest znacznie niższy od wskaźników 15 państw członkowskich UE (np. kredyty hipoteczne odpowiadają zaledwie 5% PKB, co stanowi jeden z najniższych wskaźników w Europie). Efektywność pośrednictwa finansowego jest również znacznie niższa niż w 15 państwach członkowskich UE, co wiąże się z potrzebą rozszerzenia dostępu do usług finansowych, szczególnie dla mniejszych przedsiębiorstw lub na terenach wiejskich, a także większego zróżnicowania produktów finansowych. Dodatkowe wyzwania dla dalszego rozwoju sektora bankowego mogą wiązać się z wdrożeniem postanowień Nowej Umowy Kapitałowej (Bazylea II).

Pod koniec lutego 2006 r. w życie weszła nowa ustawa ograniczająca oprocentowanie kredytów bankowych, co dodatkowo komplikuje proces przekształceń. Poza tym niektóre ostatnie działania rządu, w tym kontrowersyjny spór z UniCredit, dotyczący fuzji Pekao i BPH, koncepcja utworzenia skonsolidowanego organu regulacyjnego dla sektora finansowego, podlegającego bezpośrednio rządowi, a także kampania w celu osłabienia pozycji banku centralnego, zwiększyły niepewność inwestorów zagranicznych i dużych uczestników rynku krajowego.

Instytucje finansowe nie będące bankami: *Sektor ubezpieczeniowy i emerytalny wykazuje wzrost, ale jego portfele są ukierunkowane na obligacje skarbowe. Głównym wyzwaniem jest zakończenie prywatyzacji PZU, największego ubezpieczyciela kontrolowanego przez Skarb Państwa.*

Rynki leasingowe i finansowania konsumentów są dobrze rozwinięte, chociaż mimo szybkiego wzrostu kredytów konsumpcyjnych w ostatnich latach łączny poziom zadłużenia konsumentów wynosi 12% PKB czyli jest niższy od wskaźników w UE. Sektor ubezpieczeniowy i emerytalny wykazuje wzrost, ale jego portfele są ukierunkowane na obligacje skarbowe. Penetracja ubezpieczeń jest stosunkowo niska w porównaniu ze średnim wskaźnikiem w krajach OECD. Sektor ubezpieczeń jest zdominowany przez PZU, który był monopolistą w czasach komunizmu i w dalszym ciągu posiada udział w rynku na poziomie około 50%. Prywatyzacja PZU wciąż budzi kontrowersje, ponieważ naciski polityczne doprowadziły rząd do zawieszenia wcześniejszej umowy sprzedaży większościowego pakietu kontrolnego na rzecz Eureko. Wydaje się, że rosnąca popularność finansowania hipotecznego wspiera wzrost sektora ubezpieczeń na życie. Przepisy i regulacje ubezpieczeniowe są prawie zgodne ze standardami IAIS.

Polski rynek ubezpieczeniowy przyciągnął wielu inwestorów zagranicznych. Do głównych zagranicznych uczestników rynku należą Commercial Union, wchodzący w skład grupy Aviva, i Nationale Nederlanden, część grupy ING. Te firmy razem z PZU posiadają istotne udziały w nowym rynku zarządzania funduszami emerytalnymi. Prywatne fundusze emerytalne, wprowadzone w 1999 r. po reformie systemu emerytalnego, wykazują pewne oznaki nadpłynności, ponieważ rygorystyczne limity regulacyjne ograniczają ich inwestycje do obligacji skarbowych, akcji notowanych na giełdzie i dłużnych papierów wartościowych posiadających rating. Do końca pierwszej połowy 2005 r. obligacje skarbowe stanowiły

ponad 60% portfeli funduszy emerytalnych, a fundusze kontrolowały około jednej trzeciej wolnego kapitału na giełdzie.

Prywatne fundusze kapitałowe: *Prywatne fundusze kapitałowe są dobrze rozwinięte w stosunku do standardów regionalnych, ale w dalszym ciągu konieczne jest zachęcanie dużych inwestorów lokalnych i rozwój innowacyjnych produktów finansowych.*

Polska posiada najbardziej rozwinięty sektor prywatnych funduszy kapitałowych wśród krajów o gospodarkach w okresie przejściowym, chociaż znaczna większość kapitału zainwestowanego w przedsięwzięcia prywatne pochodzi z zagranicy. Poziom zaawansowania zarządzających kapitałem prywatnym w Polsce rośnie, ale spektrum stosowanych struktur i instrumentów finansowych wciąż jest stosunkowo wąskie w porównaniu z krajami o rozwiniętych gospodarkach rynkowych. Lokalni zarządzający prywatnymi kapitałami aktywnie poszukują nowych transakcji i w razie potrzeby mogą zastosować zarządzanie bezpośrednio.

Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa (MMŚP): *Konieczny jest rozwój lepiej dopasowanych instrumentów finansowych i wsparcie dla nowych przedsiębiorstw.*

MMŚP stanowią podstawę gospodarki polskiej i są głównymi dostawcami miejsc pracy i usług, w szczególności w uboższych częściach kraju. Ze względu na swoją wielkość i model działalności, MMŚP mają największe problemy z dostępem do finansowania zewnętrznego. Banki lokalne i spółki leasingowe udostępniają jednak MMŚP niektóre kredyty i leasing, często w ramach linii kredytowych wspieranych przez IFI. Chociaż brakuje wyspecjalizowanego banku zapewniającego mikro-finansowanie, na rynku działa kilka spółek, które oferują takie usługi. Finansowanie nowych spółek za pośrednictwem systemu bankowego jest praktycznie niemożliwe. Nie ma również dostępu do kapitału zewnętrznego. Mimo rosnącego rynku kapitału prywatnego wciąż brakuje funduszy *venture capital*.

Rozpoczęcie działalności wiąże się z umiarkowanymi kosztami, ponieważ obejmuje 10 różnych procedur; rejestracja spółki średnio wymaga 31 dni. Istnieje rejestr dłużników, zapewniający informacje o 32% populacji. Przepisy dotyczące zabezpieczeń i upadłości niezbyt sprzyjają kredytom dla MSP, ale koszt rejestracji zabezpieczenia jest niższy niż w krajach OECD.

2.3 Dostęp do kapitału

Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie (GPW w Warszawie) odnotowuje szybki rozwój i jest największą giełdą papierów wartościowych w krajach o gospodarkach w okresie przejściowym. W styczniu 2006 r. na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie notowano akcje 254 spółek. Dla porównania, w kwietniu 1991 r. notowania obejmowały pięć spółek. Kapitalizacja rynku akcji wzrosła ze względu na wejście nowych spółek i wzrost cen akcji i wyniosła ponad 30% PKB w styczniu 2006 r. W 2005 r. na GPW w Warszawie wprowadzono 36 nowych emisji, co stanowi najwyższy wynik w Europie po Londynie. Mimo znacznego wzrostu liczby nowych emisji w 2004 i 2005 r. GPW w Warszawie wciąż nie jest głównym źródłem finansowania inwestycji przemysłowych. Regulacja GPW w Warszawie przez Komisję Papierów Wartościowych osiągnęła wysoką przejrzystość i pomaga zapobiegać skandalom w notowaniach, które zakłócają działalność niektórych innych regionalnych giełd papierów wartościowych. GPW w Warszawie pozostaje jedną z nielicznych giełd papierów wartościowych kontrolowanych przez Skarb Państwa.

Rynek długu korporacyjnego zdominowany jest przez kredyty bankowe z rosnącym udziałem prywatnego plasowania obligacji. Z wyjątkiem obligacji hipotecznych, obligacje spółek notuje się w regulowanym obrocie pozagiełdowym i poza rynkami regulowanymi.

Dostawcy kapitału prywatnego są w stanie znaleźć możliwości finansowania i w udany sposób wyjść z nich, ale jak dotąd odnieśli oni niewiele sukcesów, co powoduje trudności w pozyskaniu funduszy prywatnych. Mikro i małe przedsiębiorstwa prawie nie mają dostępu do kapitału prywatnego.

Napływ zagranicznych inwestycji bezpośrednich znacznie się zwiększył, osiągając w 2004 r. 12 mld USD, z czego prawie 60% przeznaczono na nowe projekty.

3. KIERUNKI ROZWOJU STRATEGII

3.1 Priorytety Banku na okres realizacji strategii

Na podstawie analizy pozostałych wyzwań związanych z procesem przekształceń w Polsce, opisanych w poprzednim rozdziale, główne priorytety operacyjne dla Banku w okresie realizacji strategii będą obejmować następujące elementy:

- Stymulowanie rozwoju finansowania zabezpieczonego przychodami i zaangażowania sektora prywatnego, aby zminimalizować zależność od gwarancji państwowych i zwiększyć dopływ finansowania długoterminowego przeznaczonego na projekty infrastrukturalne i środowiskowe. Rozszerzenie zakresu finansowania projektów przez partnerstwo publiczno-prywatne, głównie w sektorze miejskim i transportowym, w ścisłej współpracy z władzami centralnymi/lokalnymi i Funduszami Strukturalnymi i Spójności, a także ze szczególnym uwzględnieniem przygotowania i realizacji projektów.
- Wsparcie restrukturyzacji, modernizacji i udziału sektora prywatnego w branży drogownictwa, kolei i portów lotniczych.
- Wsparcie projektów dotyczących oszczędności energii i energii odnawialnej opracowanych zgodnie z zasadami rynkowymi i sprzyjających inwestycjom prywatnym.
- Wsparcie restrukturyzacji, modernizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw przez ponoszenie ryzyka wspólnie z inwestorami lokalnymi lub zagranicznymi, szczególnie w bardziej problematycznych sektorach, takich jak przemysł chemiczny, energetyka, przemysł ciężki lub górnictwo.
- Zapewnienie koniecznego kapitału podwyższonego ryzyka (w formie kapitału własnego i/lub zadłużenia strukturalnego) dla spółek lokalnych na finansowanie ich wzrostu i/lub rozwoju w regionie, czasami z udziałem prywatnych funduszy kapitałowych.
- Dalsza praca z lokalnymi pośrednikami finansowymi i instytucjami finansowymi nie będącymi bankami, aby zapewnić finansowanie dla mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, w szczególności na terenach wiejskich w powiązaniu ze wsparciem z UE lub innych dostawców środków.
- Udział w rozszerzaniu lokalnego rynku kapitałowego przez promocję i rozwój nowych struktur finansowania, takich jak papiery wartościowe zabezpieczone na aktywach

(*asset-backed securities*), sekurytyzacja portfeli aktywów, instrumenty zamienne, obligacje hipoteczne i obligacje zabezpieczone przychodami.

Bank w dalszym ciągu będzie zapewniać zgodność wszystkich istniejących projektów z wymaganiami Banku w zakresie ochrony środowiska, a nowe projekty będą miały strukturę opracowaną zgodnie z Procedurą Środowiskową Banku. Wyzwania wymienione w punkcie 2 mają wymiar środowiskowy (taki jak efektywność energetyczna, energetyka, projekty komunalne i transportowe lub restrukturyzacja przemysłu chemicznego), co ma efekt pokazowy i zapewni wzrost świadomości, nie tylko na etapie środowiskowego badania typu *due diligence*, ale również w bieżącym dialogu z klientami.

3.2 Wyzwania sektorowe i cele Banku

Biorąc pod uwagę wyzwania związane z procesem przekształceń wymienione w punkcie 2.2.2 powyżej i w Załączniku 5, Bank skoncentruje się na następujących priorytetach sektorowych.

3.2.1 Sektor finansowy

Cele przekształceń

- Pogłębienie rynków finansowych przez wprowadzenie innowacyjnych produktów finansowych i dywersyfikację portfeli inwestycyjnych firm ubezpieczeniowych i funduszy emerytalnych.
- Rozszerzenie dostępu do finansowania kapitałowego, quasi-kapitałowego i zadłużenia strukturalnego, w szczególności dla średnich przedsiębiorstw.
- Zwiększenie pośrednictwa finansowego w sektorze MMŚP.
- Zakończenie prywatyzacji i restrukturyzacji sektora bankowego i ubezpieczeniowego, w tym prywatyzacji największego banku w Polsce, PKO BP, i największej firmy ubezpieczeniowej, PZU.

Priorytety operacyjne

- Promocja i wsparcie rozwoju nowych struktur finansowania, takich jak papiery wartościowe zabezpieczone na aktywach (*asset-backed securities*), obligacje zabezpieczone przychodami, instrumenty zamienne, obligacje hipoteczne, sekurytyzacja portfeli aktywów i fundusze sekurytyzacyjne.
- Wdrożenie programów dla MMŚP, w tym Programu Finansowania Wsi, we współpracy z bankami, spółkami leasingowymi i spółki zapewniające mikro-finansowanie.
- Wybiórcze angażowanie kapitału w nowe i istniejące fundusze kapitałowe i fundusze *venture capital*.
- Wsparcie konsolidacji sektora bankowego, w szczególności konsolidacji mniejszych banków, sektora emerytalnego i ubezpieczeniowego, tak aby poprawić wydajność i efektywność tych sektorów.

- Wsparcie prywatyzacji instytucji finansowych nie będących bankami (PZU, GPW w Warszawie), w przypadku jej realizacji.

3.2.2 Sektor przedsiębiorstw

Cele przekształceń

- Restrukturyzacja i zakończenie prywatyzacji przedsiębiorstw pozostających pod kontrolą państwa, w szczególności w przemyśle ciężkim, górnictwie, przemyśle stoczniowym i chemicznym.
- Rozwój działalności o wyższej wartości dodanej i widocznych inwestycji prywatnych, zapewniających szkolenie i przekazanie umiejętności, nowoczesnych technologii ze wsparciem FDI, współpracy transgranicznej i przedsiębiorców lokalnych.
- Poprawa dostępu do finansowania dłużnego i kapitałowego dla małych i średnich przedsiębiorstw.

Priorytety operacyjne

- Dalsze aktywne wsparcie prywatyzacji i restrukturyzacji pozostałych przedsiębiorstw państwowych.
- Wsparcie projektów w sektorach o trudnym środowisku regulacyjnym, w szczególności w sektorze zasobów naturalnych i przemyśle ciężkim, aby promować restrukturyzację, inwestycje prywatne i efektywną dostawę kluczowych surowców dla gospodarki.
- Wsparcie zagranicznych inwestycji bezpośrednich i przedsiębiorców lokalnych, ze szczególnym uwzględnieniem projektów w regionach o wyższym bezrobociu lub mniej rozwiniętych lub zapewniających transfer nowoczesnych technologii i innowację, lub przyczyniających się do przemian i rozwoju regionalnego.
- Zapewnienie koniecznego kapitału podwyższonego ryzyka (w formie kapitału własnego i/lub zadłużenia strukturalnego) na wsparcie restrukturyzacji, konsolidacji i rozwoju transgranicznego lokalnego sektora prywatnego.
- Selektywne wsparcie projektów regionalnych związanych z rozwojem nieruchomości, w szczególności w obszarach takich jak hotele ekonomiczne, magazyny, nowe produkty rynku kapitałowego.

3.2.3 Infrastruktura i ochrona środowiska

Cele przekształceń

- Restrukturyzacja, poprawa wydajności pracy, prywatyzacja i rozwój prywatnych projektów dotyczących efektywności energetycznej i energii odnawialnej w sektorze energetyki.
- Komercjalizacja sektora kolejowego, w tym wzmocnienie udziału sektora prywatnego i władz regionalnych w działalności kolei.
- Przyspieszenie rozwoju sieci autostrad przez aktywne wsparcie drogowych inicjatyw PPP, rozwój innowacyjnych struktur wzmacniających wykorzystanie funduszy

unijnych na budowę dróg i rozwój innowacyjnych struktur finansowania dla sektora drogowego.

- Komercjalizacja regionalnych portów lotniczych i zaangażowanie sektora prywatnego, obejmujące odpowiednio koncesje dla sektora prywatnego.
- Wspieranie dalszego udziału sektora prywatnego w świadczeniu usług komunalnych, w szczególności innych niż wywóz odpadów i ciepłownictwo.
- Wprowadzenie efektywnej konkurencji dla największego operatora telefonii stacjonarnej.

Priorytety operacyjne

- Wsparcie projektów dotyczących energii odnawialnej.
- Aktywne wsparcie restrukturyzacji i udziału sektora prywatnego w sektorze energetycznym, ze zwróceniem uwagi na transakcje zwiększające efektywność energetyczną, zgodność ze standardami środowiskowymi i modernizację.
- Koncentracja na realizacji programów finansowania, które nie wymagają gwarancji publicznych, w tym zastosowanie obligacji zabezpieczonych przychodami dla projektów komunalnych i w zakresie ochrony środowiska.
- Wdrożenie Programu Finansowania Inwestycji Komunalnych przez banki komercyjne, aby zapewnić długoterminowe finansowanie dla małych i średnich gmin.
- Dalsze wsparcie restrukturyzacji i udziału sektora prywatnego w branży drogownictwa, kolei i portów lotniczych.
- Współfinansowanie i wdrażanie projektów, które mają zoptymalizować wykorzystanie unijnych Funduszy Spójności i Strukturalnych i przyczynić się do efektywnego rozwoju infrastruktury i innych usług publicznych, w których Bank może zapewnić wartość dodaną; na przykład do chwili obecnej transport miejski nie ma możliwości korzystania z finansowania z Funduszu Spójności.
- Rozwój możliwości w sektorze opieki zdrowotnej, w szczególności z zaangażowaniem sektora prywatnego.

4. WSPÓŁPRACA Z INNYMI MIĘDZYNARODOWYMI INSTYTUCJAMI FINANSOWYMI

Unia Europejska (UE)

W ramach Funduszy Strukturalnych i Spójności Polsce przydzielono środki w wysokości ponad 12,8 mld € na okres 2004-2006. Współfinansowanie wspólnotowe w kwocie 4,2 mld € w postaci funduszy spójności przeznaczone jest na projekty w zakresie transportu i infrastruktury środowiskowej. Fundusze strukturalne w kwocie 8,6 mld € przeznaczono na finansowanie następujących obszarów priorytetowych: zwiększenie konkurencyjności przedsiębiorstw, rozwój infrastruktury transportowej, rozwój zasobów ludzkich, rozwój wsi, rozwój rybołówstwa i rozwój rolnictwa.

Współpraca pomiędzy Komisją Europejską (KE) a Bankiem zapewniła współfinansowanie 10 projektów komunalnych w Polsce.

Poza tym KE, EIB i EBOR wspólnie opracowały i wdrożyły dwa programy: Program Finansowania Małych i Średnich Przedsiębiorstw i Program Finansowania Inwestycji Komunalnych. Toczą się rozmowy dotyczące rozwoju programu wspierającego projekty w zakresie oszczędności energetycznych.

Kolejnym etapem jest dalsza organizacja praktycznej i ukierunkowanej na przekształcenia współpracy z Funduszami Spójności i Strukturalnymi. JASPERS, nowa wspólna inicjatywa KE, EBOR i EIB, pomoże wzmocnić konieczny potencjał administracyjny, aby sprostać temu wyzwaniu. Program będą wspierać eksperci z KE, EIB i EBOR, którzy pomogą opracować projekty w różnych sektorach, od infrastruktury transportowej do środowiska komunalnego i efektywności energetycznej/energii odnawialnej.

Nowa inicjatywa umożliwi połączenie siły i doświadczenia Komisji Europejskiej, nowych państw członkowskich UE, krajów kandydujących, EIB i EBOR, tak, aby wesprzeć mniej rozwinięte regiony w krajach działalności EBOR. W związku z tym ułatwi ona przekształcenia, ochronę środowiska, wzrost gospodarczy i tworzenie miejsc pracy. Regionalna obecność EBOR może ułatwić wdrożenie programu.

Zgodnie ze swoimi celami w zakresie przekształceń, EBOR będzie koncentrować się na przygotowaniu projektów opartych na partnerstwie publiczno-prywatnym, dotyczących sektorów, regionów i inwestycji komunalnych/środowiskowych, a także efektywności energetycznej/energii odnawialnej, korzystając w ten sposób z doświadczenia zgromadzonego w tych dziedzinach.

Europejski Bank Inwestycyjny (EIB)

Po ponad 15 latach obecności w Polsce działalność EIB obejmuje obecnie szeroki zakres sektorów gospodarczych, od podstawowej infrastruktury, produkcji i usług, przez wsparcie dla małych i średnich przedsiębiorstw i lokalne instytucje finansowe, do edukacji i promocji gospodarki opartej na wiedzy. Generalnie, na koniec 2005 r. wartość działalności EIB wyniosła łącznie ponad 11 mld €. Główną działalność EIB stanowi finansowanie projektów zwiększających spójność społeczną i gospodarczą z UE. Ponieważ EIB jest instytucją finansową UE, kredyty EIB często służą do współfinansowania projektów korzystających z grantów z unijnych Funduszy Strukturalnych i Spójności. Ponieważ całe terytorium Polski składa się z priorytetowych obszarów rozwoju regionalnego, średnia roczna stopa wzrostu działalności osiągnęła w zeszłym roku 25%.

W 2005 r. wartość uzyskanych projektów wyniosła 2,2 mld €. W obszarach priorytetowych wdrożono Inicjatywy *Innovation 2010*, *TEN*, *Environment and SMEs*, udzielono kredytu w kwocie 250 mln € na sfinansowanie inwestycji kapitałowych i działalności badawczo-rozwojowej sponsorowanej przez Ministerstwo Edukacji i Sportu, wyasygnowano 500 mln € na autostradę A1, część priorytetowego projektu *TEN* nr 25 i 662 mln € na różne projekty środowiskowe, w tym modernizację jednostek produkcji energii w Bełchatowie. Udzielono Pożyczek Globalnych (pożyczki pośrednie z udziałem pośredników finansowych działających w Polsce) w kwocie 295 mln € na wsparcie małych i średnich przedsiębiorstw, w szczególności mikro przedsiębiorstw. W celu wzmocnienia wsparcia dla tego sektora gospodarki, EIB razem z EIF, zamknął ostatnio transakcję ABS w sektorze leasingowym. Poza projektami obejmującymi współfinansowanie, współpraca pomiędzy EIB i EBOR obejmowała takie obszary jak

JASPERS, a także wsparcie programów unijnych, takich jak Program Finansowania Małych i Średnich Przedsiębiorstw i Program Finansowania Inwestycji Komunalnych.

Międzynarodowy Fundusz Walutowy (MFW)

Polska jest członkiem MFW od 1986 r. Obecnie nie ma żadnych bieżących ani przewidywanych zobowiązań w stosunku do MFW. W ubiegłych latach MFW przyznał kredyt z rozszerzonego funduszu w kwocie 1,2 mld SDR, z którego Polska wykorzystwała 77 mln SDR, oraz dwa programy pomocowe (1993/1994), pierwszy na łączną kwotę 476 mln SDR, z którego wykorzystano 357 mln SDR, drugi na łączną kwotę 333,3 mln SDR, z czego wykorzystano 283,3 mln SDR. MFW zapewnia również szeroką pomoc techniczną w wielu obszarach, łącznie z polityką fiskalną i monetarną. Ostatnie konsultacje w zakresie Artykułu IV przeprowadzono w lipcu 2005 r. MFW posiada biuro regionalne w Warszawie, aby wspierać nowe państwa członkowskie UE na drodze do przyjęcia Euro.

Bank Światowy

Polska jest jednym z członków założycieli Banku Światowego. Po rezygnacji z członkostwa w latach 50., Polska ponownie przystąpiła do Banku Światowego w 1986 r. Pierwszej pożyczki dla kraju udzielono w 1990 r. Do chwili obecnej zaangażowanie Banku Światowego w kraju wyniosło łącznie 6 mld USD w odniesieniu do ponad 40 projektów. Dziewięć projektów bieżących koncentruje się głównie na modernizacji infrastruktury, wsparciu efektywności energetycznej i reformie górnictwa węgla kamiennego, ochronie środowiska i promocji rozwoju wsi. Bank Światowy zapewnił istotną pomoc analityczną i doradczą dla kraju, w tym pomoc dotyczącą wybranych zagadnień w zakresie finansów publicznych, oceny klimatu inwestycyjnego, gospodarki opartej na wiedzy i standardów życia, wybranych zagadnień związanych z rozwojem sektora finansowego, programu pomagającego Polsce zwalczać korupcję, pomocy we wzmacnianiu możliwości władz w kontekście wykorzystania unijnych Funduszy Strukturalnych, a także doradztwo dotyczące promocji korporacyjnej odpowiedzialności społecznej i usprawnień systemu edukacyjnego. Bieżąca Strategia Współpracy z Krajem koncentruje się na trzech priorytetowych obszarach: (a) promocja korekt fiskalnych i odwrócenia ujemnej dynamiki długu przez restrukturyzację wydatków; (b) promocja spójności lepszego klimatu inwestycyjnego i silniejszej konkurencji; oraz (c) redukcja ubóstwa, wspieranie integracji społecznej i ograniczenia bezrobocia do poziomu docelowego określonego w celach lizbońskich.

International Finance Corporation (IFC)

Od momentu dołączenia Polski do IFC w 1987 r. IFC zainwestowała 335 mln USD z własnych środków i zapewniła środki w kwocie 115 mln USD od innych banków. IFC zapewniła finansowanie 32 projektów w różnych sektorach. Poza tym IFC zapewniła 200 mln USD na finansowanie projektów ponadregionalnych, w których uczestniczą różne kraje Europy Wschodniej, w tym Polska. IFC zrealizowała przedsięwzięcia wsparcia technicznego w Polsce, aby zapewnić doradztwo w odniesieniu do zagadnień restrukturyzacyjnych i prywatyzacyjnych, przepisów leasingowych, finansowania budownictwa mieszkaniowego i funduszy emerytalnych, a także poprawy klimatu inwestycyjnego.

ZAŁĄCZNIK 1: ZAANGAŻOWANIE FINANSOWE EBOR NETTO

(na dzień 31 stycznia 2006 r.)

Sektor		Liczba projektów	Finansowanie EBOR	Udział w portfelu
Energetyka	Efektywność energetyczna	2,3	117	3%
	Energetyka	2,3	94	3%
Suma cząstkowa dla energetyki		4,6	210	6%
Sektor finansowy	Majątek własny banków	12,1	332	10%
	Kredyty banków	9,0	295	9%
	Fundusze akcji	15,2	325	9%
	Instytucje Finansowe nie będące bankami	9,1	253	7%
Suma cząstkowa dla instytucji finansowych		45,4	1.205	35%
Branża ogólna	Branża ogólna	29,5	597	17%
Suma cząstkowa dla branż ogólnych		29,5	597	17%
Infrastruktura	Infrastruktura miejska i ochrona środowiska	16,1	268	8%
	Transport	5,0	339	10%
Suma cząstkowa dla infrastruktury		21,1	607	18%
Branże specjalistyczne	Agrobiznes	20,6	287	8%
	Nieruchomości i turystyka	18,2	239	7%
	Telekomunikacja, informatyka i media	7,5	301	9%
Suma cząstkowa dla branż specjalistycznych		46,4	827	24%
POLSKA OGÓLEM		146,9	3.446	100%
w tym zadłużenie		89,9	2.234	65%
w tym majątek własny		53,3	1.107	32%
w tym gwarancje		3,7	106	3%
w tym środki prywatne		126,9	2.879	84%
w tym środki państwowe		20,0	567	16%
w tym bezpośrednie		134,4	3.109	90%
w tym regionalne		12,6	337	10%
w tym niepaństwowe		138,9	3.097	90%
w tym państwowe		8,0	349	10%

ZAŁĄCZNIK 2: SZCZEGÓLNE ZESTAWIENIE PROJEKTÓW W POSZCZEGÓLNYCH LATACH

Rok	Nazwa operacyjna	Regionalny/ Bezpośredni	Łączna wartość projektu	Finansowanie EBRD	Zadłużenie	Kapitał własny	Etap operacyjny
1991	WBK Poznań	Bezpośredni	34,3	1,3	1,3	0,0	Zakończony
1991			34,3	1,3	1,3	0,0	
1992	Polska Telefonia Komórkowa Sp. z o.o.	Bezpośredni	128,7	19,8	19,8	0,0	Zakończony
1992	IBG – Janofrost Sp. z o.o.	Bezpośredni	10,3	1,8	1,8	0,0	Zakończony
1992	IBG – KRESPOL Sp. z o.o.	Bezpośredni	1,8	1,8	1,8	0,0	Zakończony
1992	IBG – Kujawy Frost Sp. z o.o.	Bezpośredni	1,8	1,8	1,8	0,0	Zakończony
1992	Polskie prywatne fundusze kapitałowe	Bezpośredni	65,8	42,0	0,0	42,0	W trakcie spłaty
1992	ABB Dolmel Sp. z o.o.	Bezpośredni	15,1	5,2	5,2	0,0	Zakończony
1992	Ringnes/Pubrex (BCCB)	Bezpośredni	17,6	5,6	5,6	0,0	Zakończony
1992	Sektor mieszkaniowy w Polsce (Raport na temat Polski)	Bezpośredni	50,8	1,3	1,3	0,0	Zakończony
1992			292,1	79,5	37,4	42,0	
1993	Pilkington Sandoglass Sp. z o.o.	Bezpośredni	182,8	33,9	26,7	7,1	Zakończony
1993	Lodom Sp. z o.o.	Bezpośredni	9,6	2,4	2,4	0,0	Zakończony
1993	Wielkopolski Bank Kredytowy	Bezpośredni	10,4	10,4	0,0	10,4	Zakończony
1993	HUTA L.W. Sp. z o.o.	Bezpośredni	227,2	15,0	15,0	0,0	Zakończony
1993	New Europe East Investment Fund	Regionalny	28,5	6,1	0,0	6,1	W trakcie spłaty
1993	Fabryka Papieru Malta Decor SA	Bezpośredni	9,6	4,1	4,1	0,0	Zakończony
1993	Polspan Sp. z o.o.	Bezpośredni	42,3	10,2	10,2	0,0	Zakończony
1993	Rockwool Polska Sp. z o.o.	Bezpośredni	18,0	5,6	5,6	0,0	Zakończony
1993	Dun & Bradstreet	Regionalny	0,4	0,4	0,0	0,4	Zakończony
1993	Caresbac Polska	Bezpośredni	12,1	4,1	0,0	4,1	W trakcie wypłaty
1993	Agora Gazeta Sp. z o.o. (RZB CEAL)	Bezpośredni	9,8	3,3	3,3	0,0	Zakończony
1993	Renaissance Fund	Regionalny	16,4	4,3	0,0	4,3	W trakcie spłaty
1993	American Bank in Poland – kredyt podporządkowany	Bezpośredni	4,1	4,1	4,1	0,0	Zakończony
1993	KZP – Polska (Trebruk)	Bezpośredni	112,9	13,5	13,5	0,0	Zakończony
1993	Projekt rozwoju autostrady	Bezpośredni	82,6	45,0	45,0	0,0	W trakcie spłaty
1993	Huta Szkła Jarosław	Bezpośredni	35,7	4,2	4,2	0,0	Zakończony
1993			802,3	166,7	134,2	32,5	
1994	Kronospan Szczecinek	Bezpośredni	53,8	15,3	15,3	0,0	Zakończony
1994	FIAT/FSM	Bezpośredni	93,6	62,1	62,1	0,0	Zakończony
1994	Polski Bank Rozwoju	Bezpośredni	5,1	5,1	5,1	0,0	Zakończony
1994	Finansowanie Elektrowni w Białej Podlaskiej przez PPGC	Bezpośredni	114,5	29,6	29,6	0,0	Zakończony
1994	Atrium Business Centre	Bezpośredni	36,9	4,3	4,3	0,0	Zakończony
1994	Kwidzyn	Bezpośredni	240,7	16,0	16,0	0,0	Zakończony
1994	Prywatny Fundusz Kapitałowy Advent – Europa Środkowa	Regionalny	21,7	5,8	0,0	5,8	W trakcie spłaty
1994	Schooner Capital	Bezpośredni	37,8	12,8	0,0	12,8	Zakończony
1994	Farm Frites Poland	Bezpośredni	20,1	7,8	7,8	0,0	Zakończony
1994	Winterthur SA	Bezpośredni	2,7	1,0	0,0	1,0	Zakończony
1994	Polski fundusz Prospekt	Bezpośredni	28,1	6,3	0,0	6,3	W trakcie wypłaty
1994	Bank Przemysłowo-Handlowy w Krakowie częściowa prywatyzacja	Bezpośredni	34,2	34,2	0,0	34,2	Zakończony
1994	Winterthur MPF/CS L&P Życie (kapitał)	Bezpośredni	2,2	0,8	0,0	0,8	W trakcie wypłaty
1994			691,3	201,1	140,2	60,8	
1995	Projekt kredytowania MBA (gwarancja)	Regionalny	3,0	1,8	1,8	0,0	W trakcie spłaty
1995	Heros (kapitał)	Bezpośredni	2,8	1,4	0,0	1,4	Zakończony
1995	Warszawskie Centrum Dystrybucji	Bezpośredni	20,3	4,3	4,3	0,0	Zakończony
1995	Metalplast	Bezpośredni	26,8	6,2	0,0	6,2	Zakończony
1995	East European Food Fund	Regionalny	4,0	0,8	0,0	0,8	W trakcie wypłaty
1995	NIF – Ósmy Narodowy Fundusz Inwestycyjny	Bezpośredni	1,3	1,3	1,3	0,0	Zakończony
1995	NIF – Piąty Narodowy Fundusz Inwestycyjny	Bezpośredni	0,2	0,2	0,2	0,0	Zakończony

Rok	Nazwa operacyjna	Regionalny/ Bezpośredni	Łączna wartość projektu	Finansowanie EBRD	Zadłużenie	Kapitał własny	Etap operacyjny
1995	NIF – Siódmy Narodowy Fundusz Inwestycyjny	Bezpośredni	2,6	2,6	2,6	0,0	Zakończony
1995	NIF – Zachodni Narodowy Fundusz Inwestycyjny	Bezpośredni	1,3	1,3	1,3	0,0	Zakończony
1995	NIF - Pierwszy Narodowy Fundusz Inwestycyjny	Bezpośredni	1,2	1,2	1,2	0,0	Zakończony
1995	NIF – Dwunasty Narodowy Fundusz Inwestycyjny	Bezpośredni	1,3	1,3	1,3	0,0	Zakończony
1995	NIF – Piętnasty Narodowy Fundusz Inwestycyjny	Bezpośredni	2,0	2,0	2,0	0,0	Zakończony
1995	Orix Polska S.A. (kapitał)	Bezpośredni	1,2	1,2	0,0	1,2	Zakończony
1995	Faure & Mchet	Bezpośredni	28,9	7,9	7,9	0,0	Zakończony
1995			96,9	33,7	24,0	9,7	
1996	Waresco Sp. z o.o.	Bezpośredni	28,4	7,7	7,7	0,0	Zakończony
1996	Forte S.A.	Bezpośredni	11,1	1,9	0,0	1,9	Zakończony
1996	KZP – Polska (Trebruk) – Pożyczka II	Bezpośredni	43,5	10,3	10,3	0,0	Zakończony
1996	Netia	Bezpośredni	246,5	23,7	15,3	8,4	Zakończony
1996	Rolimpex S.A. – kapitał	Bezpośredni	78,9	13,0	0,0	13,0	Zakończony
1996	Inwestycja kapitałowa Krotoszyn (w ramach programu kapitałowego MPP)	Bezpośredni	3,1	3,1	3,1	0,0	Zakończony
1996	Kredyt Bank S.A. udział kapitałowy	Bezpośredni	4,0	4,0	0,0	4,0	Zakończony
1996	Projekt modernizacji kolei	Bezpośredni	486,1	49,1	49,1	0,0	W trakcie spłaty
1996	Warszawskie Centrum Finansowe	Bezpośredni	97,3	16,0	16,0	0,0	Zakończony
1996	New Europe Insurance Ventures	Regionalny	6,6	0,5	0,0	0,5	W trakcie spłaty
1996	Warszawski Rynek Hurtowy	Bezpośredni	47,3	12,4	12,4	0,0	W trakcie spłaty
1996	MPP – Śrubena SA inwestycja kapitałowa	Bezpośredni	6,5	3,2	0,0	3,2	Zakończony
1996	MPF Lafarge: Kujawy i RMC	Bezpośredni	110,7	28,1	0,0	28,1	Zakończony
1996	Polish Enterprise Fund	Bezpośredni	140,9	30,5	0,0	30,5	W trakcie spłaty
1996			1 310,8	203,6	113,9	89,7	
1997	Kredyt Bank S.A. zwiększenie kapitału I	Bezpośredni	1,8	1,8	0,0	1,8	Zakończony
1997	Waresco – przedłużenie kredytu	Bezpośredni	3,7	1,1	1,1	0,0	Zakończony
1997	Hortex Holding S.A.	Bezpośredni	82,1	13,6	0,0	13,6	Zakończony
1997	Hortex SA – korekta odpisu	Bezpośredni	0,0	0,0	0,0	0,0	Zakończony
1997	Cementownia Chełm	Bezpośredni	59,3	28,6	26,1	2,5	Zakończony
1997	DBG Osteuropa Holding GmbH	Regionalny	7,1	2,6	0,0	2,6	W trakcie spłaty
1997	MPF Lafarge: Małogoszcz i Wierzbica	Bezpośredni	151,3	13,4	0,0	13,4	Zakończony
1997	Krono-Wood Sp. z o.o.	Bezpośredni	106,1	19,2	19,2	0,0	Zakończony
1997	Air Liquide – Huta Katowice	Bezpośredni	30,5	13,4	13,4	0,0	W trakcie spłaty
1997	Kruszwica S.A.	Bezpośredni	43,4	15,4	15,4	0,0	Zakończony
1997	Baring Communications Equity	Regionalny	19,0	3,7	0,0	3,7	W trakcie spłaty
1997	Kredyt Bank S.A. zwiększenie kapitału II	Bezpośredni	64,2	6,9	0,0	6,9	Zakończony
1997	Advent Central & Eastern Europe II – fundusz regionalny	Regionalny	16,5	5,8	0,0	5,8	W trakcie spłaty
1997	Dalkia Termika	Bezpośredni	28,9	4,8	2,2	2,6	W trakcie wypłaty
1997	Danuta Divestment	Bezpośredni	4,0	4,0	0,0	4,0	Zakończony
1997	Danuta S.A.	Bezpośredni	36,5	5,2	0,0	5,2	Zakończony
1997	Fundusz Inwestycji Proekologicznych	Regionalny	15,4	3,5	0,0	3,5	W trakcie wypłaty
1997	Polski Fundusz Nieruchomości Pionier	Bezpośredni	0,5	0,5	0,0	0,5	Zakończony
1997			670,4	143,5	77,3	66,3	
1998	PWN Wydawnictwo Naukowe	Bezpośredni	17,3	8,7	0,0	8,7	Zakończony
1998	Stalexport	Bezpośredni	156,9	27,4	0,0	27,4	W trakcie wypłaty
1998	Honeywell ESCO Poland	Bezpośredni	1,2	0,4	0,0	0,4	W trakcie spłaty
1998	Bank Przemysłowo-Handlowy (BPH) Polska – emisja obligacji zamiennych	Bezpośredni	14,0	14,0	0,0	14,0	Zakończony
1998	Polish Pre-IPO LP	Bezpośredni	8,6	4,5	0,0	4,5	W trakcie spłaty
1998	Wrocław – remont infrastruktury miejskiej na skutek zniszczeń spowodowanych powodzią	Bezpośredni	35,5	15,5	15,5	0,0	W trakcie spłaty
1998	Innova/98 LP	Regionalny	58,9	11,9	0,0	11,9	W trakcie spłaty
1998	Fundusz Polski Centralnej	Bezpośredni	15,1	2,7	0,0	2,7	W trakcie wypłaty
1998	PEKAO S.A. (kapitał)	Bezpośredni	88,1	88,1	0,0	88,1	W trakcie spłaty

Rok	Nazwa operacyjna	Regionalny/ Bezpośredni	Łączna wartość projektu	Finansowanie EBRD	Zadłużenie	Kapitał własny	Etap operacyjny
1998	Winterthur MPF/CS L&P PTE (kapitał)	Bezpośredni	32,6	9,8	0,0	9,8	W trakcie wypłaty
1998	Kraków – projekt dotyczący transportu miejskiego	Bezpośredni	121,8	35,0	35,0	0,0	W trakcie spłaty
1998	MPF – Słodownia Soufflet – Polska SARL	Bezpośredni	30,6	13,7	13,7	0,0	W trakcie spłaty
1998	Telekomunikacja Polska S.A. („TPSA”)	Bezpośredni	771,7	64,9	0,0	64,9	W trakcie spłaty
1998	Projekt kredytowania MBA II (gwarancja)	Regionalny	0,6	0,3	0,3	0,0	Podpisany
1998	MPF Lafarge: Lafarge Polska zwiększenie kapitału	Bezpośredni	29,7	6,1	0,0	6,1	Zakończony
	1998		1 382,6	302,9	64,5	238,4	
1999	Kredyt Bank S.A. zwiększenie kapitału III	Bezpośredni	92,8	8,6	0,0	8,6	Zakończony
1999	IO Fund – HTH Poland	Bezpośredni	0,1	0,1	0,0	0,1	W trakcie wypłaty
1999	Info. and Comm. Tech & Industrial Electronic Fund Ltd.	Regionalny	14,1	3,2	0,0	3,2	W trakcie wypłaty
1999	AIG New Europe Fund	Regionalny	40,6	7,1	0,0	7,1	W trakcie spłaty
1999	L&G ESCO Poland	Bezpośredni	5,9	0,5	0,1	0,4	Zakończony
1999	Program regionalnych/prywatnych funduszy kapitałowych – Eastbridge	Bezpośredni	132,8	16,5	16,5	0,0	Zakończony
1999	Danone MPF – LU Polska	Bezpośredni	81,6	23,5	0,0	23,5	W trakcie wypłaty
1999	Alpha Properties	Bezpośredni	52,8	9,3	9,3	0,0	Zakończony
1999	Gwarancja EIB dla TPSA	Bezpośredni	220,0	0,0	0,0	0,0	Zakończony
1999	EU/EBRD Faza I – Ext. - WBK	Bezpośredni	10,0	10,0	10,0	0,0	Zakończony
1999	Nordea Bank Polska S.A. (linia kredytowa)	Bezpośredni	22,6	22,6	22,6	0,0	Zakończony
1999	Central & Eastern Europe Power Fund	Regionalny	4,9	1,3	0,0	1,3	W trakcie spłaty
1999	Energy Efficiency and Emissions Reduction Fund	Regionalny	17,8	5,0	0,0	5,0	W trakcie wypłaty
1999	Emerging Europe Capital Investors LDC	Regionalny	32,7	8,8	0,0	8,8	W trakcie wypłaty
1999	Bydgoszcz zaopatrzenie w wodę	Bezpośredni	55,8	16,4	16,4	0,0	Zakończony
	1999		784,4	132,8	74,9	57,9	
2000	EU/EBRD Faza I – ING Bank Śląski	Bezpośredni	10,0	10,0	10,0	0,0	Zakończony
2000	EU/EBRD Faza I - Fortis Bank Polska	Bezpośredni	10,0	10,0	10,0	0,0	Zakończony
2000	KZP – Poland (Trebruk) – III	Bezpośredni	55,8	24,5	24,5	0,0	Zakończony
2000	Winterthur MPF/CS L&P Życie - pierwsze zwiększenie kapitału	Bezpośredni	4,7	4,7	0,0	4,7	W trakcie wypłaty
2000	Globe Trade Centre S.A.	Bezpośredni	17,1	17,1	0,0	17,1	W trakcie wypłaty
2000	Program finansowania sektora mleczarskiego – Bank Śląski	Bezpośredni	10,8	2,8	2,8	0,0	Zakończony
2000	Energio-Asekuracja S.A. (kapitał)	Bezpośredni	27,6	5,2	0,0	5,2	Zakończony
2000	Cementownia Chełm – restrukturyzacja	Bezpośredni	26,1	26,1	26,1	0,0	W trakcie spłaty
2000	Hortex zadłużenie	Bezpośredni	12,7	12,7	12,7	0,0	Zakończony
2000	Lafarge Polska II.	Bezpośredni	112,6	46,7	46,7	0,0	Zakończony
2000	Empik Central Investments – kredyt III	Bezpośredni	14,7	14,7	14,7	0,0	Zakończony
2000	Program finansowania sektora mleczarskiego – WBK	Bezpośredni	4,4	1,8	1,8	0,0	W trakcie spłaty
2000	Argus Capital Partners	Regionalny	47,3	11,4	0,0	11,4	W trakcie spłaty
2000	Heitman Central Europe Property Partners Fund	Regionalny	39,0	9,6	0,0	9,6	W trakcie spłaty
2000	Polish Enterprise Fund IV	Bezpośredni	183,9	46,4	0,0	46,4	W trakcie spłaty
2000	Pekao S.A. pochodny (kapitał II)	Bezpośredni	13,2	13,2	0,0	13,2	Zakończony
2000	Pekao SA zwiększenie i nabycie kapitału	Bezpośredni	43,0	43,0	0,0	43,0	W trakcie spłaty
2000	PROJEKT RESTRUKTURYZACJI I PRYWATYZACJI PKP	Bezpośredni	230,0	100,0	100,0	0,0	Zakończony
2000	Winterthur MPF/CS L&P PTE – zwiększenie kapitału	Bezpośredni	31,8	9,7	0,0	9,7	W trakcie wypłaty
2000	Winterthur MPF/CS L&P Życie – drugie zwiększenie kapitału	Bezpośredni	18,6	6,8	0,0	6,8	W trakcie wypłaty
2000	Wrocław – multisektorowy projekt infrastruktury komunalnej	Bezpośredni	55,7	12,2	12,2	0,0	W trakcie spłaty
2000	Atrium Hotel Warsaw	Bezpośredni	81,0	14,5	14,5	0,0	W trakcie spłaty
2000	KRUSZWICA II	Bezpośredni	4,5	1,2	1,2	0,0	Zakończony

Rok	Nazwa operacyjna	Regionalny/ Bezpośredni	Łączna wartość projektu	Finansowanie EBRD	Zadłużenie	Kapitał własny	Etap operacyjny
2000	Kraków Płaszów Projekt II	Bezpośredni	80,0	21,7	21,7	0,0	W trakcie wypłaty
	2000		1 134,7	465,9	298,9	167,0	
2001	Nova Polonia Private Equity Fund	Bezpośredni	30,0	10,0	0,0	10,0	W trakcie spłaty
2001	Europejski Fundusz Leasingowy, EFL (zadłużenie)	Bezpośredni	75,0	35,0	35,0	0,0	Zakończony
2001	Polska Telefonía Cyfrowa Sp. z o.o.	Bezpośredni	661,9	86,9	86,9	0,0	Zakończony
2001	DVI, Inc. (zadłużenie)	Regionalny	8,5	2,3	2,3	0,0	Zakończony
2001	IKB umowa o udziale we współfinansowaniu ryzyka	Regionalny	63,0	63,0	63,0	0,0	Podpisany
2001	Innova/3	Regionalny	56,5	6,7	0,0	6,7	W trakcie spłaty
2001	EU/EBRD faza II – Bank Zachodni	Bezpośredni	10,0	10,0	10,0	0,0	Zakończony
2001	EU/EBRD faza I – Ext. - Pekao S.A.	Bezpośredni	20,0	20,0	20,0	0,0	W trakcie wypłaty
2001	Spearhead International	Regionalny	5,3	5,3	5,3	0,0	Zakończony
2001	Animex SA	Bezpośredni	178,4	20,8	20,8	0,0	Zakończony
2001	Sokołów S.A.	Bezpośredni	73,1	4,9	4,9	0,0	Zakończony
2001	Raiffeisen EU Enlargement Fund	Regionalny	14,7	7,6	0,0	7,6	W trakcie spłaty
2001	Gdańsk – projekt dotyczący transportu miejskiego	Bezpośredni	26,1	12,0	12,0	0,0	W trakcie spłaty
2001	Lukas Bank (zadłużenie podporządkowane)	Bezpośredni	22,9	22,9	22,9	0,0	W trakcie wypłaty
2001	Sopot transport miejski	Bezpośredni	8,2	5,0	5,0	0,0	W trakcie spłaty
2001	Rybnik Program rozwoju sieci kanalizacyjnej	Bezpośredni	104,7	11,7	11,7	0,0	W trakcie wypłaty
2001	CAIB Investment (kapitał)	Bezpośredni	1,2	1,2	0,0	1,2	Zakończony
2001	EU/EBRD faza II – Fortis Bank Polska II	Bezpośredni	10,0	10,0	10,0	0,0	W trakcie spłaty
	2001		1 369,5	335,3	309,8	25,5	
2002	Accession Mezzanine Capital LP	Regionalny	41,6	19,6	0,0	19,6	W trakcie spłaty
2002	EU/EBRD faza II ext. – BZ WBK	Bezpośredni	20,0	20,0	20,0	0,0	W trakcie spłaty
2002	Drugi projekt restrukturyzacji prywatyzacji PKP	Bezpośredni	130,0	130,0	130,0	0,0	Zakończony
2002	RHEINHYP-BRE – finansowanie banku hipotecznego	Bezpośredni	45,6	45,6	45,6	0,0	W trakcie wypłaty
2002	EU/EBRD faza II ext. – ING Bank Śląski II	Bezpośredni	20,0	20,0	20,0	0,0	W trakcie spłaty
2002	EU/EBRD faza II ext. – Raiffeisenbank Polska	Bezpośredni	10,4	3,9	3,9	0,0	W trakcie wypłaty
2002	Raiffeisen Bank Polska S.A.	Bezpośredni	20,0	20,0	20,0	0,0	W trakcie wypłaty
2002	Dalkia Poznań prywatyzacja ciepłowni miejskiej	Bezpośredni	110,1	37,1	37,1	0,0	W trakcie wypłaty
2002	Black Sea Fund – zwiększenie kapitału	Regionalny	1,6	0,4	0,0	0,4	W trakcie wypłaty
2002	Miasto Łódź – projekt modernizacji dróg	Bezpośredni	19,0	6,6	6,6	0,0	W trakcie spłaty
2002	EU/EBRD Extension 4 – Raiffeisen Leasing Polska S.A.	Bezpośredni	10,0	10,0	10,0	0,0	W trakcie wypłaty
2002	Askembla Growth Fund	Regionalny	11,6	4,0	0,0	4,0	W trakcie spłaty
2002	Heitman Central Europe Property Partners Fund II	Regionalny	28,7	8,8	0,0	8,8	W trakcie spłaty
2002	SK EUROCHEM Sp. z o.o.	Bezpośredni	63,4	15,7	15,7	0,0	W trakcie wypłaty
2002	Danfoss – zadłużenie na projekty dotyczące energii w przemyśle	Regionalny	1,0	0,2	0,2	0,0	Zakończony
2002	EU/EBRD faza II ext. - Europejski Fundusz Leasingowy	Bezpośredni	20,0	20,0	20,0	0,0	W trakcie spłaty
2002	Exatel S.A.	Bezpośredni	107,1	73,2	73,2	0,0	Zakończony
	2002		660,1	435,0	402,3	32,8	
2003	DBG Osteuropa Holding II	Regionalny	21,8	6,6	0,0	6,6	W trakcie wypłaty
2003	Dalkia Termika II	Bezpośredni	20,0	7,0	0,0	7,0	W trakcie wypłaty
2003	EU/EBRD rozszerzenie 3 – PKO BP	Bezpośredni	20,0	20,0	20,0	0,0	W trakcie wypłaty

Rok	Nazwa operacyjna	Regionalny/ Bezpośredni	Łączna wartość projektu	Finansowanie EBRD	Zadłużenie	Kapitał własny	Etap operacyjny
2003	ORCO APARTHOTELS	Regionalny	18,2	2,4	0,5	1,9	W trakcie wypłaty
2003	Winterthur MPF/CS L&P Życie – trzecie zwiększenie kapitału	Bezpośredni	4,9	4,9	0,0	4,9	W trakcie wypłaty
2003	Dom Development SA	Bezpośredni	30,0	30,0	30,0	0,0	W trakcie spłaty
2003	Aster City	Bezpośredni	141,9	25,5	25,5	0,0	Zakończony
2003	Fundusz Nieruchomości Polonia	Bezpośredni	125,0	25,0	0,0	25,0	W trakcie wypłaty
2003	UNIQA TU kapitał	Bezpośredni	18,0	26,2	0,0	26,2	W trakcie wypłaty
2003	UNIQA TU na Życie kapitał	Bezpośredni	2,5	3,1	0,0	3,1	W trakcie wypłaty
2003	Spearhead (Top Farms)	Bezpośredni	4,8	4,8	4,8	0,0	Zakończony
2003	EU/EBRD przedłużenie 3 - SG Equipment Leasing Polska	Bezpośredni	10,2	10,2	10,2	0,0	W trakcie wypłaty
2003	Wrocław projekt finansowania zaopatrzenia w wodę	Bezpośredni	61,0	10,0	10,0	0,0	W trakcie spłaty
2003	International Water United Utilities	Regionalny	2,8	1,0	0,0	1,0	W trakcie wypłaty
2003	Europa Distribution Centre	Bezpośredni	9,0	9,0	9,0	0,0	W trakcie wypłaty
2003	Basell Orlen Polyolefins (dawnej Monika)	Bezpośredni	350,0	46,0	46,0	0,0	W trakcie spłaty
2003	Intermarche – Pekso finansowanie ramowe	Bezpośredni	88,2	26,1	26,1	0,0	Podpisany
2003	EU/EBRD przedłużenie 4 – BZ WBK Leasing SA	Bezpośredni	17,6	17,6	17,6	0,0	W trakcie wypłaty
2003			945,8	275,4	199,7	75,8	
2004	Polish Enterprise Fund V	Regionalny	27,9	27,9	0,0	27,9	W trakcie spłaty
2004	Accession Fund	Regionalny	120,0	30,0	0,0	30,0	W trakcie wypłaty
2004	BISE podporządkowana pożyczka zamienna	Bezpośredni	10,5	10,5	10,5	0,0	W trakcie wypłaty
2004	PKP Energetyka – projekt dotyczący zarządzania siecią	Bezpośredni	18,2	15,0	15,0	0,0	W trakcie wypłaty
2004	EU/EBRD MFF (ryzyko akcji) - ING Bank Śląski S.A.	Bezpośredni	40,6	10,0	10,0	0,0	Podpisany
2004	Regional/Private Equity Fund Facility – Opoczno	Bezpośredni	35,8	2,5	0,0	2,5	W trakcie wypłaty
2004	Dalkia Termika III – Poznań prywatyzacja elektrociepłowni	Bezpośredni	61,6	15,0	0,0	15,0	W trakcie wypłaty
2004	TriGranit III	Regionalny	11,4	2,5	0,0	2,5	W trakcie spłaty
2004	Arka BZ WBK fundusz rynku nieruchomości	Bezpośredni	11,1	11,1	0,0	11,1	W trakcie wypłaty
2004	Advent Central & Eastern Europe Successor Fund	Regionalny	99,1	15,0	0,0	15,0	W trakcie wypłaty
2004	Celsa – Huta Ostrowiec	Bezpośredni	54,5	20,0	20,0	0,0	W trakcie wypłaty
2004	Bank Gospodarki Żywnościowej (BGŻ)	Bezpośredni	311,7	70,0	93,0	0,0	W trakcie wypłaty
2004	Raiffeisen International	Regionalny	10,0	5,0	0,0	5,0	W trakcie spłaty
2004	Europolis II	Regionalny	15,0	3,8	2,8	1,0	W trakcie wypłaty
2004	Dalkia Łódź prywatyzacja ciepłowni	Bezpośredni	232,5	39,1	0,0	39,1	W trakcie wypłaty
2004	Zamknięcie projektu (Project Closure)	Bezpośredni	53,9	8,0	0,0	8,0	W trakcie wypłaty
2004	Gdańsk projekt dotyczący transportu miejskiego – faza II	Bezpośredni	8,0	7,1	7,1	0,0	Podpisany
2004			1 121,7	292,4	158,2	157,1	
2005	JWK	Bezpośredni	15,3	10,3	10,3	0,0	Zakończony
2005	EU/EBRD przedłużenie 5 - Raiffeisen Leasing Polska II	Bezpośredni	5,0	5,0	5,0	0,0	W trakcie wypłaty
2005	Kraków projekt dotyczący komercjalizacji i finansów	Bezpośredni	59,0	19,6	19,6	0,0	Podpisany
2005	Kaufland Polska Markety Sp. z o.o. Sp.K.	Bezpośredni	160,0	80,0	80,0	0,0	W trakcie wypłaty

Rok	Nazwa operacyjna	Regionalny/ Bezpośredni	Łączna wartość projektu	Finansowanie EBRD	Zadłużenie	Kapitał własny	Etap operacyjny
2005	BPH fundusz nieruchomości	Bezpośredni	12,4	12,4	0,0	12,4	W trakcie spłaty
2005	BGŻ zadłużenie podporządkowane	Bezpośredni	94,0	23,2	23,2	0,0	Podpisany
2005	Pątnów II	Bezpośredni	550,0	62,8	62,8	0,0	W trakcie wypłaty
2005	Emerging Europe Convergence Fund II	Regionalny	4,2	4,2	0,0	4,2	W trakcie spłaty
2005	EU/EBRD przedłużenie 5 – Bankowy Fundusz Leasingowy S.A.	Bezpośredni	15,7	15,7	15,7	0,0	Podpisany
2005	Bydgoszcz obligacje zabezpieczone przychodami z dostaw wody	Bezpośredni	241,3	41,8	41,8	0,0	W trakcie wypłaty
2005	EU/EBRD przedłużenie 5 – Deutsche Leasing Polska S.A. Warszawa	Bezpośredni	10,0	10,0	10,0	0,0	Podpisany
2005	Connex inwestycja kapitałowa	Regionalny	49,5	17,8	0,0	17,8	W trakcie wypłaty
2005	Argus Capital Partners II	Regionalny	6,0	6,0	0,0	6,0	Podpisany
2005	Gliwice – program środowiskowy – przekazanie kredytu PWiK	Bezpośredni	70,1	15,0	15,0	0,0	Podpisany
2005	Dalkia Łódź dodatkowe finansowanie	Bezpośredni	7,6	7,6	0,0	7,6	Podpisany
2005	EU/EBRD przedłużenie 5 tereny wiejskie BZ WBK Leasing	Bezpośredni	5,0	5,0	5,0	0,0	Podpisany
2005	SG AM Eastern Europe L.P.	Regionalny	3,3	3,3	0,0	3,3	Podpisany
2005			1 312,6	343,7	304,9	38,8	
2006	EU/EBRD przedłużenie 5 tereny wiejskie – BGŻ (Bank Gospodarki Żywnościowej)	Bezpośredni	15,0	15,0	15,0	0,0	Podpisany
2006	Kraków – projekt w zakresie ciepłownictwa	Bezpośredni	76,3	6,3	6,3	0,0	Podpisany
2006			91,3	21,3	21,3	0,0	

ZAŁĄCZNIK 3: WYBRANE WSKAŹNIKI EKONOMICZNE

	2000	2001	2002	2003	2004	2005 Szacunkowa wartość	2006 Prognoza
Produkcja i wydatki <i>(Zmiany procentowe w kategoriach realnych)</i>							
PKB	4,2	1,1	1,4	3,8	5,3	3,2	4,5
Konsumpcja indywidualna	3,0	2,2	3,3	1,9	4,0	2,3	nie dotyczy
Konsumpcja publiczna	2,4	2,5	1,5	4,7	3,9	2,7	nie dotyczy
Akumulacja kapitału trwałego brutto	2,7	-9,7	-6,3	-0,1	6,3	6,2	nie dotyczy
Eksport towarów i usług	23,2	3,1	4,8	14,2	14,0	7,1	nie dotyczy
Import towarów i usług	15,5	-5,3	2,7	9,3	15,2	3,4	nie dotyczy
Produkcja przemysłowa brutto ¹	7,1	0,0	1,5	8,7	12,3	4,0	nie dotyczy
Produkcja rolna brutto	-4,1	6,6	1,0	2,7	6,0	0,0	nie dotyczy
Zatrudnienie <i>(Zmiany procentowe)</i>							
Siła robocza (stan na koniec roku)	-0,3	-0,9	-9,1	-3,4	2,6	-0,2	nie dotyczy
Zatrudnienie (stan na koniec roku)	-2,6	-3,7	-11,9	-4,5	3,9	1,5	nie dotyczy
Bezrobocie (stan na koniec roku) ²	15,1	17,5	20,0	20,0	19,0	17,6	nie dotyczy
Ceny i place³ <i>(Zmiany procentowe)</i>							
Ceny art. konsump. (średnia roczna)	10,1	5,5	1,9	0,8	3,5	2,1	0,8
Ceny art. konsump. (na koniec roku)	8,5	3,6	0,8	1,7	4,4	0,7	1,5
Ceny producenta (średnia roczna)	7,7	1,7	1,2	2,7	7,1	0,8	nie dotyczy
Ceny producenta (na koniec roku)	5,5	-0,3	2,3	3,7	5,4	0,5	nie dotyczy
Średnie miesięczne zarobki w gospodarce brutto (średnia roczna)	12,7	7,2	3,5	3,2	4,0	3,5	nie dotyczy
Sektor rządowy⁴ <i>(W procentach PKB)</i>							
Saldo ogólnego rządu	-2,3	-3,7	-3,2	-4,7	-3,9	-2,5	-3,2
Wydatki ogólnego rządu	43,6	43,6	44,2	44,6	42,5	43,3	nie dotyczy
Zadłużenie ogólnego rządu	36,8	36,7	39,8	43,9	41,9	42,5	nie dotyczy
Sektor pieniężny <i>(Zmiany procentowe)</i>							
Pieniądz w kategoriach ogólnych (M2, na koniec roku)	11,8	9,2	-2,4	5,5	7,3	11,0	nie dotyczy
Kredyt wewnętrzny (na koniec roku) ⁵	8,7	10,6	3,2	8,8	3,3	8,7	nie dotyczy
Pieniądz w kategoriach ogólnych (M2, na koniec roku)	40,3	42,1	39,6	40,1	39,3	41,6	nie dotyczy
Stopy procentowe i kursy wymiany <i>(W procentach w skali roku, stan na koniec roku)</i>							
Stawki 28-dniowych operacji otwartego rynku ⁶	19,0	11,5	6,8	5,3	6,5	4,5	nie dotyczy
3-miesięczna stawka WIBOR ⁷	19,5	12,3	6,7	5,6	6,7	4,6	nie dotyczy
Stopa procentowa dla depozytów ⁷	14,3	8,0	4,2	2,9	3,7	2,7	nie dotyczy
Stopa procentowa dla kredytów	21,5	16,8	11,6	9,6	10,4	8,6	nie dotyczy
<i>(Złote za dolara USD)</i>							
Kurs wymiany (na koniec roku)	4,3	4,0	3,9	3,8	3,0	3,3	nie dotyczy
Kurs wymiany (średnia roczna)	4,3	4,1	4,1	3,9	3,7	3,2	nie dotyczy
Sektor zewnętrzny <i>(W mln USD)</i>							
Rachunek bieżący	-9981	-5376	-5009	-4599	-10 522	-4364	-5700
Bilans handlowy	-12 307	-7661	-7249	-5725	-5 622	-2694	-4300
Eksport towarów	35 902	41 663	46 742	61 007	81 862	95 846	107 300
Import towarów	48 209	49 324	53 991	66 732	87 484	98 540	111 600
Bezpośrednie inwestycje zagraniczne netto	9327	5804	3901	4284	12 079	6269	8400
Rezerwy brutto, bez złota (na koniec roku)	27 466	25 564	29 794	34 168	36 783	42 571	nie dotyczy
Zadłużenie zewnętrzne	69 463	71 971	84 875	106 961	128 266	129 453	nie dotyczy
<i>(W miesiącach importu towarów i usług)</i>							
Rezerwy brutto, bez złota (na koniec roku)	5,8	5,5	5,7	5,3	4,4	4,5	nie dotyczy
<i>(W procentach przychodów na rachunek bieżący, bez transferów)</i>							
Obsługa zadłużenia	13,6	13,0	11,7	8,9	8,3	9,2	nie dotyczy
Pozycje memorandum <i>(Denominacje jak wskazano)</i>							
Liczba ludności (na koniec roku, w mln)	38,6	38,6	38,2	38,2	38,2	38,1	nie dotyczy
PKB (w mld PLN)	745	779	809	842	922	968	1 026
PKB na jednego mieszkańca (w USD)	4433	4928	5181	5670	6609	7849	nie dotyczy
Udział przemysłu w PKB (w procentach)	29,5	27,0	26,5	26,6	28,0	28,2	nie dotyczy
Udział rolnictwa w PKB (w procentach)	3,0	3,2	2,7	2,6	2,5	2,5	nie dotyczy
Rachunek bieżący/ PKB (w procentach)	-5,8	-2,8	-2,5	-2,1	-4,2	-1,5	nie dotyczy
Dług zewnętrzny – rezerwy (w mln USD)	41 997	45 407	55 081	72 793	91 483	86 882	nie dotyczy
Dług zewnętrzny/ PKB (w procentach)	40,5	37,8	42,9	49,4	50,8	43,3	nie dotyczy
Dług zewnętrzny/ eksport towarów i usług (w procentach)	150,0	140,0	149,5	148,2	134,6	115,6	nie dotyczy

¹ Produkcja przemysłowa.

⁵ W tym kredyt krajowy dla sektora niefinansowego i ogólnego rządu.

² Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego. Metodologia uległa zmianie w 2002 r., co spowodowało wzrost bezrobocia o 2%.

⁶ W 2003 i 2004 r. stawka dotyczy 14-dniowych operacji na rynku otwartym. Od stycznia 2005 r. dotyczy 7-dniowych operacji na rynku otwartym.

³ Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego.

⁷ Średnia ważona, ogłoszona przez Narodowy Bank Polski.

⁴ Wyliczenie zgodnie z metodologią Eurostat (ESA95), łącznie z prywatnymi funduszami emerytalnymi w ogólnym rządzie.

**ZAŁĄCZNIK 4: WSKAŹNIKI NA PODSTAWIE OCENY WYZWAŃ
ZWIĄZANYCH Z PRZEKSZTAŁCENIAMI ZA 2005 r.**

POLSKA	Struktura	Instytucje	Realizacja	Uwagi
Agrobiznes	Średnie	Średnie	Średnie	Rozdrobniona struktura własności gruntów i słabe funkcjonowanie rynku gruntów. Niepełna prywatyzacja agrobiznesu. Niektóre rynki wciąż pozostają zmonopolizowane. BGŻ, główny dostawca kredytów dla sektora został niedawno sprywatyzowany i jego działalność podlega obecnie restrukturyzacji.
Bankowe	Małe	Małe	Małe	Istnieją ramy prawne. Liczba banków jest stabilna i większość stanowi własność kapitału zagranicznego. Banki państwowe w dalszym ciągu posiadają jednak istotny udział w aktywach. Wskaźnik kredytu krajowego dla sektora prywatnego (jako % PKB) jest niski. Konieczne jest rozszerzenie dostępu do usług finansowych i zwiększenie różnorodności produktów.
Efektywność energetyczna	Średnie	Średnie	Średnie	Kraj posiada podstawowe instytucje sektora efektywności energetycznej. Sektor ESCO wciąż znajduje się na etapie rozwoju. Wprowadza się zachęty w zakresie efektywności energetycznej dla gospodarstw domowych.
Branże ogólne	Małe	Małe	Średnie	Kluczowe wyzwania do wzmocnienia administracji publicznej i sądownictwa, a także ograniczenie sztywnych przepisów regulujących rynek pracy. Restrukturyzację sektora przedsiębiorstw hamują dotacje i ingerencja państwa, w szczególności w sektorach wrażliwych. Złożone i niejasne przepisy podatkowe uznaje się czasami za barierę dla pozyskiwania inwestycji.
MEI	Średnie	Średnie	Małe	Infrastruktura lokalna pozostaje pod kontrolą gmin, a sektor prywatny posiada istotny udział wyłącznie w ciepłownictwie i wywozie odpadów. Wyzwania związane z istotnymi reformami stoją przed średnimi i małymi gminami. Ramy prawne PPP ewoluują, ale jak dotąd wdrożono nieliczne projekty.
MMŚP	Średnie	Średnie	Średnie	Rozpoczęcie działalności wiąże się z umiarkowanymi kosztami. Istnieje rejestr dłużników. Przepisy dotyczące zabezpieczeń i upadłości nie wspierają kredytowania MMŚP. Koszt rejestracji zabezpieczenia jest niższy niż w krajach OECD. Finansowanie dla spółek rozpoczynających działalność przez system bankowy jest praktycznie niedostępne. Ograniczony dostęp do kapitału dla MMŚP.

POLSKA	Struktura	Instytucje	Realizacja	Uwagi
Zasoby naturalne	Duże	Średnie	Małe	Nafta Polska i Skarb Państwa wciąż posiadają akcje w różnych spółkach działających w sektorze zasobów naturalnych, co powoduje nieskuteczność procesu decyzyjnego, w rafineriach, przedsiębiorstwach transportowych i magazynowych. Konieczna jest silna (de)regulacja, komercjalizacja i prywatyzacja. Inne lokalne spółki wydobywcze wciąż stanowią własność Skarbu Państwa i nie zostały zrestrukturyzowane.
NBFI	Małe	Małe	Małe	Przepisy i regulacje w zakresie papierów wartościowych i ubezpieczeń są prawie zgodne ze standardami IOSCO/IAIS. Rynki kapitałowe są stosunkowo rozwinięte. Konieczna jest jeszcze pełna prywatyzacja największej firmy ubezpieczeniowej PZU. Istnieją obowiązkowe i dobrowolne prywatne fundusze emerytalne; rynek leasingu i finansowania konsumentów kwitnie.
Energetyka	Średnie	Małe	Małe	Sektor ten jest całkowicie podzielony na branżę produkcyjną, przesyłową i dystrybucyjną, i w istotnym stopniu pozostaje własnością Skarbu Państwa. Konkurencję utrudnia brak rozwiązywania sprawy zbędnych aktywów. Ramy regulacyjne należą do jednych z najbardziej zaawansowanych, co wynika z wprowadzenia giełdy energetycznej i rynku bilansującego, a także wdrożenia dostępu dla stron trzecich.
Prywatne fundusze kapitałowe	Małe	Małe	Małe	Najbardziej rozwinięty sektor prywatnych funduszy kapitałowych w regionie. Mimo to znaczna większość kapitału zainwestowanego w przedsięwzięcia prywatne pochodzi z zagranicy, chociaż ostatnie zmiany prawa powinny wzbudzić większe zainteresowanie kapitału lokalnego. Struktury i instrumenty są wciąż stosunkowo ograniczone, a grupa doświadczonych menedżerów funduszy pozostaje niewielka.
Nieruchomości i turystyka	Średnie	Małe	Małe	Obrót gruntami nie podlega żadnym ograniczeniom, z wyjątkiem sprzedaży ziemi cudzoziemcom. Sektor nieruchomości wykazuje szybki rozwój, co wiąże się z nowymi rodzajami nieruchomości i instrumentów finansowych. Ingerencja państwa jest niewielka. Regiony o niskim stopniu rozwoju wciąż stoją przed wyzwaniem. Konieczny jest również dalszy rozwój renowacji miast, dostępnych mieszkań i turystyki.
Telekomunikacja	Małe	Średnie	Małe	Sprywatyzowany operator telekomunikacyjny zachował dominującą pozycję w większości segmentów rynku usług głosowych. W kraju działa niezależny organ regulacyjny, chociaż wdrożenie reform regulacyjnych, w szczególności dotyczących rebilansowania taryf i połączeń wzajemnych wciąż przebiega wolno.

POLSKA	Struktura	Instytucje	Realizacja	Uwagi
Transport	Małe	Średnie	Średnie	W przypadku kolei wydzielono funkcje operacyjne i polityczne, a także podstawową działalność kolejową. Widoczny jest pewien udział sektora prywatnego i rosnąca liczba prywatnych operatorów towarowych. Utworzono niezależny organ regulacyjny, a dostęp do infrastruktury udzielany jest na równych zasadach. Utrzymanie dróg publicznych przekazano sektorowi prywatnemu. Prowadzone są projekty PPP, ale istnieją duże trudności realizacyjne.

ZAŁĄCZNIK 5: PORÓWNAWCZE WSKAŹNIKI ZMIAN STRUKTURALNYCH

	Republika Czech	Estonia	Węgry	Lotwa	Litwa	Polska	Słowacja	Słowenia
Liberalizacja								
Udział cen regulowanych we wskaźniku cen towarów i usług konsumpcyjnych (w procentach)	10,9	26,9	17 ^o	14,3 ^o	19,8	1,2 ^o	19,9	16,7 ^o
Liczba towarów o cenach regulowanych w koszyku 15 towarów EBOR	1,0	3,0	2,0	2,0	1,0	0,0	2,0	1,0
Udział handlu z krajami, które nie rozpoczęły przemian (w procentach)	80,6*	72*	84*	65,5	63,6	81,7	66,1	77,7
Udział handlu w PKB (w procentach)	125,4	125,8	113,9	82,3	93,7	69,8	138,6	100,2
Przychody z tariff (w procentach importu)	0,2 ^o	0,1*	nie dotyczy	0,4 ^o	0,5	1,5*	0,5*	nie dotyczy
Wskaźnik EBOR liberalizacji cen	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3	4,0
Wskaźnik EBOR liberalizacji wymiany walutowej i handlu	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3
Prywatyzacja								
Przychody z prywatyzacji (skumulowane, w procentach PKB)	21,9	7,5	31,1	5,3	13,4	14,5	35,0	4,7
Udział sektora prywatnego w PKB (w procentach)	80,0	80,0	80,0	70	75,0	75,0	80,0	65,0
Udział sektora prywatnego w zatrudnieniu (w procentach)	70*	nie dotyczy	nie dotyczy	76,0	nie dotyczy	72*	nie dotyczy	nie dotyczy
Wskaźnik EBOR prywatyzacji w małej skali	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3
Wskaźnik EBOR prywatyzacji w dużej skali	4,0	4,0	4,0	3,7	4,0	3,3	4,0	3,0
Przedsiębiorstwa i rynki								
Dotacje budżetowe i transfery bieżące (w procentach PKB) ¹	9,3	1,8	20,2	5,1	0,4	2,5	1,6	1,5*
Udział przemysłu w łącznym zatrudnieniu (w procentach)	29,7	25,2	33,3*	19,7	20,7*	22,3	29,2	36,3*
Zmiana wydajności pracy w przemyśle (w procentach)	10,8	3,9*	7,6*	8,2	14,1*	11,9	2,9	8,8*
Inwestycje/PKB (w procentach)	35,7	29,3	22,5	32,6	21,9*	22,0	nie dotyczy	25,3*
Wskaźnik EBOR reformy przedsiębiorstw	3,3	3,7	3,7	3,0	3,0	3,7	3,7	3,0
Wskaźnik EBOR polityki konkurencyjnej	3,0	2,7	3,0	2,7	3,0	3,0	3,0	2,7
Infrastruktura								
Wskaźnik penetracji telefonii stacjonarnej (przenośnej) (na 100 mieszkańców)	36,0 (96,5)*	33,9 (72,3)*	28,3 (52,9)*	28,3 (52,9)*	25,3 (66,6)	31,9 (45,1)*	24,1 (68,4)*	40,7 (87,1)*
Wskaźnik penetracji Internetu (na 10 000 mieszkańców)	274,4*	498,9*	179,8*	178,8*	203,8*	203,8*	212,2*	214,8*
Wydajność pracy w kolejnictwie (1989=100)	69,9*	267,3*	129,9*	129,9*	67,8*	106*	60,5*	150,3*
Taryfy za energię elektryczną, USC kWh (wskaźnik ściągalsności w procentach)	8,4 (nie dotyczy)*	6,5 (nie dotyczy)*	7,1 (99)*	7,1 (99)*	9,4 (90)*	9,8 (nie dotyczy)*	10,9 (nie dotyczy)*	nie dotyczy
PKB na jednostkę wykorzystanej energii (PPP w USD na kgoe)	3,2**	2,8**	4,1**	4,1**	3,7**	3,9**	3,1**	4,5**
Wskaźnik EBOR reformy infrastrukturalnej	3,3	3,3	3,0	3,0	2,7	3,3	3,0	3,0
Energetyka	3,3	3,0	3,3	3,3	3,3	3,3	4,0	3,0
Koleje	3,0	4,3	3,3	3,3	2,3	4,0	3,0	3,0
Drogi	2,3	2,3	2,3	2,3	2,3	3,0	2,3	3,0
Telekomunikacja	4,3	4,0	3,0	3,0	3,3	4,0	3,3	3,0
Woda i ścieki	4,0	4,0	3,3	3,3	3,3	3,3	2,7	3,5
Sektor finansowy								
Liczba banków (zagranicznych)	35 (26)*	7 (4)*	39 (29)*	23 (10)*	13 (7)*	58 (46)*	21 (16)*	22 (6)*
Udział banków państwowych w aktywach (w procentach)	3*	0*	7,4*	4,1*	0*	25,7*	1,5*	12,8*
Kredyty nieregularne (w procentach wszystkich kredytów) ²	5*	0,5*	3,8*	1,5*	2,6*	25,1*	9,1*	9,4*
Kredyty krajowe dla sektora prywatnego (w procentach PKB)	17,7*	33,7*	42,3*	38,8*	19,9*	17,8*	25*	43,2*
Kapitalizacja rynku akcji (w procentach PKB)	17,8*	41,5*	18,7*	9,6*	17,2*	17,3*	7,6*	17*
Wskaźnik EBOR reformy sektora bankowego	4,0	4,0	4,0	3,7	3,7	3,7	3,7	3,3
Wskaźnik EBOR reformy instytucji finansowych nie będących bankami	3,7	3,3	4,0	3,0	3,0	3,7	2,7	2,7

¹ Dotacje dla przedsiębiorstw i instytucji finansowych, w tym Czeskiej Agencji Konsolidacji.

Wskaźniki EBOR na połowę 2005 r. Pozostałe dane za 2004 r., chyba że wskazano inaczej.

^o Dane za 2005 r.

* Dane za 2003 r.

** Dane za 2001 r.

ZAŁĄCZNIK 6: OCENA SYTUACJI POLITYCZNEJ I SPOŁECZNEJ

Sytuacja polityczna

Podstawą obecnej sytuacji politycznej w Polsce jest pokojowe przekazanie władzy przez reżim komunistyczny wprowadzony w latach 1944-45 przez Związek Radziecki, w czasie trójstronnych rozmów Okrągłego Stołu w marcu 1989 r. Rozmowy te, z udziałem związku zawodowego „Solidarność” pod kierownictwem Lecha Wałęsy, rządu komunistycznego kierowanego przez generała Wojciecha Jaruzelskiego i Kościoła katolickiego w charakterze obserwatora, przygotowały drogę do przekazania władzy przez reżim komunistyczny. Losy uczestników rozmów były różne. Po pożegnaniu z komunistycznym wrogiem, który stanowił ważny czynnik jednoczący, „Solidarność” podzieliła się na różne konkurujące grupy polityczne. Dla kontrastu, dawna rządząca Polska Zjednoczona Partia Robotnicza (PZPR), która rozwiązała się w 1990 r., była w stanie przekształcić się w Sojusz Lewicy Demokratycznej (SLD) i w 1994 r. odzyskała władzę korzystając z ostrych sprzeciwów wobec trudnych reform ery postkomunistycznej. W wyborach prezydenckich w 1995 r., Aleksander Kwaśniewski, lider SLD i były minister w rządzie PZPR, pokonał nawet Lecha Wałęsę. W 1997 r., zrestrukturyzowana Akcja Wyborcza Solidarność (AWS), złożona z centroprawicowych uczestników szerszego ruchu „Solidarności”, rzuciła wyzwanie postkomunistycznemu SLD, odnosząc imponujące zwycięstwo. Ze względu na znaczne konflikty wewnętrzne, AWS nie udało się jednak wygrać z Aleksandrem Kwaśniewskim w wyborach prezydenckich w 2000 r. Dodatkowo w październiku 2001 r. partia ta przegrała wybory parlamentarne z SLD, nie zdobywając nawet jednego mandatu.

W październiku 2001 r. SLD utworzył rząd na czele z Leszkiem Millerem jako premierem. Rząd ten zdołał doprowadzić do wstąpienia Polski do UE, ale zaszkodziła mu seria poważnych skandali wraz z poważnymi problemami gospodarczymi. Miller wytrwał przez jakiś czas, ale ostatecznie 1 maja 2004 r. złożył rezygnację. Jego następcą, Marek Belka, szanowany ekonomista związany z SLD, zachował swój urząd do września 2005 r., głównie, dlatego, że członkowie parlamentu z SLD zdawali sobie sprawę z oczekującej ich klęski. W wyborach parlamentarnych dnia 25 września, SLD uzyskał czwartą pozycję i 11,3% głosów oraz 55 mandatów w Sejmie złożonym z 460 posłów. Wybory wygrało konserwatywne Prawo i Sprawiedliwość (PiS) pod kierownictwem Jarosława Kaczyńskiego, które zdobyło 27% głosów i 155 mandatów. Pozycję PiS wzmocniło zdecydowane zwycięstwo Lecha Kaczyńskiego, byłego prezydenta Warszawy i brata Jarosława w drugiej rundzie wyborów, w której pokonał Donalda Tuska, kandydata PO. Jednym z głównych elementów programu wyborczego PiS była walka z przestępczością i korupcją, przywrócenie uczciwości w życiu publicznym, a także lepsze warunki socjalne dla obywateli. Zamiast zgodnie z oczekiwaniami większości obserwatorów uformować koalicję z liberalno-reformatorską Platformą Obywatelską (PO), która zdobyła 23% głosów i 133 mandaty, PiS wymanewrował PO tworząc rząd mniejszościowy ze wsparciem dwóch partii populistycznych – Samoobrony Andrzeja Leppera i ultrakatolickiej konserwatywnej Ligii Polskich Rodzin (LPR) Romana Giertycha. Premierem został Kazimierz Marcinkiewicz.

24 stycznia 2006 r. Sejm zatwierdził budżet na 2006 r. Spekulacje na temat wcześniejszych wyborów zakończyło podpisanie paktu stabilizacyjnego 2 lutego 2006 r. Samoobrona i LPR obiecały poparcie dla szerokiego programu legislacyjnego rządu, obejmującego 144 projekty ustaw, w zamian za stanowiska w administracji i władzach lokalnych. Niektórzy obserwatorzy wątpią, czy układ ten dotrwa do 2009 r., jak sugerują liderzy PiS, i nie wykluczają wcześniejszych wyborów. Grupy wspierające plany obecnego rządu dotyczące pełnej reorganizacji państwa w przygotowaniu do utworzenia „Czwartej Rzeczypospolitej” w ramach odnowy moralnej i politycznej kraju, mają jednak wspólny mianownik. Za tą formułą

leży odrzucenie w latach 1989-90 układu pomiędzy ówczesnym komunistycznym rządem Polski a opozycją skupioną wokół „Solidarności”, co zdaniem wielu obecnych rządzących uchroniło Polskę przed dekomunizacją kraju. Antypatia wobec „Trzeciej Rzeczypospolitej”, opartej na historycznym kompromisie z lat 1989-90, łączy grupy wspierające obecny rząd. Bez względu na to, czy ta antypatia pomoże pokonać głębokie różnice, które istnieją pomiędzy nimi, do rozwiązania wciąż pozostaje wiele problemów. Wiadomo już, że w nadchodzącym okresie polska polityka będzie charakteryzować się dużą zmiennością. Sytuacja ta niekoniecznie uległaby zmianie, nawet w przypadku wcześniejszych wyborów pod koniec 2006 r. lub na początku 2007 r.

Relacje międzynarodowe

Aby uspokoić niektóre rządy unijne, zaniepokojone eurosceptycznym nastawieniem PiS i uzależnieniem tej partii od negatywnie nastawionej Samoobrony i LPR, na stanowisko ministra spraw zagranicznych mianowano Stefana Mellera, zawodowego dyplomata, który zajmował stanowiska w Paryżu i Moskwie. Podjęto również próby rozwiania obaw związanych z rosnącym publicznym nieprzyjaznym nastawieniem do Niemiec, z którego znani są niektórzy sojusznicy PiS. Wizyta Angeli Merkel, nowego kanclerza Niemiec, w grudniu 2005 r. i podróż Lecha Kaczyńskiego do Berlina w marcu 2006 r. zapewniły możliwość podkreślenia pozytywnych elementów relacji pomiędzy dwoma krajami. Oczekuje się, że sukces premiera Kazimierza Marcinkiewicza związany z uzyskaniem korzystnych dla Polski rozstrzygnięć w czasie rozmów dotyczących budżetu UE na lata 2007-2013 w grudniu 2005 r., zachęci rząd do zachowania zdecydowanej pozycji wobec UE w obronie interesów Polski. Prawdopodobne jest nasilenie konfliktów z UE w związku z oporem rządu wobec przejmowania firm polskich przez podmioty zagraniczne. Dla kontrastu z chłodniejszymi relacjami z UE, prawdopodobne jest dalsze zacieśnienie kontaktów ze Stanami Zjednoczonymi, co można wywnioskować na podstawie decyzji premiera o utrzymaniu polskich sił zbrojnych w Iraku do końca 2006 r., czyli o rok dłużej niż planowano poprzednio.

Problem uczciwości

Komisja Europejska stwierdziła „ogólną percepcję powszechności korupcji”. W ostatnich kilku latach media ujawniły serię skandali korupcyjnych z udziałem przedstawicieli SLD. Politycy i wyżsi urzędnicy publiczni zostali przyłapani na przyjmowaniu łapówek za udzielanie zamówień publicznych – bardziej na poziomie władz lokalnych i regionalnych niż centralnych. Istnieje również praktyka przyznawania stanowisk rządowych (miejsc w radach nadzorczych firm państwowych i innych organach publicznych) zwolennikom nowej partii rządzącej, co powoduje generalne zmiany w przypadku zmiany rządu lub nawet pojedynczego ministra. Według badania Instytutu Gallusa zleconego przez Transparency International polscy obywatele uznają partie polityczne, parlament, system opieki zdrowotnej i sądownictwo za szczególnie skorumpowane. Polska zajęła 70. miejsce (razem z Burkina Faso, Chorwacją, Egiptem, Lesoto, Arabią Saudyjską i Syrią) pod względem indeksu korupcji Transparency International za 2005 r., który objął 158 krajów. W 2005 r. Polska osiągnęła wynik 3,4 w skali od 0 (wysoka korupcja) do 10 (znaczną przejrzystość). Wynik za 2004 r. wyniósł 3,5. Korupcja od wielu lat stanowi główny obszar zainteresowania polskich mediów, przy czym dominujący charakter miały „Rywingate” i „Orlengate”. Oba skandale były związane z dochodzeniami prowadzonymi przez sejmowe komisje śledcze, a także postępowaniami realizowanymi przez prokuraturę. Afera „Rywingate” przyczyniła się do ograniczenia poparcia dla rządu SLD kierowanego przez Leszka Millera (październik 2001 r. – kwiecień 2004 r.). Skupiała się ona wokół oskarżenia znanego producenta filmowego Lwa Rywina, działającego jako przedstawiciel premiera Leszka Millera z SLD, który w lipcu

2002 r. chciał uzyskać łapówkę w wysokości 17,5 mln USD od wydawcy dużego dziennika *Gazeta Wyborcza*. Celem łapówki miało być zabezpieczenie zmian w ustawie o mediach, które byłyby korzystne dla wydawcy. W kwietniu 2004 r. Rywin został skazany na dwa i pół roku więzienia za udział w tym układzie. W grudniu 2004 r. wyrok ograniczono do dwóch lat, ponieważ sąd stwierdził, że Rywin działał jako pośrednik, a nie wyłącznie w swoim imieniu. Skandal „Orlengate” pojawił się w październiku 2004 r. po tym, gdy notatki ujawnione przez państwowe służby wywiadowcze wykazały, że najbogatszy biznesmen polski spotkał się z byłym szpiegiem rosyjskim, co wiązało się – zgodnie z jego sugestiami – z oficjalnym zezwoleniem na prowadzenie negocjacji dotyczących udziału w państwowej Rafinerii Gdańskiej (Grupa Lotos), drugiej co do wielkości rafinerii naftowej. Domniemane negocjacje byłyby nielegalne, ponieważ polskie prawo antykorupcyjne zabrania wszelkim osobom publicznym, z wyjątkiem przedstawicieli Ministerstwa Skarbu, negocjowania transakcji biznesowych, w tym sprzedaży aktywów, w imieniu rządu. Dochodzenia parlamentarne i karne są w toku. Dążąc do ograniczenia korupcji, rząd podjął aktywne działania, aby stworzyć nowy Centralny Urząd Antykorupcyjny, który ma rozpocząć działalność w 2006 r.

Oslabienie struktur prawnych po upadku komunizmu zapewniło korzystne warunki dla przestępczości zorganizowanej. Przestępczość zorganizowana w Polsce trudni się przemytem ludzi (w szczególności do UE) z byłego Związku Radzieckiego. Rozpowszechniona jest przestępczość samochodowa. Istnieją pewne dowody powiązań pomiędzy przestępczością zorganizowaną a politykami, w szczególności na poziomie lokalnym i regionalnym. Wybraniem celem są raczej małe przedsiębiorstwa, a nie duże przedsiębiorstwa międzynarodowe. Zgodnie z raportem Biura ds. Praw Człowieka amerykańskiego Departamentu Stanu, opublikowanym w lutym 2005 r., chociaż prawo zakazuje handlu ludźmi, istnieją dowody, że Polska jest źródłem, kanałem tranzytowym, jak również miejscem przeznaczania dla handlu ludźmi, głównie kobietami i dziewczętami, ale również w mniejszym zakresie chłopcami. Ludzie przemycańcy byli do i przez Polskę, głównie z Ukrainy, Bułgarii, Rumunii, Białorusi i Mołdawii. Miejscem przeznaczenia handlu ludźmi, w tym dziećmi, jest Europa Zachodnia. Międzynarodowe organizacje pozarządowe twierdzą, że 60% kobiet pracujących jako prostytutki, to ofiary handlu ludźmi. Największym źródłem kobiet przemycańcy do kraju jest Ukraina. Za przeciwdziałanie handlowi ludźmi odpowiada minister spraw wewnętrznych i minister sprawiedliwości wraz z 11 agencjami. W programach przeciwdziałania handlowi ludźmi uczestniczy również Pełnomocnik Rządu ds. Równego Statutu Kobiet i Mężczyzn, który pracuje w Kancelarii Premiera.

Spoleczeństwo

Populacja

Polska posiada największą populację wśród krajów Europy Środkowej i Wschodniej. Na koniec 2004 r. populację Polski oszacowano na 38,2 miliona; wykazuje ona negatywną roczną stopę wzrostu na poziomie -0,2%. Do 2010 r. przewiduje się jednak wzrost liczby osób w wieku produkcyjnym w wyniku wejścia na rynek pracy pokolenia wyżu demograficznego urodzonego na początku lat osiemdziesiątych. W perspektywie długoterminowej, przewiduje się szybkie starzenie populacji Polski. Według EIU doprowadziłoby to do ogromnych nacisków na krajowy system emerytalny, gdyby nie jego reforma w 1999 r. Przybliżony wskaźnik urodzeń spadł gwałtownie w latach 90. – z 14,4 na 1000 osób w 1990 r. do 9,3 w 2004 r. Wskaźnik płodności zaczął obniżać się do bardzo niskiego poziomu. W 1990 r., wynosił on 2,039 (średnia liczba urodzeń w grupie kobiet w wieku 15-49 lat). W 1995 r. wynosił 1,61, ale w 2000 r. spadł do 1,367 i do 1,222 w 2003 r. Poza trendem zbliżonym do istniejącego w krajach zachodnich, gdzie moment rodzenia

dzieci opóźnia się, Polska boryka się z trudną sytuacją mieszkaniową, która powoduje, że młodzi ludzie mają ogromne trudności z zapewnieniem mieszkania dla rodziny. Dla kontrastu z ostrym spadkiem liczby urodzeń, wskaźnik zgonów obniżał się w dużo wolniejszym tempie – z 10,2 na 1 000 osób w 1990 r. do 9,5 w 2002 r. W efekcie, naturalny wzrost populacji jest obecnie ujemny (-0,2 na 1000 osób w 2003 r. i -0,1 na 1000 osób w 2004 r.). Populację zmniejsza również emigracja netto. Populacja Polski prawie w całości składa się z rdzennych Polaków, chociaż istnieją również inne grupy. Szacowana na 50 000 populacja litewska ma prawo do nauki we własnym języku. Mniejszość niemiecka w rejonie Opola liczy nieco ponad 300 000 osób w całej populacji, która wynosi 1 milion. Członkowie społeczności ukraińskiej reprezentowani są we władzach lokalnych, w szczególności w województwie warmińsko-mazurskim. W skali całego kraju, języka ukraińskiego uczy się 2774 uczniów w 136 szkołach. Zgodnie z raportem amerykańskiego Departamentu Stanu na temat przestrzegania praw człowieka w Polsce, opublikowanym w lutym 2005 r., powszechna była społeczna dyskryminacja Romów – według liderów romskich – szczególnie w odniesieniu do zatrudnienia, zamieszkania, bankowości, sądownictwa, mediów i edukacji. Według liderów romskich, wśród Romów panuje również nieproporcjonalny wskaźnik bezrobocia.

Szkolnictwo

Szkolnictwo jest powszechne i obowiązkowe do 18. roku życia, przy czym szkoły publiczne są bezpłatne. System szkolnictwa w Polsce socjalistycznej odniósł sukces, zapewniając powszechną umiejętność pisania, czytania i liczenia. System dostosowany był jednak do potrzeb centralnie planowanej gospodarki, ze szczególnym naciskiem na przemysł ciężki i w związku z tym dawał niewielkie możliwości kształcenia w dziedzinie finansów i informatyki. Szkolnictwo, podobnie jak inne sektory usług publicznych, od początku lat 90 doświadczało spadku wynagrodzeń i statusu w porównaniu z innymi sektorami gospodarki. Ostatnio podjęto jednak działania mające na celu poprawę poziomu wynagrodzeń nauczycieli. Poważnym problemem jest niska jakość szkolnictwa na terenach wiejskich, nie tylko, dlatego, że wiejskie szkoły mają problemy z angażowaniem dobrych nauczycieli. Polski system szkolnictwa wyższego podlega modernizacji od 1989 r. i oferta dostępnych studiów poszerzyła się. Działania sektora państwowego uzupełnia prosperujący sektor prywatny. Wskaźnik uczestnictwa w szkolnictwie wyższym wzrósł z około 10% w erze komunistycznej do 35% w roku akademickim 2003/04. W roku akademickim 2003/04 działały 274 prywatne szkoły wyższe. Na 1,86 mln miejsc na uczelniach wyższych w roku 2003/04, ponad 546 000 oferowały uczelnie prywatne, w tym liczne szkoły biznesu. Konstytucja gwarantuje dostęp do bezpłatnego szkolnictwa wyższego, lecz w praktyce większość studentów ponosi opłaty, ponieważ uniwersytety państwowe twierdzą, że ograniczone finansowanie z budżetu pozwala im tylko na zapewnienie ograniczonej liczby miejsc. Konkurencja pomiędzy uczelniami państwowymi i prywatnymi wydaje się nasilać – sektor prywatny rozszerza ofertę studiów dziennych, podczas gdy sektor państwowy oferuje w szerszym zakresie studia wieczorowe i zaoczne.

Zdrowie

W Polsce powszechne są problemy zdrowotne spowodowane wysoką konsumpcją alkoholu i paleniem tytoniu. Średnia długość życia w 2003 r. wynosiła 70,5 roku dla mężczyzn i 78,9 roku dla kobiet. Polska wykazuje również niskie bezpieczeństwo ruchu drogowego. W 2002 r. wskaźnik zgonów w wyniku wypadków drogowych wyniósł 152 na milion mieszkańców, czyli Polska znalazła się na trzecim miejscu wśród krajów OECD, za Portugalią i Grecją. Liczba wypadków drogowych spadła z 6.900 w 1995 r. do 6.294 w 2000 r. i 5.640 w 2003 r. W 1999 r. dokonano restrukturyzacji systemu finansowania i

zarządzania opieką zdrowotną, ale według EIU reformy te należały do najmniej udanych wśród czterech dużych reform strukturalnych podjętych przez centroprawicowy rząd koalicyjny Jerzego Buzka (pozostałe reformy dotyczyły systemu emerytalnego, szkolnictwa i decentralizacji regionalnej). Pacjenci regularnie proponują lekarzom dodatkowe wynagrodzenie, chociaż w teorii opieka medyczna jest bezpłatna. Lekarze uzależnili się od takich płatności i działają również w prywatnych przychodniach i klinikach. Te czynniki wraz z brakiem środków na sprzęt spowodowały obniżenie jakości usług. Słabo przygotowana reforma z 1999 r. doprowadziła do decentralizacji opieki zdrowotnej i przeznaczenia części podatku dochodowego od osób fizycznych na finansowanie systemu opieki zdrowotnej – zamiast bezpośrednich transferów z budżetu. Ustanowiono 16 wojewódzkich funduszy zdrowia, które miały płacić dostawcom za usługi medyczne świadczone ich ubezpieczonym członkom. Zarządzanie systemem było trudne i jego zadłużenie rosło. Administracja Leszka Millera (2001-2004) zniosła fundusze wojewódzkie i zastąpiła je jednym funduszem narodowym, w oparciu o nową ustawę. Została ona uznana za niezgodną z Konstytucją i następcą Millera na stanowisku premiera, Marek Belka, został zmuszony do zapewnienia uchwalenia nowej ustawy, regulującej status Funduszu. Nowa ustawa nie pomogła jednak rozwiązać problemów finansowych Funduszu, a cały sektor wymaga fundamentalnej restrukturyzacji obejmującej przejście od opieki szpitalnej do opieki podstawowej. Ustawa zapewnia dostęp do budynków dla osób niepełnosprawnych; budynki publiczne i transport generalnie nie są jednak dostępne dla niepełnosprawnych. Wdrożenie nie jest poparte prawami zagwarantowanymi przepisami, ponieważ ustawa stwierdza tylko, że budynki „powinny być dostępne”. Brak obowiązku prawnego adaptacji istniejących obiektów lub urządzeń do potrzeb osób niepełnosprawnych, a usprawnienia w tym obszarze utrudnia brak finansowania.

Zagadnienia dotyczące siły roboczej

Mimo spadku z 19,4% w styczniu 2005 r. do 18,0% w styczniu 2006 r. (zgodnie z definicją polskiego Głównego Urzędu Statystycznego) Polska wykazuje najwyższy wskaźnik bezrobocia w UE. Istnieją również dowody regionalnych dysproporcji w odniesieniu do bezrobocia. Według Eurostat, w 2004 r. bezrobocie sięgało od 14,6% w centralnym województwie mazowieckim do 24,9% w województwie dolnośląskim leżącym w południowo-zachodniej części kraju. Bezrobocie wśród kobiet (19,9% w 2004 r.) było nieznacznie wyższe od łącznego bezrobocia w gospodarce (19%). Oba wskaźniki są jednak prawie dwa razy wyższe od średniej UE, gdzie łączny wskaźnik bezrobocia w 2004 r. wynosił około 9,1%, a bezrobocie wśród kobiet – około 10,3%. Wydaje się, że bezrobocie wśród młodych ludzi, które w 2004 r. osiągnęło 39,6%, jest w Polsce szczególnie wysokie w porównaniu ze średnią dla 25 państw członkowskich UE, która wynosi 18,5%. Stale wysokie bezrobocie częściowo spowodowane jest dużym udziałem populacji zamieszkałej na terenach wiejskich lub w małych miastach, które w czasach komunizmu uzależnione były od dużych przedsiębiorstw państwowych. Sytuacji nie zmienia niska mobilność pracowników, wciąż niezreformowany system świadczeń i słabe zachęty do tworzenia miejsc pracy przez przedsiębiorców.

Brak dokładnych informacji o liczbie pracowników zrzeszonych w związkach zawodowych, ale zgodnie z doniesieniami prasowymi ich członkami jest około 14% wszystkich zatrudnionych. Z zasady, w nowo tworzonych małych i średnich firmach nie ma związków zawodowych, podczas gdy są one aktywne w przedsiębiorstwach prywatyzowanych (poprzednio państwowych). Główne związki zawodowe to NSZZ Solidarność założony w 1980 r.; Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych (OPZZ) – dawny oficjalny

związek zawodowy działający w czasach komunizmu, Wolne Związki Zawodowe (WZZ) i Budowlani – związek zawodowy budowlańców.

Prawo zapewnia i chroni porozumienia zbiorowe dotyczące płac i warunków pracy na poziomie przedsiębiorstwa. Głównym forum określającym poziom wynagrodzeń w skali kraju i wzrost świadczeń w obszarach wrażliwych, takich jak tak zwany sektor budżetowy (opieka zdrowotna, szkolnictwo i urzędy publiczne) jest Komisja Trójstronna (związki zawodowe, pracodawcy i rząd).

Minister pracy, związki zawodowe i organizacje pracodawców negocjują zmiany minimalnego wynagrodzenia krajowego raz w roku. Ze względu na dużą szarą strefę i małą liczbę państwowych inspektorów pracy, wyegzekwowanie wynagrodzenia minimalnego jest bardzo trudne. W związku z wysokim bezrobociem pracownicy często zgadzają się na gorsze warunki pracy i niższe pensje, aby znaleźć lub utrzymać pracę.

ZAŁĄCZNIK 7: OCHRONA ŚRODOWISKA

Polska w dalszym ciągu stoi przed problemami związanymi z zanieczyszczeniem powietrza, wody i gruntu, które wymagają znacznych inwestycji i udziału sektora publicznego, jak również prywatnego. Niezbędne jest podjęcie działań w związku z zanieczyszczeniami powietrza powodowanymi przez elektrownie i inne zakłady przemysłowe, w szczególności metalami ciężkimi, pojazdy mechaniczne i domowe systemy grzewcze. Chociaż jakość powietrza generalnie poprawia się, problemem na wielu obszarach pozostaje emisja PM₁₀ i na przykład w styczniu 2006 r., ze względu na niskie temperatury i niekorzystne warunki atmosferyczne, w konurbacji katowickiej ogłoszono stan zagrożenia zdrowia i zalecono, aby ludzie pozostawali w pomieszczeniach ze względu na kilkakrotne przekroczenie unijnych norm dotyczących powietrza atmosferycznego. Wymagane są znaczne usprawnienia w dziedzinie zarządzania odpadami, oczyszczalni ścieków, poprawy jakości wody pitnej, ograniczenia zanieczyszczeń wód gruntowych, a także wdrożenia i dalszego zastosowania zintegrowanej prewencji i kontroli zanieczyszczeń w zakładach przemysłowych. Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych przyjęty pod koniec 2003 r. przewidywał modernizację i/lub rozbudowę 1.100 komunalnych oczyszczalni ścieków w ponad 1.577 aglomeracjach i budowę 37.000 km sieci kanalizacyjnych. Koszty programu oszacowano na 42,6 mld PLN, aby osiągnąć standardy unijne.

Nowo wybrany Rząd kontynuuje Politykę Ochrony Środowiska opracowaną na początku lat 90., co potwierdziła ostatnia konferencja prasowa, na której Minister podsumował główne cele polityki jako:

- Rozwój Krajowych Celów w zakresie Bezpieczeństwa Środowiska ukierunkowany na zabezpieczenie bioróżnorodności w skali kraju, Europy i świata, poprawa jakości powietrza zgodnie z konwencjami w sprawie ochrony klimatu, a także poprawa jakości wód.
- Zapewnienie zrównoważonego rozwoju ze zwróceniem szczególnej uwagi na tereny wiejskie, na przykład przez możliwości tworzenia nowych miejsc pracy i wykorzystanie bioróżnorodności.

Zarządzanie ochroną środowiska w Polsce oparte jest na solidnych instytucjach i kompetencjach środowiskowych. W ostatnich latach obserwuje się w kraju tendencję do decentralizacji i przesunięcia odpowiedzialności za wdrożenie polityki ochrony środowiska i zarządzanie ochroną środowiska w kierunku władz lokalnych. Polski Główny Inspektorat Ochrony Środowiska wykonuje obowiązki kontrolne i wykonawcze. Wydatki na ograniczenie i kontrolę zanieczyszczeń były w dużym stopniu finansowane z wysokich opłat i kar za emisję zanieczyszczeń (np. zanieczyszczanie powietrza) redystrybuowanych za pośrednictwem Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz szeregu innych funduszy środowiskowych funkcjonujących na szczeblu regionalnym i lokalnym. Polska znacznie rozszerzyła zakres wykorzystywanych instrumentów gospodarczych, głównie w celu wdrożenia polityki środowiskowej i odzyskania kosztów operacyjnych usług środowiskowych (np. dostaw wody pitnej, oczyszczania ścieków). Państwowy Bank Ochrony Środowiska (BOŚ S.A.) postrzegany jest jako jeden z filarów przyszłego finansowania projektów związanych z ochroną środowiska.

Kraj ratyfikował i wdrożył konwencje międzynarodowe i aktywnie pracuje nad rozwojem ram polityki międzynarodowej. Polskie przepisy prawne dotyczące transgranicznych

przewozów odpadów niebezpiecznych są zgodne z konwencją bazylejską. Polska zakończyła również proces ratyfikacji Ramowej konwencji Organizacji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu oraz jej Protokołu z Kioto w 2002 r. Zgodnie z Konwencją z Aarhus, stworzono podstawy prawne umożliwiające dostęp do informacji dotyczących ochrony środowiska oraz do sądów, chociaż należy dodatkowo zweryfikować sprawę dostępu do informacji i konsultacji publicznych, a poza tym wciąż konieczny jest rozwój podstawowych kompetencji.

Polska odnotowała znaczne postępy we wprowadzaniu nowych przepisów w obszarach utylizacji odpadów i ochrony przyrody, w tym obszarów Natura 2000. Kraj nadal realizował działania ukierunkowane na budowę kompetencji i przeprowadzał szkolenia mające na celu zwiększenie sprawności administracyjnej w dziedzinie ochrony środowiska na szczeblu krajowym i regionalnym (wiele działań podejmowano w ramach projektów finansowanych z funduszu PHARE), co objęło prace nad wprowadzeniem EMAS do przemysłu, a także zintegrowane zasady produktowe. Polska realizuje w dalszym ciągu zakrojone na dużą skalę inwestycje w dziedzinie ochrony środowiska, jednakże nadal musi intensyfikować działania w celu opracowania kompleksowych strategii inwestycyjnych, które podniosłyby efektywność inwestycji poprzez koncentrację dostępnych zasobów na wdrażaniu wymagań unijnych przepisów środowiskowych.

Harmonizacja z unijnym prawem w zakresie ochrony środowiska

Jako państwo członkowskie UE, Polska przyjęła wszystkie unijne przepisy dotyczące ochrony środowiska (*Acquis Communautaire*). *Acquis Communautaire* obejmuje ponad 200 aktów prawnych dotyczących różnych obszarów, takich jak zanieczyszczenia wody i powietrza, zarządzanie odpadami i substancjami chemicznymi, ochrona przyrody, zarządzanie zanieczyszczeniami przemysłowymi i ochrona przed hałasem.

Polska uzyskała okresy przejściowe w odniesieniu do 10 Dyrektyw, w tym Dyrektywy w sprawie zarządzania odpadami, oczyszczania ścieków komunalnych, a także Dyrektywy w sprawie zintegrowanego zapobiegania i ograniczania zanieczyszczeń (IPPC) i Dyrektywy w sprawie dużych źródeł spalania. Jeśli chodzi o LCP, zarządzanie odpadami i IPPC, derogacja dotyczy instalacji wymienionych w Traktacie Akcesyjnym. Wdrożenie wymagań Dyrektywy IPPC i LCP będzie miało ogromny wpływ na konkurencyjność przemysłu polskiego, chociaż może zapewnić również możliwości zysków z efektywności energetycznej. Problemy w Polsce mogą dotyczyć określenia instalacji w ramach systemu zezwoleń IPPC i tym samym sposobu zastosowania Najlepszych Dostępnych Techniek, a także definicji źródła spalania zgodnie z Dyrektywą LCP i tego, czy przeważa koncepcja kotła, czy komina. Ta ostatnia może spowodować konieczność zastosowania drogich urządzeń eliminujących zanieczyszczenia (bardziej efektywnych odpylaczy i odsiarczania spalin) w małych i średnich elektrociepłowniach.

Przewiduje się, że pełne wdrożenie unijnych przepisów w zakresie ochrony środowiska wciąż pozostaje dużym wyzwaniem, zarówno w kontekście finansowym, jak i instytucjonalnym.

Chociaż Polska dokonała pełnej transpozycji *acquis*, wciąż niezbędne są intensywne działania i na przykład Prawo ochrony środowiska z 2001 r. zostało już zmienione ponad 20 razy, a planowane są dalsze zmiany. Jedną z najbardziej kontrowersyjnych spraw dotyczy procedur Oceny Oddziaływania na Środowisko (EIA) i konsultacji publicznych. Konieczność zatwierdzenia projektów, często finansowanych ze środków unijnych, stała w sprzeczności z wymaganiami pełnych i otwartych konsultacji publicznych. W związku z tym, proces EIA

był czasami nieodpowiedni i skutkowało opóźnieniami w zatwierdzeniu wypłat w ramach finansowania unijnego. Planowane odejście od linii unijnego budżetu na ochronę środowiska w okres 2007-2013 może stworzyć dodatkowe problemy w przyszłości.

Bank będzie dążyć do zapewnienia definicji i procedur zgodnych z wymaganiami unijnymi i pomoże w budowie kompensacji instytucjonalnych w ramach poszczególnych projektów.

Zmiana klimatu

Polska przyjęła politykę klimatyczną do 2020 r., nową politykę energetyczną do 2025 r., a także rozwija strategię w zakresie energii odnawialnej. Polityka energetyczna zajmuje wysokie miejsce wśród zagadnień politycznych, chociaż koncentruje się ona raczej na bezpieczeństwie dostaw, a nie na zmianie klimatu i zrównoważonym rozwoju.

Polska ratyfikowała Ramową Konwencję w sprawie zmian klimatu i Protów z Kioto. W chwili obecnej, Polska pracuje nad projektami Wspólnych Wdrożeń (JI), chociaż ich realizacja jest raczej powolna, a biorąc pod uwagę to, że Polska należy europejskiego systemu handlu emisjami, możliwości związane z projektami JI w znacznym stopniu ograniczono. Polska musi podjąć dalsze prace, aby rozwinąć kompetencje instytucjonalne i ramy prawne oceny emisji gazów cieplarnianych do 2007 r., aby w pełni wykorzystać możliwości JI.

Polska należy do EU ETS (Unijnego Systemu Handlu Emisjami) i w grudniu 2005 r. otrzymała przydział na 900 instalacji plus kolejne 212 instalacji zwolnionych z pierwszego etapu EU ETS. Duża liczba małych instalacji w sektorze ciepłowniczym i przemysłowym wciąż pozostaje poważnym wyzwaniem instytucjonalnym jeśli chodzi o weryfikację i monitorowanie emisji. Brak dużej grupy nowych podmiotów wchodzących na rynek (mała rezerwa) i potencjalny brak praw do przekazania emisji z zamkniętych instalacji do nowych bardziej nowoczesnych w środowisku znacznego wzrostu gospodarczego (jak również produkcji przemysłowej), może stać się poważną barierą w przyszłości. Poza tym, taka sytuacja może mieć wpływ na atrakcyjność projektów dotyczących efektywności energetycznej w Polsce, ponieważ developerzy nie będą w stanie uzyskać praw do emisji z inwestycji w nową technologię, która zastępuje mniej efektywny proces, jeśli był on realizowany przez inny podmiot prawny.

Bank będzie wspierać projekty i podprojekty dotyczące efektywności energetycznej oraz pomagać w redukcji emisji gazów cieplarnianych (GHG) w ramach poszczególnych projektów.

Obszary chronione i bioróżnorodność

Polska posiada ustanowioną sieć obszarów chronionych, a także długą historię posiadania systemu obszarów chronionych. Polska ratyfikowała Konwencję w sprawie bioróżnorodności i przyjęła strategię utrzymania bioróżnorodności. Państwowa Komisja Leśna należy do głównych stron zajmujących się wdrożeniem zrównoważonego rozwoju i zapewnieniem bioróżnorodności, ponieważ zarządza ona 7,5 mln ha gruntów leśnych (z 9 mln ha, które stanowią około 28% powierzchni kraju). Polska przyjęła Krajowy Program Zalesiania, który przewiduje wzrost gruntów leśnych w Polsce do 30% powierzchni wszystkich gruntów do 2020 r.

Organizacje pozarządowe i władze państwowe wciąż prowadzą dialog dotyczący wyznaczania obszarów Natura 2000, ponieważ organizacja pozarządowa znalazły wiele obszarów, które należałoby uznać za chronione. W związku z tym, organizacje pozarządowe

opracowały tak zwaną „listę cieni” i w czasie oceny projektów zachęca się korzystania z tej listy. Brak odpowiednich procedur i chęci władz do oceny wpływu obszarów Natura 2000 jest często wskazywany jako główny problem w Polsce przez organizacje pozarządowe. Sytuacja ta doprowadziła na przykład do intensywnych dyskusji i wywierania nacisku w odniesieniu do planowanego projektu autostrady „Via Baltica”, która jest częścią sieci transeuropejskiej.

Bank będzie oceniać wpływ poszczególnych projektów na obszary chronione, takie jak obszary z oficjalnej listy Natura 2000 i z „listy cieni”. Poza tym, Bank będzie wspierać projekty związane z bioróżnorodnością w Polsce.

Konsultacje publiczne i organizacje środowiskowe

Polska ratyfikowała Konwencję UNECE o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji i dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska (Konwencja z Aarhus) w 2000 r. i Konwencję UNECE o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym (Konwencję z Espoo) w 2001 r. Chociaż Polska posiada długą tradycję konsultacji publicznych w ramach procesu Oceny Oddziaływania na Środowisko, w latach 2004-2005, po przystąpieniu do UE stwierdzono poważne braki. W wielu złożonych wnioskach brakowało wstępnej oceny projektu, oceny wpływu łącznego, a także na obszary Natura 2000, a także konsultacji publicznych, co spowodowało opóźnienia projektów.

Konieczne są dalsze prace, aby zapewnić znaczące konsultacje lub udział społeczeństwa. Projekt pomocy technicznej Phare wspiera rozwój wytycznych dotyczących konsultacji publicznych w ramach EIA i szkolenia.

W odniesieniu do projektów Banku stosowana będzie Polityka i Procedury Środowiskowe EBOR, a kategoryzacja projektów będzie łączyć się z odpowiednimi ujawnieniami i konsultacjami.

Odnowa istniejących zasobów

W Polsce obserwuje się rozwój polityki rozwoju terenów przemysłowych (*Brownfield*) i działań zapewniających zwiększenie wartości takich terenów i pomoc w odnowie centrów miast. Tak zwany syndrom „złych terenów” związany z faktycznym i często domniemanym ryzykiem zanieczyszczenia spowodował jednak, że inwestorzy skłaniają się ku nowym terenom. Problem zaostrzyło wprowadzenie surowych standardów w zakresie działań korygujących w przypadku gruntów zanieczyszczonych, co drastycznie zwiększyło koszty rozwoju istniejących zasobów w Polsce. Istnieje potrzeba opracowania praktycznej strategii rozwoju istniejących zasobów, aby zapewnić zrównoważony rozwój terenów miejskich w Polsce. Bank bezpośrednio i pośrednio wspiera zagospodarowanie istniejących zasobów, angażując się w projekty i fundusze nieruchomości prowadzące działalność w tym obszarze na poziomie regionu.

Działalność EBOR w Polsce

Cała działalność EBOR w Polsce podlega Procedurom Środowiskowym Banku i w razie potrzeby obejmuje włączenie planów działań środowiskowych do dokumentacji prawnej, tak, aby uwzględnić zagadnienia stwierdzone w czasie badania *due diligence*, zgodnie z celem Banku dotyczącym aktywnego wspierania zrównoważonego rozwoju z uwzględnieniem ochrony środowiska przez swoje projekty inwestycyjne.

Podejście Banku do Polski w aspekcie ochrony środowiska odzwierciedla zaawansowany etap rozwoju gospodarczego kraju i ogromny portfel projektów Banku, jak również obejmuje podstawowe problemy środowiskowe Polski. Koncentruje się na dalszej poprawie poszczególnych obszarów zarządzania środowiskiem za pomocą projektów EBOR, zgodnie z procesem adaptacji przepisów unijnych i krajowych. Bank jest nadal bardzo zaangażowany w problemy ochrony środowiska w gminach poprzez realizację projektów dotyczących gminnej infrastruktury środowiskowej i oszczędności wykorzystania energii oraz identyfikowanie nowych możliwości środowiskowych w projektach w sektorze przemysłu, finansów, transportu i nieruchomości za pomocą planów działań środowiskowych i/lub współpracy technicznej. Bank nadal będzie promować rewitalizację miast poprzez odpowiednie zagospodarowanie terenów pod ponowną zabudowę, wykorzystanie nienaruszających równowagi biologicznej materiałów budowlanych, efektywność wykorzystania energii, utylizację i wtórny przerób odpadów. Poprawa jakości wody w sektorze gminnej infrastruktury środowiskowej stanowić będzie w dalszym ciągu priorytet. W obszarach energetyki i elektroenergetyki Polska posiada ogromne możliwości zwiększenia efektywności wykorzystania energii, zarówno w sferze publicznej, jak i prywatnej, co mogłoby prowadzić do znacznych korzyści dla środowiska, łącznie z ograniczeniem emisji gazów cieplarnianych.

W sektorze finansowym EBOR przeprowadza szkolenia środowiskowe *due diligence* dla polskich pośredników finansowych i programu finansowania MŚP. Działania te obejmowały udział w organizacji jednodniowego seminarium na temat zagadnień środowiskowych w sektorze finansowym, a także wizyty monitorujące u pięciu pośredników finansowych dla dokonania oceny wdrożenia procedur środowiskowych, a także w razie potrzeby zapewnienia dodatkowych wskazówek. Szkolenia i monitorowanie zapewniają, że pośrednicy finansowi Banku potrafią przeprowadzać procedury środowiskowe *due diligence*, stanowiące część procesu oceny kredytu/ inwestycji przez pośrednika finansowego. Bank będzie organizować takie szkolenia dla nowych partnerskich instytucji finansowych, przede wszystkim, dlatego, że pośrednicy finansowi uznają obecnie Polskę za bazę dla inwestycji w innych krajach w regionie, głównie w Rumunii, na Ukrainie i w Krajach Bałkańskich.

Bank zaangażował się w inicjatywę JASPERS wspólnie z EIB i UE, i wraz z innymi stronami udostępni swoje doświadczenie w zakresie oceny oddziaływania na środowisko i badania *due diligence*. Doświadczenie Banku w zarządzaniu i realizacji Ocen Oddziaływania na Środowisko dla projektów infrastrukturalnych pomoże ekspertom i wnioskodawcom lokalnym opracować projekty zgodnie z najlepszymi standardami i wymaganiami UE.

Ostatnie inicjatywy środowiskowe w ramach projektów EBOR

Bank uwzględni środowiskowe plany działań w większości projektów, aby zapewnić pomoc w usuwaniu zniszczeń środowiska powstałych w przeszłości i wspierać usprawnienia wywierające pozytywny wpływ na środowisko. Bank pracuje z PAK (Zespołem Elektrowni Pątnów, Adamów i Konin) i z Elektrownią Bełchatów (część Grupy BOT) nad stworzeniem struktury i opracowaniem tych nowoczesnych projektów energetycznych zgodnie z unijnymi i krajowymi standardami środowiskowymi. W przypadku Bełchatowa szczególną uwagę zwrócono na opracowanie Oceny Oddziaływania na Środowisko oraz planu konsultacji publicznych i ujawnienia informacji (PCDP) zgodnie z najlepszymi standardami i wymaganiami unijnymi.

Projekt związany z zaopatrzeniem w wodę miasta Gdańsk: Bank pomógł miastu Gdańsk przy opracowaniu Oceny Oddziaływania na Środowisko zgodnej z wymaganiami unijnymi w

ramach przygotowania wniosku o środki z Funduszu Spójności. Miasto i lokalni konsultanci skorzystali ze wskazówek dotyczących przygotowania Oceny Oddziaływania na Środowisko, wraz z odpowiednią wstępną oceną projektu i konsultacjami publicznymi. Projekt pomógł konsultantom lokalnym w rozwoju kompetencji i rozwiązał szereg problemów związanych z Oceną Oddziaływania na Środowisko w Polsce, a także sposobem oceny obszarów Natura 2000 i łącznego wpływu.

Kaufland Polska: Bank zapewnił finansowanie na rozwój działalności detalicznej w Polsce. Organizacje pozarządowe i media wysuwały różne zarzuty w odniesieniu do zagadnień pracowniczych i brakiem zgodności z polskim prawem pracy. Podobne zarzuty w tym samym czasie wysunięto wobec różnych operatorów sieci detalicznych w Polsce. Badanie *due diligence* przeprowadzone przez Bank objęło niezależną ocenę tego zagadnienia. Następnie wdrożono program działań, mających na celu eliminację stwierdzonych zagadnień. Operator został następnie zachęcony do zmiany praktyk, a także do nawiązania ściślejszych relacji z Państwową Inspekcją Pracy i związkami zawodowymi. Doświadczenia uzyskane w czasie tego projektu są obecnie włączane do badania *due diligence* prowadzonego przez Bank w innych jurysdykcjach.

Projekt dotyczący Elektrociepłowni Kraków: Bank zapewnił środki na inwestycje w komunalną infrastrukturę ciepłowniczą, która miała być opracowana przez Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej w Krakowie (MPEC Kraków). Projekt nie należy do typowych, ponieważ jest jednym z nielicznych, w których zastosowano unijny Fundusz Spójności w celu ograniczenia zanieczyszczenia powietrza i zwiększenia efektywności energetycznej. Bank zapewnił miastu doradztwo strategiczne i pomógł w przygotowaniu projektu i złożeniu wniosku o środki unijne. Szczególną uwagę zwrócono na wymagania Dyrektywy EU EIA i sposób transpozycji i wdrożenia Dyrektywy w Polsce. Z pomocą zewnętrznych doradców prawnych, Bank pomógł miastu w przeprowadzeniu odpowiedniej oceny wstępnej zgodnie z wymaganiami UE. Doświadczenia uzyskane w realizacji projektu będą stanowić model dla innych projektów, których celem jest skorzystanie z funduszy unijnych dla celów modernizacji i zwiększenia efektywności energetycznej w istniejących instalacjach ciepłowniczych w Polsce i regionie.

ZAŁĄCZNIK 8: PRZEGLĄD FUNDUSZU TC EBOR I OFICJALNEGO WSPÓLFINANSOWANIA

**Fundusze TC i dostawcy finansowania
Łączne zaangażowanie (1992-2005): 29 mln €**

DOSTAWCA FINANSOWANIA	Zaangażowanie w €
UE	22.337.709,12
Wielka Brytania	1.204.876,37
Dania	1.043.220,67
Tajpej Chiny	818.699,53
Francja	735.875,25
Szwecja	650.585,87
Japonia	618.633,78
Niemcy	374.181,65
Hiszpania	280.000,00
Finlandia	194.211,61
Kanada	143.568,53
Holandia	139.058,67
Norwegia	103.015,99
Austria	95.868,75
ECP	63.168,93
Włochy	52.526,47
Stany Zjednoczone	114.210,74
Szwajcaria	48.239,94
Fundusz specjalny	11.000,00

**Oficjalne współfinansowanie i dostawcy finansowania
Projekty podpisane – w latach: 1993-2005
934,5 mln €**

DOSTAWCA FINANSOWANIA	Kwota w €
IFI	410.582.746
Komisja Europejska	241.224.602
Dwustronne instytucje finansowe	113.800.000
Podmioty instytucjonalne	60.700.000
Finansowanie przez rząd	50.438.810
Jednostka samorządowa lub władze lokalne	24.728.250
Banki	16.791.201
ECA – Agencja Kredytowania Eksportu	16.203.509

Zestawienie 1 – Projekty TC

Nazwa funduszu	Nazwa zaangażowania	Kwota zaangażowania w Euro	Kwota wypłacana w Euro	Kod funduszu	Data zatwierdzenia	Etap	Sektor
FRA-1991-05-01	Prywatyzacja – fundusz inwestycyjny	31.746	31.746	FRA	26/08/91	Zamknięty	Usługi społeczne/ socjalne
TAI-1991-09-02	Restrukturyzacja przemysłu tekstylnego	1.179	1.179	TAI	01/09/91	Zamknięty	Produkcja
TAI-1991-11-07	Oczyszczalnia ścieków w Gdańsku	68.886	68.886	TAI	01/11/91	Zamknięty	Usługi komunalne
FRA-1991-11-03	Opieka społeczna w Polsce	53.357	53.357	FRA	28/11/91	Zamknięty	Usługi społeczne/ socjalne
SWE-1992-01-03	Studium wykonalności dla autostrady Elbląg-Kalininograd	346.252	346.252	SWE	28/01/92	Zamknięty	Budownictwo
TAI-1992-02-19	System ubezpieczenia depozytów	159.897	159.897	TAI	01/02/92	Zamknięty	Finanse, biznes
EC-1992-04-06	Studium na temat transportu publicznego w Warszawie	235.359	235.359	ECP	10/04/92	Zamknięty	Transport, magazynowanie
EC-1992-06-18	Reforma sektora mieszkaniowego (instytucje publiczne)	378.614	378.614	ECP	20/06/92	Zamknięty	Budownictwo
HOL-1992-07-06	Oczyszczalnia ścieków we Wrocławiu - aktualizacja studium wykonalności	23.463	23.463	HOL	01/07/92	Zamknięty	Usługi komunalne
TAI-1992-07-45	Restrukturyzacja i naprawa firmy	204.755	204.755	TAI	01/07/92	Zamknięty	Finanse, biznes
TAI-1992-08-46	Projekt środowiskowy w Gdańsku - doradztwo prawne	6.775	6.775	TAI	01/08/92	Zamknięty	Usługi komunalne
FRA-1992-08-06	Projekt rozbudowy autostrad	106.623	106.623	FRA	20/08/92	Zamknięty	Budownictwo
EC-1992-09-38	Oczyszczalnia ścieków w Łodzi	171.821	171.821	ECP	15/09/92	Zamknięty	Usługi komunalne
CAN-1992-10-02	Projekt uzdatniania gazu Black Triangle	27.569	27.569	CAN	29/09/92	Zamknięty	Energetyka
FRA-1992-10-09	Rynek hurtowy w Warszawie	185.226	185.226	FRA	06/10/92	Zamknięty	Produkcja
FRA-93-01-01PS	Rynek hurtowy w Warszawie Projekt współpracy technicznej	189.469	189.469	FR01	06/10/92	Zamknięty	Produkcja
FRA-1992-09-08	Projekt środowiskowy w Gdańsku – powołanie spółek gminnych i finansowych	128.057	128.057	FRA	14/10/92	Zamknięty	Usługi komunalne
EC-1992-12-50	Program rozbudowy autostrad	999.848	999.848	ECP	20/12/92	Zamknięty	Transport, magazynowanie
EC-1992-12-51	Projekt środowiskowy w Gdyni – badanie dot. budowy systemu ścieków i kolektora	99.720	99.720	ECP	20/12/92	Zamknięty	Usługi komunalne
EC-1992-12-52	Projekt środowiskowy w Gdańsku – inwentaryzacja systemu ścieków przemysłowych	59.290	59.290	ECP	20/12/92	Zamknięty	Usługi komunalne
DEN-1993-05-03	Polskie Sieci Energetyczne – finalizacja studium wykonalności elektrowni opalanej węglem w Bielsku-Białej	184.094	184.094	DEN	18/05/93	Zamknięty	Energetyka
EC-1993-05-16	Polski Specjalny Program Restrukturyzacji – opracowanie ram prawnych, podatkowych i metod kontroli finansowej	376.000	376.000	ECP	20/05/93	Zamknięty	Finanse, biznes
EC-1993-07-22	Polski Specjalny Program Restrukturyzacji – koordynacja	92.319	92.319	ECP	20/07/93	Zamknięty	Finanse, biznes
EC-1993-07-23	Polski Specjalny Program Restrukturyzacji – koordynacja	41.700	41.700	ECP	20/07/93	Zamknięty	Finanse, biznes
JAP-1993-08-32	Polskie Sieci Energetyczne – zawieranie umów na masowe dostawy energii na konkurencyjnym rynku	180.249	180.249	JAP	01/08/93	Zamknięty	Energetyka
EC-1993-08-36	Polskie Sieci Energetyczne - opracowanie systemu informatycznego do zarządzania komercyjnego	441.802	441.802	ECP	20/08/93	Zamknięty	Energetyka
NORG-1993-10-05	Usługi doradztwa finansowego	45.000	45.000	NORG	01/10/93	Zamknięty	Telekomunikacja
GER-1993-11-10	Strategia prywatyzacji zakładów ciepłowniczych w Bielsku-Białej	104.102	104.102	GER	08/11/93	Zamknięty	Energetyka
EC-1993-12-68	Standardy środowiskowe zanieczyszczenia gleby i wód gruntowych	181.150	181.150	ECP	17/12/93	Zamknięty	Produkcja
JAP-1994-02-05	Restrukturyzacja prawna BOT – projekt środowiskowy w Łodzi	38.054	38.054	JAP	08/02/94	Zamknięty	Usługi społeczne/ socjalne
GER-1994-06-06	Usługi doradztwa finansowego i biznesowego dla Fabryki Mebli Giętych	29.636	29.636	GER	07/06/94	Zamknięty	Produkcja
DEN-1994-08-02	Jednostka wdrożenia projektu w Bielsku-Białej	154.728	154.728	DEN	15/08/94	Zamknięty	Energetyka
SWE-1994-11-05	Zakłady ciepłownicze w Bielsku-Białej - komercyjny system księgowy	159.652	159.652	SWE	25/10/94	Zamknięty	Energetyka
NOR-1995-01-01	Krajowy fundusz inwestycyjny – szkolenie środowiskowe	58.016	58.016	NOR	01/01/95	Zamknięty	Finanse, biznes
UKC-1995-03-05	Polski Specjalny Program Restrukturyzacji – faza początkowego wdrożenia	42.131	42.131	UKC	08/02/95	Zamknięty	Finanse, biznes

Nazwa funduszu	Nazwa zaangażowania	Kwota zaangażowania w Euro	Kwota wypłacona w Euro	Kod funduszu	Data zatwierdzenia	Etap	Sektor
GER-1995-03-02	Polski Specjalny Program Restrukturyzacji – faza początkowego wdrożenia	45.505	45.505	GER	20/03/95	Zamknięty	Finanse, biznes
UKC-1995-04-12	Masowy Program Prywatyzacji kredyt na zakup akcji – Stilon	7.924	7.924	UKC	01/04/95	Zamknięty	Finanse, biznes
UKC-1995-04-07	Opracowanie projektu dot. efektywności wykorzystania energii	139.227	139.227	UKC	10/04/95	Zamknięty	Energetyka
FIN-1995-04-02	Masowy Program Prywatyzacji -kredyt na zakup akcji – Grajewo	39.524	39.524	FIN	19/04/95	Zamknięty	Finanse, biznes
ITA-1995-05-04	Masowy Program Prywatyzacji kredyt na zakup akcji – Stilon	6.635	6.635	ITA	03/05/95	Zamknięty	Produkcja
UKC-1995-04-11	Masowy Program Prywatyzacji kredyt na zakup akcji - Fabryka Mebli Giętych	33.337	33.337	UKC	24/05/95	Zamknięty	Produkcja
UKC-1995-05-16	Masowy Program Prywatyzacji kredyt na zakup akcji – badanie środowiskowe due diligence - Wrozamet, Grajewo, FMG	30.044	30.044	UKC	24/05/95	Zamknięty	Rolnictwo, leśnictwo, rybołówstwo
ITA-1995-07-05	Masowy Program Prywatyzacji kredyt na zakup akcji, badanie due diligence przedsiębiorstwa - Wrozamet S.A.	45.891	45.891	ITA	27/06/95	Zamknięty	Finanse, biznes
ECP-1995-08-21	Polski Specjalny Program Restrukturyzacji - przedłużenie tymczasowego zarządu (Balfour)	49.500	49.500	ECP	01/08/95	Zamknięty	Finanse, biznes
ECP-1995-08-22	Polski Specjalny Program Restrukturyzacji - przedłużenie tymczasowego zarządu (Schwarz)	49.724	49.724	ECP	01/08/95	Zamknięty	Finanse, biznes
UKC-1995-09-21	Masowy Program Prywatyzacji kredyt na zakup akcji - Śrubena badanie due diligence i audyt środowiskowy	50.829	50.829	UKC	30/08/95	Zamknięty	Finanse, biznes
UKC-1995-01-01	Krajowe fundusze inwestycyjne – prawne badanie due diligence	64.633	64.633	UKC	03/11/95	Zamknięty	Finanse, biznes
FIN-1995-12-06	Masowy Program Prywatyzacji kredyt na zakup akcji – Grajewo	36.174	36.174	FIN	30/11/95	Zamknięty	Produkcja
HOL-1996-01-01	Masowy Program Prywatyzacji -kredyt na zakup akcji, badanie due diligence przedsiębiorstwa – Krotoszyn	72.567	72.567	HOL	09/01/96	Zamknięty	Finanse, biznes
UKC-1996-02-04	Masowy Program Prywatyzacji kredyt na zakup akcji audyt i ocena środowiskowa – Krotoszyn	10.417	10.417	UKC	21/02/96	Zamknięty	Usługi społeczne/ socjalne
UKC-1996-03-06	Masowy Program Prywatyzacji kredyt na zakup akcji - Grajewo – badanie due diligence	3.242	3.242	UKC	11/03/96	Zamknięty	Finanse, biznes
UKC-1996-03-07	Masowy Program Prywatyzacji kredyt na zakup akcji - Zakłady Płyt Wiórowych 'Grajewo' - środowiskowy due diligence	1.342	1.342	UKC	13/03/96	Zamknięty	Usługi społeczne/ socjalne
UKC-1996-04-10	Masowy Program Prywatyzacji kredyt na zakup akcji - Śrubena S.A. inwestycja w akcje - due diligence	2.806	2.806	UKC	01/04/96	Zamknięty	Finanse, biznes
UKC-1996-04-11	Masowy Program Prywatyzacji kredyt na zakup akcji - Krotoszyn S.A. inwestycja w akcje – badanie due diligence	4.144	4.144	UKC	01/04/96	Zamknięty	Usługi społeczne/ socjalne
UKC-1996-04-12	Masowy Program Prywatyzacji kredyt na zakup akcji - Śrubena badanie due diligence i audyt środowiskowy (rozszerzony)	23.358	23.358	UKC	01/04/96	Zamknięty	Usługi społeczne/ socjalne
ECP96-96-11-28	Gminne partnerstwo publiczno-privatne - Faza I	521.640	521.640	ECP	27/11/96	Zamknięty	Usługi komunalne
EUPSR-97-04-01	Polski Specjalny Program Restrukturyzacji – usługi doradztwa prawnego	49.600	49.600	EUPSR	01/04/97	Zamknięty	Finanse, biznes
ECP96-97-06-56	Program opracowania regulacji w sektorze telekomunikacji	217.274	217.274	ECP	19/06/97	Zamknięty	Telekomunikacja
DEN-1997-08-01F	Usuwanie szkód w infrastrukturze komunalnej spowodowanych przez powódź	406.595	406.595	DEN	01/08/97	Zamknięty	Usługi komunalne
GERK-97-08-03F	Opracowanie i wdrożenie planu usuwania szkód w infrastrukturze komunalnej we Wrocławiu spowodowanych przez powódź	102.271	102.271	GERK	28/08/97	Zamknięty	Usługi komunalne
ECP96-97-09-66	Projekt transportu miejskiego w Krakowie – badania wykonalności i analiza finansowa gminy	715.765	715.765	ECP	01/09/97	Zamknięty	Produkcja
EUPSR-97-09-02	Umowa ramowa (A)	180.266	180.266	EUPSR	24/09/97	Zamknięty	Finanse, biznes
EUPSR-97-09-03	Umowa ramowa (B)	429.067	429.067	EUPSR	24/09/97	Zamknięty	Finanse, biznes
JAP-1997-10-35	Usuwanie szkód w infrastrukturze komunalnej spowodowanych przez powódź – analiza zarządzania finansowego / analiza wykorzystania	46.013	46.013	JAP	09/10/97	Zamknięty	Usługi komunalne
JAP-1997-10-30	Infrastruktura komunalna we Wrocławiu – usuwanie szkód po powodzi	59.970	59.970	JAP	14/10/97	Zamknięty	Usługi komunalne
ECP97-98-04-61	Wstępna prywatyzacja BGŻ Zaangażowanie Techniczne część A –	460.033	460.033	ECP	07/04/98	Zamknięty	Finanse, biznes

Nazwa funduszu	Nazwa zaangażowania	Kwota zaangażowania w Euro	Kwota wypłacona w Euro	Kod funduszu	Data zatwierdzenia	Etap	Sektor
	badanie finansowe due diligence						
EUPSR-98-04-01	Polski Specjalny Program Restrukturyzacji – umowa ramowa (B) – usługi prawne	127.243	127.243	EUPSR	21/04/98	Zamknięty	Finanse, biznes
EUPSR-98-04-03	Polski Specjalny Program Restrukturyzacji – umowa ramowa (B) – doradztwo prawne	37.768	37.768	EUPSR	21/04/98	Zamknięty	Finanse, biznes
JAP-1998-05-16	Projekt usuwania szkód w infrastrukturze komunalnej we Wrocławiu spowodowanych przez powódź - ocena zdolności kredytowej gminy	40.864	40.864	JAP	26/05/98	Zamknięty	Usługi komunalne
JAP-1998-08-27	Program poprawy zdolności kredytowej (szkody spowodowane przez powódź we Wrocławiu)	253.484	253.484	JAP	20/08/98	Zamknięty	Usługi komunalne
ECP98-98-08-17	Projekt transportu miejskiego w Krakowie	729.915	729.915	ECP	26/08/98	Zamknięty	Transport, magazynowanie
ECP98-98-08-18	Wstępna prywatyzacja BGŻ	2.917.524	2.917.524	ECP	26/08/98	Zamknięty	Finanse, biznes
EUPSR-98-08-04	Polski Specjalny Program Restrukturyzacji – doradztwo prawne	33.768	33.768	EUPSR	27/08/98	Zamknięty	Finanse, biznes
UKC-1998-08-04	Kredyty dla polskich mleczarni	43.544	43.544	UKC	28/08/98	Zamknięty	Produkcja
ECP97-98-09-67	Koncesja na wodociągi w Poznaniu	308.332	308.332	ECP	21/09/98	Zamknięty	Usługi komunalne
EUPSR-98-10-05	Usługi komercyjne	48.400	48.400	EUPSR	07/10/98	Zamknięty	Finanse, biznes
EUPSR-98-10-06	Polski Specjalny Program Restrukturyzacji – analiza środowiskowa	30.813	30.813	EUPSR	12/10/98	Zamknięty	Finanse, biznes
EUPSR-98-10-07	Polski Specjalny Program Restrukturyzacji – analiza finansowa	39.597	39.597	EUPSR	12/10/98	Zamknięty	Finanse, biznes
ECP98-98-11-44	Polityka transportowa w Krakowie, kontrola ruchu i zarządzanie parkingami	847.217	847.217	ECP	02/11/98	Zamknięty	Transport, magazynowanie
ECP98-99-03-55	Kredyt dla polskich mleczarni – doradca	181.196	181.196	ECP	16/03/99	Zamknięty	Finanse, biznes
FIN-1999-03-04	Wrocław MPEC - EBOR ocena spółki i projektu	48.513	48.513	FIN	29/03/99	Zamknięty	Energetyka
USA-1999-03-01	Opracowanie transakcji dot. efektywności wykorzystania energii w Polsce	62.084	62.084	USA	30/03/99	Zamknięty	Energetyka
EUPSR-99-05-01	Polski Specjalny Program Restrukturyzacji – wstępny przegląd	3.557	3.557	EUPSR	21/05/99	Zamknięty	Finanse, biznes
UKC-1999-05-03	Umowa Ramowa FAO – rynki hurtowe w Polsce	26.452	26.452	UKC	21/05/99	Zamknięty	Produkcja
UKC-1999-06-06	Ograniczone aktuarialne badanie due diligence dla PZU	32.195	32.195	UKC	04/06/99	Zamknięty	Finanse, biznes
USTD-1999-06-03	Transport miejski w Warszawie	6.028	6.028	USTDA	17/06/99	Zamknięty	Transport, magazynowanie
GERK-1999-07-03	Usługi konsultacyjne przy prywatyzacji kopalni Bogdanka	48.526	48.526	GERK	13/07/99	Zamknięty	Energetyka
UKC-1999-07-07	Pomoc w badaniu due diligence przy prywatyzacji LOT	50.000	50.000	UKC	13/07/99	Zamknięty	Transport, magazynowanie
UKC-1999-08-09	Wzorcowe studium dla sektora wodociągów w Polsce	133.174	133.174	UKC	02/08/99	Zamknięty	Transport, magazynowanie
ECP99-99-09-17	Szczegółowe studium wykonalności i przygotowanie projektu dla transportu miejskiego w Gdańsku	469.298	469.298	ECP	07/09/99	Zamknięty	Transport, magazynowanie
UKE-1999-11-09	Pomoc techniczna dla małych i średnich przedsiębiorstw w przygotowaniu projektów propagujących czystsza produkcję	167.615	167.615	UKE	11/11/99	Zamknięty	Usługi społeczne/ socjalne
AUS-1999-12-03	Krzywe dostaw energii na okres 1999-2020	47.690	47.690	AUS	21/12/99	Zamknięty	Energetyka
ECP99-2000-05-38	Polskie koleje - PKP Pomoc we wdrożeniu i projekt zarządzania siecią	789.299	789.299	ECP	10/05/00	Zamknięty	Transport, magazynowanie
ECP98-2000-06-68	GDDP: Przygotowanie projektu zarządzania prywatnym sektorem drogowym	256.442	256.442	ECP	12/06/00	Zamknięty	Budownictwo
ECP98-2000-06-67	Projekt poprawy zarządzania ruchem w Sopot	176.013	176.013	ECP	13/06/00	Zamknięty	Budownictwo
ECP99-2000-06-44	Analiza zdolności kredytowej gminy – miasta Gdańsk i Sopot	398.868	398.868	ECP	29/06/00	Zamknięty	Transport, magazynowanie
SWI-2000-07-06	Program restrukturyzacji zarządzania w Europie Środkowej, Wschodniej i Południowej – Śnieżka	48.240	48.240	SWI	13/07/00	Zamknięty	Produkcja
ECP98-2000-07-70	Polskie koleje – Pomoc w okresie poprzedzającym prywatyzację	396.013	396.013	ECP	26/07/00	Zamknięty	Transport, magazynowanie
DEN-2000-07-02	Program restrukturyzacji zarządzania (TAM) – Śnieżka	10.468	10.468	DEN	28/07/00	Zamknięty	Produkcja
UKE-2001-01-01	Polski program kredytów na skup płodów rolnych	21.228	21.228	UKE	04/01/01	Zamknięty	Produkcja

Nazwa funduszu	Nazwa zaangażowania	Kwota zaangażowania w Euro	Kwota wypłacona w Euro	Kod funduszu	Data zatwierdzenia	Etap	Sektor
UKE-2001-01-05	Polska: Sekurytyzacja zagrożonych należności ZUS – Studium wykonalności	196.350	196.350	UKE	19/01/01	Zamknięty	Usługi społeczne/ socjalne
AUS-2001-01-01	Program restrukturyzacji zarządzania (TAM) – „Poltops” Fabryka WYROBÓW Wehnianych S.A.	48.178	48.178	AUS	30/01/01	Zamknięty	Produkcja
UKE-2001-04-16	Umowa Ramowa FAO - Analiza sektora produkcji oleju rzepakowego	29.328	29.328	UKE	27/04/01	Zamknięty	Produkcja
DEN-2001-07-08	Projekt poprawy zarządzania ruchem w Sopocie – szczegółowe studium wykonalności i przygotowanie projektu	154.414	154.414	DEN	18/07/01	Zamknięty	Budownictwo
HOL-2001-07-08	Miasto Gliwice – ocena zdolności kredytowej	43.028	43.028	HOL	18/07/01	Zamknięty	Usługi komunalne
USTD-2001-08-02	Kredyt na inwestycje środowiskowe dla polskich małych i średnich gmin – Początkowy koordynator	46.098	46.098	USTDA	22/08/01	Zamknięty	Usługi komunalne
GERK-2001-09-09	Projekt transportu miejskiego w Gdańsku	44.142	44.142	GERK	06/09/01	Zamknięty	Transport, magazynowanie
CAN-2001-09-01	ESCO Gmina Łódź – Przygotowanie Projektu	116.000	90.752	CAN2	24/09/01	Wyплаты	Energetyka
FIN-2001-09-10	Gmina Łódź ESCO – Przygotowanie projektu	70.000	58.814	FIN	24/09/01	Wyплаты	Energetyka
ECP99-2001-09-94	Polskie koleje - PKP Pomoc w okresie poprzedzającym prywatyzację	190.000	190.000	ECP	26/09/01	Zamknięty	Transport, magazynowanie
TCS-2001-09-01	Gmina Łódź ESCO – Przygotowanie projektu	11.000	7.040	TCS	26/09/01	Wyплаты	Energetyka
ECP99-2001-10-97	Kredyt dla polskich mleczarni – doradca	63.169	63.169	ECP	31/10/01	Zamknięty	Finanse, biznes
TAI-2001-11-09	Polska: Wdrażanie reformy prawnej dotyczącej niewypłacalności	198.525	198.525	TAI	29/11/01	Zamknięty	Usługi społeczne/ socjalne
ECP99-2001-12-98	Przygotowania do prywatyzacji kolei podmiejskiej SKM w Trójmieście i Warszawskiej kolei podmiejskiej WKD	995.536	995.536	ECP	04/12/01	Zamknięty	Transport, magazynowanie
ECP2000-2001-12-17	Przygotowanie prywatyzacji SKM i WKD	401.028	401.028	ECP	05/12/01	Zamknięty	Transport, magazynowanie
ECP99-2001-12-105	Wstępna prywatyzacja BGŻ	188.050	188.050	ECP	18/12/01	Zamknięty	Finanse, biznes
ECP99-2001-12-106	Wstępna prywatyzacja BGŻ	595.043	595.043	ECP	18/12/01	Zamknięty	Finanse, biznes
UKE-2002-02-01	Pomoc techniczna dla małych i średnich przedsiębiorstw w przygotowaniu projektów propagujących czystsza produkcję – Rozszerzenie projektu	17.375	17.375	UKE	20/02/02	Zamknięty	Usługi społeczne/ socjalne
ECP2000-2002-02-19	Program rozwoju firm w Bydgoszczy	488.675	488.675	ECP	22/02/02	Zamknięty	Usługi komunalne
UKE-2002-02-02	Umowa Ramowa FAO - Analiza sektora produkcji oleju rzepakowego	24.743	24.743	UKE	25/02/02	Zamknięty	Produkcja
ECP2000-2002-06-01	Przygotowanie projektu zarządzania siecią dróg sektora prywatnego	979.805	979.805	ECP	14/06/02	Zamknięty	Budownictwo
ECP2000-2002-06-02	Polski Projekt SMMEIF Wsparcie dla rozwoju strukturalnego	520.085	520.085	ECP	20/06/02	Zamknięty	Usługi komunalne
ECP2000-2002-06-03	Polski Projekt SMMEIF Wsparcie przy opracowaniu struktury i wdrożeniu	454.165	454.165	ECP	27/06/02	Zamknięty	Usługi komunalne
ECP2000-2002-06-05	Transport miejski w Gdańsku - Restrukturyzacja i wdrożenie projektu	922.399	922.399	ECP	28/06/02	Zamknięty	Transport, magazynowanie
ECP2000-2002-06-06	Transport miejski w Gdańsku - Program poprawy zdolności kredytowej	532.777	532.777	ECP	28/06/02	Zamknięty	Transport, magazynowanie
DEN-2002-09-02	Program wielosektorowych inwestycji gminnych Miasto Gliwice	132.922	132.922	DEN	27/09/02	Zamknięty	Usługi komunalne
SPA-2002-10-02	Sekurytyzacja PSE	180.000	180.000	SPA	03/10/02	Zamknięty	Energetyka
UKE-2002-11-09	Ocena polskiego rynku nasion i struktur prawnych	23.777	15.509	UKE	06/11/02	Wyплаты	Produkcja
UKE-2002-11-10	Polska: Pomoc techniczna dla zarządzania drogami sektora prywatnego	25.660	25.660	UKE	18/11/02	Zamknięty	Transport, magazynowanie
ECP2000-2002-12-02	Rozwój usług publicznego transportu szynowego w Województwie Dolnośląskim	597.083	597.083	ECP	12/12/02	Zamknięty	Transport, magazynowanie
ECP2000-2002-12-06	Wsparcie dla Zespołu Zadaniowego Metra Warszawskiego i Partnerstwa Publiczno-Prywatnego	1.485.837	1.485.837	ECP	18/12/02	Zamknięty	Usługi komunalne
ECP2000-2002-12-11	Program poprawy efektywności w Krakowie	445.473	445.473	ECP	19/12/02	Zamknięty	Usługi komunalne
TAI-2004-06-09	Pomoc dla PKP w czasie przygotowania planu prywatyzacji majątku	51.303	19.344	TAI	14/06/04	Wyплаты	Transport, magazynowanie
TAI-2004-06-10	Program wzmocnienia wiarygodności kredytowej miasta Gliwice	197.445	93.865	TAI	30/06/04	Wyплаты	Usługi komunalne

Nazwa funduszu	Nazwa zaangażowania	Kwota zaangażowania w Euro	Kwota wypłacona w Euro	Kod funduszu	Data zatwierdzenia	Etap	Sektor
SWE2-2005-09-04	Program programu zlecenia usług wodociągowych we Wrocławiu	144.682	0	SWE2	12/06/05	Przyznane zaangażowanie	Usługi komunalne
SPA-2005-06-03	Gdańsk – Spółka wodociągowa – projekt	100.000	0	SPA	16/06/05	Przyznane zaangażowanie	Usługi komunalne
FRB-2005-12-03	Belchatów – przygotowanie do liberalizacji rynku energetycznego w Polsce	126.500	0	FRB	21/12/05	Przyznane zaangażowanie	Energetyka

Zestawienie 2 – Projekty TAM

Numer funduszu	Przedsiębiorstwo	Budżet (EUR)	Wykorzystano (EUR)	Saldo (EUR)	Data rozpoczęcia	Sektor
ECP97-97-12-50-02	Fabryka Śrub Śrubena	60.000	31.088	28.912	09 kwietnia 1998 r.	Produkcja wyrobów metalowych
ECP97-97-12-50-10	Wytwórnia Sprzętu Mechanicznego	60.000	56.490	3.510	17 czerwca 1998 r.	Produkcja pojazdów mechanicznych i części
ECP97-97-12-50-19	Boryszew	60.000	56.088	3.912	03 sierpnia 1998 r.	Produkcja wyrobów chemicznych
ECP97-97-12-50-22	Centrala Obrotu Drewnem	60.000	59.763	237	18 sierpnia 1998 r.	Produkcja wyrobów drewnianych
ECP97-97-12-50-21	Próchnik	60.000	32.944	27.056	19 sierpnia 1998 r.	Zakłady tekstylne
ECP97-97-12-50-23	Krakchemia SA	60.000	53.670	6.330	21 sierpnia 1998 r.	Handel detaliczny
ECP97-97-12-50-30	Frotex	60.000	59.196	804	24 sierpnia 1998 r.	Zakłady tekstylne
ECP97-97-12-50-29	Dywilan	60.000	42.854	17.146	27 sierpnia 1998 r.	Zakłady tekstylne
ECP97-97-12-50-26	Rzeszowskie Fabryki Mebli	60.000	57.347	2.653	28 sierpnia 1998 r.	Produkcja wyrobów drewnianych
ECP97-97-12-50-28	Elstal Łabędy	60.000	55.259	4.741	01 września 1998 r.	Produkcja wyrobów metalowych
ECP97-97-12-50-27	Jarocińskie Fabryki Mebli SA „Jarocin”	60.000	54.962	5.038	01 września 1998 r.	Meble i wyroby powiązane
ECP97-97-12-50-31	Konieczpolskie	60.000	30.361	29.639	09 września 1998 r.	Produkcja wyrobów drewnianych
ECP97-97-12-50-32	Pekaes	60.000	33.143	26.857	15 września 1998 r.	Wsparcie transportu
ECP97-97-12-50-34	H Cegielski - Poznań S.A.	60.000	30.422	29.578	23 września 1998 r.	Budownictwo, rozwój i grunty
ECP97-97-12-50-37	Państwowe Wydawnictwo Naukowe (PWN)	60.000	13.670	46.330	23 września 1998 r.	Media i komunikacja
ECP97-97-12-50-41	Pioma	60.000	59.937	63	30 września 1998 r.	Maszyny przemysłowe
ECP97-97-12-50-43	Ospel SA	60.000	36.027	23.973	07 października 1998 r.	Urządzenia elektryczne
ECP97-97-12-50-45	ZNTK SA	60.000	59.980	20	08 października 1998 r.	Tabor kolejowy
ECP97-97-12-50-49	ATM S.A.	60.000	55.811	4.189	19 października 1998 r.	Komputery i elektronika
ECP97-97-12-50-52	Fugo	60.000	55.157	4.843	23 października 1998 r.	Wyroby z tworzyw sztucznych i gumy
ECP97-97-12-50-57	Zakłady Gumowe Górnictwa SA	60.000	59.856	144	26 października 1998 r.	Wyroby z tworzyw sztucznych i gumy
ECP97-97-12-50-56	Instal Katowice	60.000	53.919	6.081	27 października 1998 r.	Maszyny przemysłowe
ECP97-97-12-50-58	Bieltex SA	60.000	57.324	2.676	28 października 1998 r.	Zakłady tekstylne
ECP97-97-12-50-59	Elektromontaż	60.000	51.919	8.081	29 października 1998 r.	Dystrybucja energii elektrycznej
ECP97-97-12-50-62	Hoop SA	60.000	57.292	2.708	03 listopada 1998 r.	Produkcja żywności
ECP97-97-12-50-68	Tapety Gnaszyn SA	60.000	42.051	17.949	12 listopada 1998 r.	Produkcja papieru
ECP97-97-12-50-	Gabriel	60.000	55.220	4.780	16 listopada	Handel detaliczny

Numer funduszu	Przedsiębiorstwo	Budżet (EUR)	Wykorzystano (EUR)	Saldo (EUR)	Data rozpoczęcia	Sektor
72					1998 r.	
ECP97-97-12-50-70	Dwikozy	60.000	54.013	5.987	19 listopada 1998 r.	Produkcja żywności
ECP97-97-12-50-73	Zielonogórskie Fabryki Mebli (Zefam)	60.000	59.653	347	23 listopada 1998 r.	Meble i wyroby powiązane
ECP97-97-12-50-74	Żarowskie Zakłady Materiałów Ogniotrwałych	60.000	41.177	18.823	30 listopada 1998 r.	Produkcja wyrobów metalowych
ECP97-97-12-50-77	Bielbaw SA	60.000	44.220	15.780	04 grudnia 1998 r.	Zakłady tekstylne
ECP97-97-12-50-86	Instal Rzeszów	60.000	53.704	6.296	16 grudnia 1998 r.	Maszyny przemysłowe
ECP97-97-12-50-82	Bolesławiec SA	60.000	56.839	3.161	17 grudnia 1998 r.	Działalność pomocnicza dla rolnictwa (nasiona, produkcja nawozów, dystrybucja)
ECP97-97-12-50-87	Odlewnia Żeliwa SA	60.000	56.346	3.654	21 grudnia 1998 r.	Produkcja wyrobów metalowych
ECP97-97-12-50-89	Kuźnia Jawor	60.000	58.633	1.367	24 grudnia 1998 r.	Produkcja podstawowych elementów metalowych
ECP97-97-12-50-91	Metalplast System Ltd.	60.000	53.738	6.262	30 grudnia 1998 r.	Produkcja wyrobów metalowych
ECP97-97-12-50-90	Konsmetal	60.000	50.913	9.087	31 grudnia 1998 r.	Produkcja wyrobów metalowych
ECP97-97-12-50-94	Polskie Linie Oceaniczne	60.000	59.583	417	18 stycznia 1999 r.	Transport wodny
ECP97-97-12-50-98	Huta Buczek	60.000	38.504	21.496	25 stycznia 1999 r.	Produkcja wyrobów metalowych
ECP97-97-12-50-97	Miflex S.A.	60.000	59.974	26	28 stycznia 1999 r.	Urządzenia elektryczne
ECP97-97-13-50-04	Wiepofama SA	60.000	25.750	34.250	10 lutego 1999 r.	Maszyny przemysłowe
ECP97-97-13-50-09	Bialskie Fabryki Mebli SA	60.000	58.619	1.381	18 lutego 1999 r.	Meble i wyroby powiązane
ECP97-97-13-50-10	Fabryka Porcelitu Tułowice	60.000	48.980	11.020	24 lutego 1999 r.	Niemetalowe wyroby mineralne
ECP97-97-13-50-11	Gabriel Salony Urody S.A.	60.000	40.484	19.516	03 marca 1999 r.	Opieka medyczna i socjalna
ECP97-97-13-50-12	Huta Ostrowiec SA	60.000	57.322	2.678	03 marca 1999 r.	Produkcja wyrobów metalowych
ECP97-97-13-50-15	Radpol SA	60.000	58.002	1.998	23 marca 1999 r.	Urządzenia elektryczne
ECP97-97-13-50-22	Conres S.A.	60.000	41.472	18.528	29 marca 1999 r.	Produkcja odzieży

Numer funduszu	Przedsiębiorstwo	Budżet (EUR)	Wykorzystano (EUR)	Saldo (EUR)	Data rozpoczęcia	Branża
ECP97-97-13-50-20	Huta Szkła Kryształowego „Sudety”	60.000	57.596	2.404	31 marca 1999 r.	Niemetalowe wyroby mineralne
ECP97-97-13-50-21	Zakłady Porcelany Elektrotechnicznej (Ciechów)	60.000	54.927	5.073	07 kwietnia 1999 r.	Urządzenia elektryczne
ECP97-97-13-50-29	Zakłady Bawełniane Dall	60.000	59.511	489	15 kwietnia 1999 r.	Zakłady tekstylne
ECP97-97-13-50-25	ZNTK Mińsk	60.000	60.000	-	29 kwietnia 1999 r.	Tabor kolejowy
ECP97-97-13-50-33	Silena	60.000	49.864	10.136	12 maja 1999 r.	Zakłady tekstylne
ECP97-97-13-50-39	Ergis SA	60.000	43.770	16.230	18 maja 1999 r.	Wyroby z tworzyw sztucznych i gumy
ECP97-97-13-50-40	Wałbrzych	60.000	54.408	5.592	18 maja 1999 r.	Niemetalowe wyroby mineralne
ECP97-97-13-50-45	Polmo	60.000	39.686	20.314	19 maja 1999 r.	Produkcja pojazdów mechanicznych i części
ECP97-97-13-50-44	Soki Dr Witt Sp	60.000	22.309	37.691	25 maja 1999 r.	Produkcja żywności
ECP97-97-13-50-48	Elektrim Kable Polskie S.A.	60.000	42.330	17.670	01 czerwca 1999 r.	Produkcja wyrobów metalowych
ECP97-97-13-50-50	Elektromontaż Rzeszów SA	60.000	57.188	2.812	10 czerwca 1999 r.	Urządzenia elektryczne
ECP97-97-13-50-55	Mona Classic	60.000	58.630	1.370	21 czerwca 1999 r.	Handel hurtowy – artykuły trwałego użytku
ECP98-2000-09-71-02	Pioma II	28.000	28.000	0	27 lipca 2000 r.	Maszyny przemysłowe
ECP2000-2001-04-03-02	Pioma II	32.000	32.000	0	27 lipca 2000 r.	Maszyny przemysłowe
SWI-2000-07-06	Śnieżka SA	48.400	48.240	160	28 lipca 2000 r.	Produkcja żywności
DEN-2000-07-02	Śnieżka SA	11.600	10.468	1.132	28 lipca 2000 r.	Produkcja żywności
ECP98-2000-09-71-01	Kuźnia Jawor II	28.000	28.000	0	26 września 2000 r.	Produkcja podstawowych elementów metalowych
ECP2000-2001-04-03-01	Kuźnia Jawor II	32.000	31.842	158	26 września 2000 r.	Produkcja podstawowych elementów metalowych
ECP98-2000-09-71-15	Atext SA	28.000	28.000	-	30 października 2000 r.	Meble i wyroby powiązane
ECP2000-2001-04-03-12	Atext SA	32.000	21.307	10.693	30 października 2000 r.	Meble i wyroby powiązane
ECP98-2000-09-71-20	Mona Classic II	28.000	28.000	0	24 listopada 2000 r.	Handel hurtowy – artykuły trwałego użytku
ECP2000-2001-04-03-17	Mona Classic II	32.000	31.894	106	24 listopada 2000 r.	Handel hurtowy – artykuły trwałego użytku
ECP98-2000-09-71-31	Polmo II	28.000	18.341	9.659	06 grudnia 2000 r.	Produkcja pojazdów mechanicznych i części

Numer funduszu	Przedsiębiorstwo	Budżet (EUR)	Wykorzystano (EUR)	Saldo (EUR)	Data rozpoczęcia	Branża
ECP2000-2001-04-03-28	Polmo II	32.000	18.390	13.610	06 grudnia 2000 r.	Produkcja pojazdów mechanicznych i części
ECP98-2000-09-71-39	Fugo II	28.000	28.000	-	07 grudnia 2000 r.	Wyroby z tworzyw sztucznych i gumy
ECP2000-2001-04-03-36	Fugo II	32.000	31.438	562	07 grudnia 2000 r.	Wyroby z tworzyw sztucznych i gumy
ECP98-2000-09-71-29	Hoop II	28.000	28.000	0	07 grudnia 2000 r.	Produkcja żywności
ECP2000-2001-04-03-26	Hoop II	32.000	30.451	1.549	07 grudnia 2000 r.	Produkcja żywności
ECP98-2000-09-71-42	Profi	28.000	28.000	0	07 grudnia 2000 r.	Meble i wyroby powiązane
ECP2000-2001-04-03-39	Profi	32.000	31.858	142	07 grudnia 2000 r.	Meble i wyroby powiązane
ECP98-2000-09-71-32	2si	28.000	22.686	5.314	08 grudnia 2000 r.	Urządzenia elektryczne
ECP2000-2001-04-03-29	2si	32.000	32.000	0	08 grudnia 2000 r.	Urządzenia elektryczne
ECP98-2000-09-71-30	Zakład Przemysłu Odzieżowego	28.000	24.794	3.206	08 grudnia 2000 r.	Produkcja odzieży
ECP2000-2001-04-03-27	Zakład Przemysłu Odzieżowego	32.000	31.226	774	08 grudnia 2000 r.	Produkcja odzieży
ECP98-2000-09-71-35	Kara S.A.	28.000	24.004	3.996	13 grudnia 2000 r.	Niemetalowe wyroby mineralne
ECP2000-2001-04-03-32	Kara S.A.	32.000	31.005	995	13 grudnia 2000 r.	Niemetalowe wyroby mineralne
AUS-2001-01-01	Poltops	48.400	48.178	222	30 stycznia 2001 r.	Zakłady tekstylne
DEN-2000-12-05	Poltops	11.600	7.055	4.545	30 stycznia 2001 r.	Zakłady tekstylne
ECP2000-2001-03-01-07	Nowakowski-Piekarnie Sp. z o.o.	60.000	60.000	0	07 sierpnia 2001 r.	Produkcja żywności
ECP2000-2001-03-01-08	Biuro Projektowania SA	60.000	58.760	1.240	13 sierpnia 2001 r.	Usługi informacyjne i przetwarzanie danych
ECP2000-2001-03-01-09	Matras (Holding Centrum Sp. z o.o.)	60.000	59.952	48	15 października 2001 r.	Handel detaliczny
ECP2000-2001-03-01-11	Spar Polska	60.000	60.000	- 0	21 grudnia 2001 r.	Sklepy spożywcze
ECP2000-2001-03-01-12	Symbio Impex Polska Sp. z o.o.	60.000	59.865	135	14 stycznia 2002 r.	Handel hurtowy – artykuły nietrwałe (żywność, piwo i wino)
EPTA2002-05-01-08	Pupil Foods	60.000	59.969	31	21 maja 2002 r.	Produkcja żywności
EPTA2002-05-01-15	Lynka	60.000	60.000	0	18 czerwca 2002 r.	Produkcja odzieży
EPTA2002-05-01-18	Firma Osadowski	60.000	59.703	297	01 lipca 2002 r.	Produkcja wyrobów metalowych

Numer funduszu	Przedsiębiorstwo	Budżet (EUR)	Wykorzystano (EUR)	Saldo (EUR)	Data rozpoczęcia	Branża
EPTA2002-05-01-19	Inprodus	60.000	59.995	5	01 lipca 2002 r.	Wsparcie transportu
EPTA2002-05-01-36	Zielona Budka Zbigniew Grycan	60.000	55.997	4.003	27 września 2002 r.	Produkcja żywności
EPTA2002-05-01-42	Montochem SA	60.000	39.605	20.395	23 października 2002 r.	Maszyny przemysłowe
EPTA2002-05-01-43	Polska Grupa Gospodarki Odpadami	60.000	21.213	38.787	23 października 2002 r.	Zarządzanie odpadami stałymi
EPTA2002-05-01-44	Samanta	60.000	58.322	1.678	23 października 2002 r.	Produkcja odzieży
EPTA2002-05-01-52	Ceramika Gres S.A.	60.000	59.687	313	18 listopada 2002 r.	Materiały budowlane i ogrodnicze
EPTA2002-05-01-51	Mediplast S.A.	60.000	21.332	38.668	18 listopada 2002 r.	Materiały budowlane i ogrodnicze
EPTA2002-05-01-54	Igloopol Sp. z o.o.	60.000	59.556	444	06 grudnia 2002 r.	Produkcja żywności
EPTA2002-05-01-58	Artgos	60.000	21.248	38.752	11 grudnia 2002 r.	Wyroby z tworzyw sztucznych i gumy
ECP2000-2002-11-02-08	Profi II	60.000	58.785	1.215	12 grudnia 2002 r.	Meble i wyroby powiązane
ECP2000-2002-11-02-10	Jurwald	60.000	59.880	120	06 stycznia 2003 r.	Produkcja żywności
ECP2000-2002-11-02-12	PKS Grodzisk Mazowiecki	60.000	60.000	0	06 stycznia 2003 r.	Pasażerski transport drogowy
EPTA2002-05-01-92	BSC Drukarnia Opakowań SA	60.000	58.955	1.045	18 czerwca 2003 r.	Poligrafia i usługi powiązane
EPTA2002-05-01-93	Star Foods Spółka Akcyjna	60.000	59.473	527	14 lipca 2003 r.	Produkcja żywności
EPTA2002-05-01-96	Melex Sp. z o.o.	60.000	48.623	11.377	01 sierpnia 2003 r.	Urządzenia elektryczne
EPTA2002-05-01-97	Tasman Fish	60.000	44.519	15.481	04 września 2003 r.	Rybołówstwo
EPTA2002-05-01-112	Ematech SP	60.000	48.269	11.731	02 grudnia 2003 r.	Maszyny przemysłowe
EPTA2002-05-01-113	Imperial (Poland)	60.000	57.773	2.227	02 grudnia 2003 r.	Urządzenia elektryczne
EPTA2002-05-01-111	Hogart Ltd	60.000	58.810	1.190	04 grudnia 2003 r.	Usługi informacyjne i przetwarzanie danych
EPTA2002-05-01-117	Herbapol Lublin S.A.	60.000	39.055	20.945	07 grudnia 2003 r.	Wyroby farmaceutyczne i medyczne
EPTA2002-05-01-116	Olvit	60.000	58.947	1.053	07 grudnia 2003 r.	Produkcja żywności

Zestawienie 3 – Projekty z współfinansowaniem oficjalnym

Nazwa operacyjna	Rok podpisania	Nazwa organizacji	Kraj	Rodzaj finansowania	Kwota w €
Netia	1996	Skandynawski bank inwestycyjny	FINLANDIA	Pożyczka IFI	16.791.201
Energo-Asekuracja S.A. (akcje)	2000	Fundusz międzynarodowy	DANIA	Kapitał	5.300.000
Nova Polonia Prywatny Fundusz Kapitałowy	2001	FMO (Holenderska spółka finansowania rozwoju)	HOLANDIA	Kapitał	10.000.000
Polska Telefonía Cyfrowa Sp. z o.o.	2001	Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW)	NIEMCY	Pożyczka równoległa	70.000.000
Basell Orlen Polyolefins (dawniej Monika)	2004	Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW)	NIEMCY	Pożyczka równoległa	28.500.000
Warszawskie Centrum Dystrybucji	1995	JAIDO	JAPONIA	Pożyczka równoległa	8.378.810
Państw II	2005	EDC	KANADA	Pożyczka równoległa	41.860.000
Program Ochrony Środowiska Gliwice – przekazanie pożyczki do PWiK	2005	Brytyjskie Przedstawicielstwo z Tajpej	WIELKA BRYTANIA	Grant	200.000
Caresbac Polska	1995	OPIC	STANY ZJEDNOCZONE	Bezpośrednia ECA	1.930.988
Lodom Sp. z o.o.	1993	OPIC	STANY ZJEDNOCZONE	Bezpośrednia ECA	2.266.812
SK EUROCHEM Sp. z o.o.	2002	Export-Import Bank of Korea	KOREA	Bezpośrednia ECA	12.005.709
Projekt modernizacji kolei	1995	Komisja Europejska	BELGIA	Grant	30.000.000
Linia kredytowa dla polskiego sektora mleczarskiego – Bank Śląski	2000	Komisja Europejska	BELGIA	Grant	8.000.000
Projekt transportu miejskiego Gdańsk	2001	UE-Phare	ESTONIA	Grant	1.600.000
Kraków Płaszów Projekt II	2000	Komisja Europejska	BELGIA	Grant	55.300.000
Zaopatrzenie w wodę dla Bydgoszczy	1999	Komisja Europejska	BELGIA	Grant	29.384.602
Wielosektorowy projekt dotyczący infrastruktury komunalnej – Wrocław	2000	Komisja Europejska	BELGIA	Grant	42.400.000
Projekt finansowania zaopatrzenia w wodę – Wrocław	2001	EU ISPA	BELGIA	Grant	36.540.000
EU/EBRD MFF (podział ryzyka) – ING Bank Śląski S.A.	2004	Program UE Phare	BELGIA	Grant	2.000.000
Program Ochrony Środowiska Gliwice – przekazanie pożyczki do PWiK	2001	Komisja Europejska, EC-ISPA	BELGIA	Grant	36.000.000
HUTA L.W. Sp. z o.o.	1993	International Finance Corporation	STANY ZJEDNOCZONE	Pożyczka IFI	30.000.000
Pilkington Sandoglass Sp. z o.o.	1993	International Finance Corporation	STANY ZJEDNOCZONE	Kapitał IFI	89.858.145
Projekt modernizacji kolei	1996	Europejski Bank Inwestycyjny	LUKSEMBURG	Pożyczka IFI	200.000.000
Central Poland Fund	1998	International Finance Corporation	STANY ZJEDNOCZONE	Kapitał IFI	8.395.601
Projekt transportu miejskiego Kraków	1998	Europejski Bank Inwestycyjny	LUKSEMBURG	Pożyczka IFI	45.000.000
Remont infrastruktury komunalnej zniszczonej przez powódź – Wrocław	1998	Bank Światowy	STANY ZJEDNOCZONE	Pożyczka IFI	7.600.000
Gwarancja EIB dla TPSA	1999	Europejski Fundusz Inwestycyjny	LUKSEMBURG	Gwarancja IFI	29.729.000

Nazwa operacyjna	Rok podpisania	Nazwa organizacji	Kraj	Rodzaj finansowania	Kwota w €
Pątnów II	2005	NFOŚ – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska	POLSKA	Pożyczka równoległa	48.500.000
Program Ochrony Środowiska Gliwice – przekazanie pożyczki do PWiK	2005	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	POLSKA	Pożyczka równoległa	12.200.000
Kraków Płaszów Projekt II	2000	MPWiK Kraków	POLSKA	Kapitał	3.000.000
Zaopatrzenie w wodę dla Bydgoszczy	1999	Miejskie Wodociągi i Kanalizacja w Bydgoszczy Sp. z o.o.	POLSKA	Kapitał	10.703.765
Wielosektorowy projekt dotyczący infrastruktury komunalnej – Wrocław	2003	Miasto Wrocław	POLSKA	Kapitał	1.100.000
Transport miejski – Sopot	2001	Miasto Sopot	POLSKA	Kapitał	3.224.485
Program Ochrony Środowiska Gliwice – przekazanie pożyczki do PWiK	2005	Gmina Gliwice	POLSKA	Kapitał	6.700.000

ZAŁĄCZNIK 9: OCENA POLSKIEGO PRAWA HANDLOWEGO

EBOR opracował i regularnie aktualizuje serię ocen przekształceń prawnych w krajach swojej działalności, zwracając szczególną uwagę na wybrane obszary istotne w kontekście działalności inwestycyjnej: rynki kapitałowe, prawo spółek i ład korporacyjny, koncesje, upadłość, transakcje zabezpieczone i telekomunikacja. Istniejące narzędzia umożliwiają ocenę jakości prawa „uchwalonego” (zwanego również ekstensywnością) i faktycznego wdrożenia przepisów (zwanego również efektywnością). Wszystkie dostępne wyniki tej oceny można znaleźć na stronie www.ebrd.com/law. Niniejszy załącznik podsumowuje wyniki dla Polski i zawiera krytyczne uwagi ekspertów prawnych Banku, którzy dokonali oceny.

Rynki kapitałowe

Ramy prawne rządzące rynkiem papierów wartościowych w Polsce uległy fundamentalnej zmianie w lipcu 2005 r., po przyjęciu nowej ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych („ustawa o ofercie publicznej”), nowej ustawy o obrocie instrumentami finansowymi i nowej ustawy o nadzorze nad rynkiem kapitałowym. Powyższe trzy ustawy zastąpiły w znacznym stopniu zmienione Prawo o obrocie papierami wartościowymi, które pozostało w mocy w częściach niebędących w sprzeczności z nowymi Ustawami. Nowe przepisy weszły w życie z dniem 24 października 2005 r.

Nowa ustawa o ofercie publicznej ma na celu transpozycję właściwych unijnych przepisów prawnych dotyczących prospektu emisyjnego i odejście od standardów w zakresie obrotu papierami wartościowymi obowiązujących od początku lat 90. Ustawa przydziela regulatorowi rynku polskiego (Komisji Papierów Wartościowych i Giełd) nowe zadania, w tym zatwierdzanie prospektów emisyjnych, nadzór nad realizacją ofert publicznych, dopuszczanie do obrotu na rynku regulowanym, realizację działań promocyjnych i prowadzenie rejestru inwestorów kwalifikowanych. Nowa ustawa wymaga również dodatkowych ujawnień na temat udziałów w spółce publicznej. Zawiadomienie konieczne jest w przypadku objęcia lub przekroczenia 5%, 10%, 20%, 25%, 33%, 50%, 75% łącznej liczby głosów spółki publicznej przez jednego wspólnika. Nowa ustawa nadaje również prawa „wykupu” i „sprzedaży”: wspólnik posiadający przynajmniej 90% wszystkich praw głosu ma prawo do wezwania wszystkich wspólników mniejszościowych do sprzedaży ich akcji („wykup”). Z drugiej strony, wspólnicy mniejszościowi mogą wezwać wspólnika posiadającego 90% praw głosu do zakupu ich akcji („sprzedaż”). Ostatecznie, odpowiedzialność karną za niedopełnienie obowiązku ujawnienia udziałów zastąpiono odpowiedzialnością administracyjną.

Nowa ustawa o obrocie instrumentami finansowymi znosi „zasadę koncentracji”. W związku z tym obrót papierami wartościowymi może być obecnie prowadzony poza giełdą i bez pośrednictwa domu maklerskiego, co zakończyło monopol Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie. Dotyczy to również systemów depozytowych i rozliczeniowych, takich jak Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych, który przestał być jedyną instytucją uprawnioną do rozliczania transakcji zawartych w alternatywnych systemach obrotu. Zmieniono również wymagania kapitałowe dla polskich firm inwestycyjnych i zniesiono wymaganie kapitału początkowego w wysokości 4 mln PLN, jeśli działalność inwestycyjna ma charakter ograniczony. Poza tym, jeśli firma inwestycyjna posiada ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej za szkody spowodowane w trakcie jej działalności inwestycyjnej na minimalną

kwotę ubezpieczenia 1,5 mln €, kapitał początkowy w wysokości 4 mln PLN również nie jest wymagany. Ustawa wprowadziła również nowe definicje zgodne z unijnymi przepisami prawnymi.

Ostatecznie, nowa ustawa o nadzorze nad rynkiem kapitałowym utrzymała wiodącą rolę polskiej Komisji Papierów Wartościowych i Giełd. Ustawa szczegółowo reguluje nadzór i zastosowanie nowych ustaw, określa szczegółowo rodzaje postępowań wykonawczych i zwiększa uprawnienia nadzorcze i wykonawcze Komisji Papierów Wartościowych i Giełd.

Zgodnie z Oceną Przepisów Prawnych dotyczących Rynków Papierów Wartościowych przeprowadzoną przez EBOR w 2004 r. stwierdzono, że Polska osiągnęła „wysoką zgodność” z Celami i Zasadami Regulacji Papierów Wartościowych, opublikowanymi przez Międzynarodową Organizację Komisji Papierów Wartościowych (*International Organization of Securities Commissions – IOSCO*). Ocenę zaktualizowano w 2005 r., a uzyskane wyniki potwierdziły ocenę za 2004 r., ponieważ nowe przepisy prawne – które weszły w życie po ocenie – dodatkowo wzmocniły już silne ramy prawne.

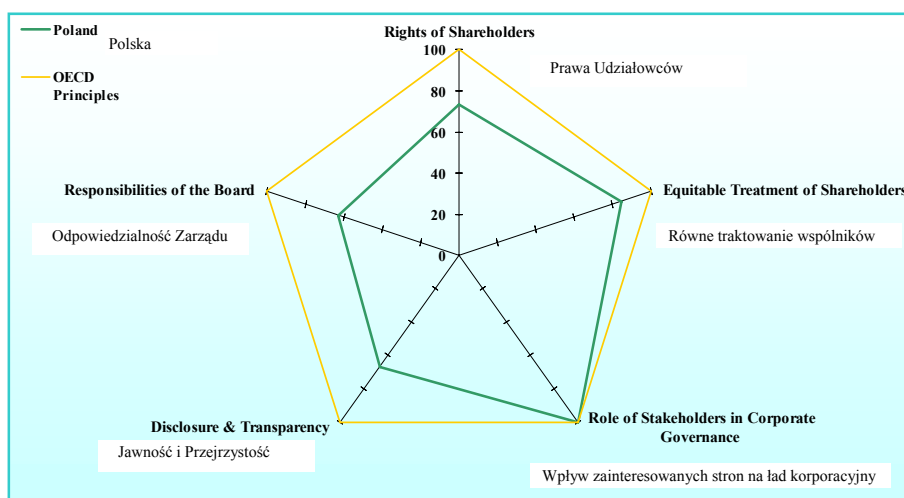
Przepisy dotyczące spółek i zasady ładu korporacyjnego

Podstawowym zbiorem przepisów regulujących problematykę ładu korporacyjnego w Polsce jest Kodeks Spółek Handlowych z roku 2000 („Kodeks spółek”), zmieniony ostatnio w 2004 r. Kodeks spółek przewiduje dwie główne formy podmiotów prawnych: spółki kapitałowe (tj. spółki akcyjne i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością) i spółki osobowe (tj. spółki jawne, partnerskie, komandytowe, komandytowo-akcyjne).

Poza przepisami obowiązkowymi, Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie („GPW”) przyjęła dobrowolny kodeks zasad ładu korporacyjnego (Dobre praktyki w spółkach publicznych 2005) dla spółek notowanych na GPW. Spółki notowane na giełdzie są zobowiązane do złożenia corocznego oświadczenia stwierdzającego przestrzeganie przez nie kodeksu i wyjaśniającego przyczyny braku zgodności.

Zgodnie z wynikami Oceny Ładu Korporacyjnego przez EBOR za 2004 r. stwierdzono, że polskie prawo dotyczące ładu korporacyjnego (tj. prawo „uchwalone”, bez względu na stopień wdrożenia właściwych przepisów) osiągnęło „wysoką zgodność” w porównaniu z Zasadami Ładu Korporacyjnego OECD i wykazuje tylko drobne wady.

Jakość przepisów dotyczących ładu korporacyjnego – Polska (2004 r.)

Uwaga: Każda linia zewnętrzna odzwierciedla wynik idealny, tj. zgodny z Zasadami Ładu Korporacyjnego OECD. Im szerzej rozpięta jest siatka, tym bardziej przepisy w zakresie ładu korporacyjnego danego kraju zbliżone są do tych zasad.

Źródło: Ocena Zasad Ładu Korporacyjnego przez EBOR za 2004 r.

W 2005 r. EBOR przeprowadził badanie skuteczności zasad ładu korporacyjnego (sposób działania przepisów w praktyce). Opracowano dwie analizy przypadku dotyczące transakcji z podmiotami powiązanych w spółce notowanej i nie-notowanej na giełdzie. Analizy przypadków badały pozycję wspólnika mniejszościowego, który pragnie uzyskać dostęp do informacji korporacyjnych, aby sprawdzić, czy spółka faktycznie zawarła transakcję z podmiotem powiązaniem i jak można byłoby uzyskać odszkodowanie w przypadku poniesienia szkody. Następnie sprawdzono skuteczność przepisów prawnych w odniesieniu do czterech głównych zmiennych: środowiska instytucjonalnego, możliwości wyegzekwowania przepisów, złożoności i szybkości. Badanie ujawniło, że wspólnik mniejszościowy, pragnący uzyskać informacje w spółce nie-notowanej na giełdzie, może napotkać trudności ze względu na ograniczoną dostępność skutecznych działań. Sytuację w spółkach notowanych uznano za lepszą, chociaż stwierdzono, że procedury są skomplikowane i wyegzekwowanie przepisów może być trudne. Czas wymagany na uzyskanie informacji jest zwykle ograniczony do kilku miesięcy, ale druga strona może z łatwością go przedłużać. Jeśli chodzi o zadośćuczynienie, procedury uznano za złożone, a uzyskanie prawomocnego orzeczenia zajęłoby około 3-4 lat. Środowisko instytucjonalne jest generalnie sprawne – jedyne zgłoszone usterki dotyczą ograniczonego doświadczenia i kompetencji sądów niższej instancji w sprawach dotyczących prawa spółek i prokuratora w sprawach karnych.

Koncesje

Przed uchwaleniem nowej ustawy o partnerstwie publiczno-prywatnym („ustawa PPP”), która weszła w życie 1 października 2005 r., Polska posiadała bardzo ograniczone ramy prawne wspierające rozwój PPP w odniesieniu do infrastruktury/usług, a obowiązujące zasady wynikały z różnych ustaw. Rząd nie posiadał również przejrzystej polityki w zakresie PPP, ustalonej ani opublikowanej. Z tej przyczyny, w ramach Oceny Przepisów w zakresie Koncesji za 2004/2005 przeprowadzonej przez EBOR dla 27 krajów, w których działał

EBOR, zrealizowanej przed wejściem w życie ustawy PPP, przepisy polskie oceniono jako tylko częściowo zgodne z przyjętymi międzynarodowymi zasadami prawa koncesyjnego. Ustawa PPP bezpośrednio stwierdza, że dany projekt może być zrealizowany wyłącznie w systemie PPP, jeśli korzyści dla interesów publicznych przeważają nad korzyściami generowanymi przez realizację projektu w innych formach. W związku z tym ustawa wprowadza zasadę wartości za pieniądze, co nieuchronnie przełoży się na dokładne przygotowanie potencjalnego projektu PPP przez sektor publiczny. Ustawa PPP wymienia pewne określone działania, które muszą podjąć w tym celu władze państwowe, a także zawiera listę zagadnień, jakie należy ująć w kontrakcie PPP.

Ustawa PPP nie wprowadza żadnych procedur szczegółowych, a zamiast tego w kilku miejscach odwołuje się do prawa o zamówieniach. Ustawa PPP nawiązuje do modelowych kontraktów PPP, które mają być opracowane przez Ministerstwo Gospodarki w związku z uchwaleniem ustawy. Nie wiadomo jednak, czy takie modelowe kontrakty mają służyć wyłącznie jako wskazówka, czy mogłyby stać się wiążące.

Ustawa PPP nawiązuje do prawa polskiego, jako obowiązującego przy rozstrzyganiu sporów i nie omawia wyraźnie możliwości arbitrażu międzynarodowego. Brak również odniesień na temat dostępności instrumentów zabezpieczających na udziałach koncesjonariusza, działających w interesie kredytodawców, w tym chroniących prawo do zajęcia. To ostatnie można jednak przeprowadzić w ramach ogólnych przepisów prawnych.

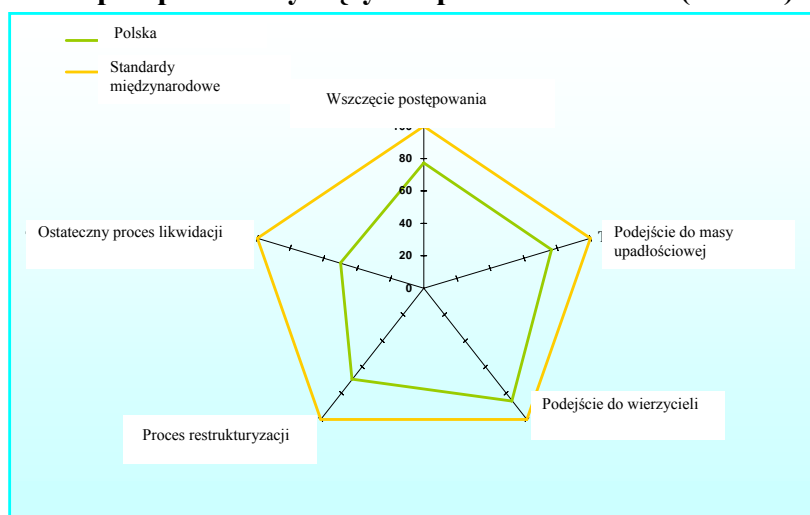
Ustawa PPP nie stanowi wyczerpującego przepisu i będzie wymagać przepisów wykonawczych, aby zadziałać w praktyce. Władze pracują nad przepisami, standardową dokumentacją i wytycznymi mającymi na celu ułatwienie zastosowania struktur PPP. Na implikacje ustawy PPP dla napływu inwestycji prywatnych w sektorze transportu, użyteczności publicznej i innych trzeba jeszcze poczekać. Zgłoszono już jednak podpisanie lub realizację różnych projektów dotyczących autostrad, zdrowia, sportu i sektora rekreacji, a także użyteczności publicznej.

Upadłość

Sprawę upadłości i niewypłacalności w Polsce reguluje Prawo upadłościowe i naprawcze (2003 r.) z późniejszymi zmianami („Prawo upadłościowe”). W Badaniu Wskaźników Prawnych 2003-2004 przeprowadzonej przez EBOR, Prawo to zostało określone jako „średnio zgodne” w porównaniu ze standardami międzynarodowymi.

Wykres poniżej przedstawia dane zgromadzone w tym projekcie i poziomy zgodności Prawa upadłościowego ze standardami międzynarodowymi w pięciu głównych obszarach:

Zgodność polskiego Prawa upadłościowego ze standardami międzynarodowymi Jakość przepisów dotyczących upadłości – Polska (2004 r.)

Uwaga: Każda linia zewnętrzna odzwierciedla wynik idealny, tj. zgodny ze standardami międzynarodowymi, takimi jak Zasady i wytyczne Banku Światowego dotyczące systemu efektywnej upadłości i praw wierzycieli, „Wytyczne legislacyjne dla prawa upadłościowego” Grupy Roboczej UNCITRAL i inne. Im szerzej rozpięta jest siatka, tym bardziej przepisy upadłościowe danego kraju zbliżone są do tych zasad.

Źródło: Ocena zagadnienia upadłości 2003-2004 przeprowadzona przez EBOR.

Zgodnie z wykresem, Prawo upadłościowe posiada silne strony w niektórych obszarach. W szczególności, Prawo jest bardzo skuteczne, jeśli chodzi o zawiadamianie i angażowanie wierzycieli w proces upadłości i uproszczenie wymagań dotyczących rozpoczęcia postępowania. Zawiera również dość wyczerpujące (w porównaniu z innymi krajami działalności EBOR) postanowienia związane z uniknięciem transakcji przed ogłoszeniem upadłości. Wszystkie te elementy stanowią istotne zalety.

Powyższy wykres wykazuje również jednak znaczne możliwości usprawnienia Prawa upadłościowego. W szczególności, niejasne są postanowienia dotyczące warunków finansowych wymaganych do ogłoszenia niewypłacalności. Poza tym, nie wiadomo, co stanie się z umownymi prawami do egzekucji przysługującymi zabezpieczonym wierzycielom po ogłoszeniu niewypłacalności. Brak jest postanowień umożliwiających bieżące finansowanie w trakcie reorganizacji (jest to powszechna słaba strona przepisów w regionie), a postanowienia zobowiązujące właściwe strony do dostarczenia sądowi lub przedstawicielowi sądu aktywów i rejestrów spółki dłużnika są niewystarczające.

Chociaż Prawo upadłościowe zawiera pewne elementy pozytywne (opisane powyżej), istnieją pewne wątpliwości dotyczące możliwości właściwego wdrożenia pozytywnych elementów tego prawa. Badanie Wskaźników Prawnych EBOR 2004 dotyczące upadłości, które sprawdziło „skuteczność” (lub sposób działania przepisów w praktyce) przepisów upadłościowych w przypadku upadłości na wniosek wierzyciela, jak również dłużnika, w szczególności skuteczności zasad dotyczących rozpoczęcia postępowania upadłościowego i wydania wstępnego wezwania sądu do ogłoszenia upadłości (zwanego czasami „skutecznym ostatecznym wezwaniem”), ujawniło, że praktyczne zastosowanie Prawa upadłościowego przez wierzycieli prawdopodobnie napotka na poważne bariery w odniesieniu do dostępu i na nadmierne formalności. Poza tym dłużnicy mogą stosować taktykę opóźniania utrudniającą realizację zamiarów wierzycieli, a wierzyciele wykazują bardzo ograniczone zaufanie do poziomu umiejętności mianowanych urzędników (tj. zarządców masy upadłości). Ten ostatni punkt stanowi problem w całym regionie i w związku z tym EBOR zdecydował o opracowaniu standardów, starając się promować jednolite praktyki dla zarządców masy upadłości.

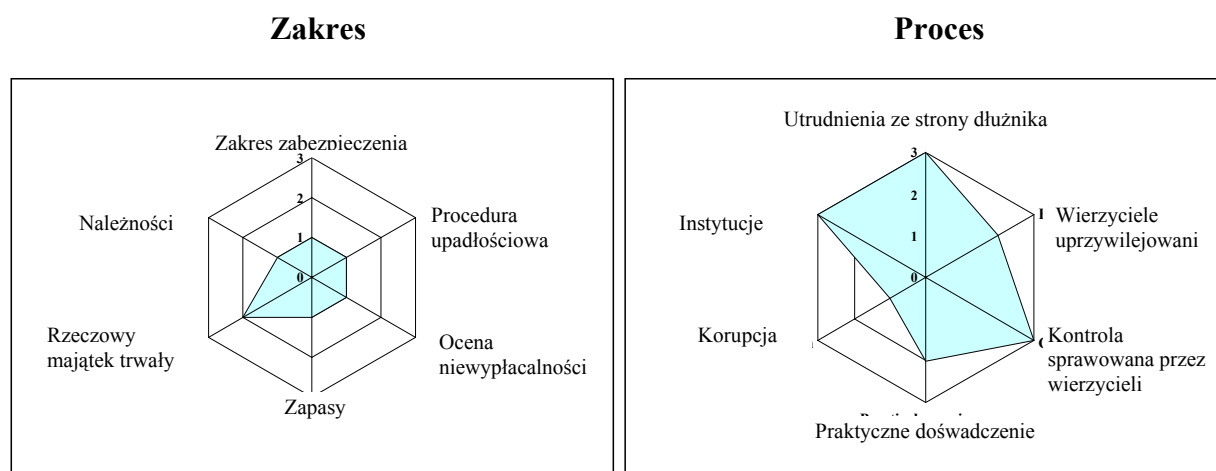
Podczas gdy wyniki badania pozwalają na pewien optymizm, określone czynniki związane z działaniami zainicjowanymi przez dłużnika utrudniają właściwe działanie przepisów w kontekście restrukturyzacji przedsiębiorstw, które w zasadzie mogłyby kontynuować działalność. W szczególności, w praktyce istnieje bardzo niewielka ochrona dłużników i nie zawsze można mieć nadzieję, że system sądowy zajmie się takimi przypadkami w spójny i przewidywalny sposób. W tym obszarze konieczne są reformy, które pomogą stworzyć reżim prawny dążący do ograniczenia zakłóceń związanych z upadłościami przez promowanie ratowania spółek w zasadzie zdolnych do prowadzenia działalności.

Transakcje zabezpieczone

Polska jest generalnie uznawana za kraj zaawansowany w procesie przemian, ale jej system prawny nie zawsze wystarczająco wspiera działalność komercyjną. Regionalne Badanie EBOR za 2002 r. dotyczące Transakcji Zabezpieczonych wykazało nadmiernie przedłużony proces ustanowienia zabezpieczenia (rejestracja w zastawie rejestrowym prowadzonym przez sąd rejonowy) i niepewność w odniesieniu do egzekucji. W Badaniu Wskaźników Prawnych EBOR 2003, koncentrującym się na możliwości egzekucji praw z zabezpieczenia, Polska otrzymała najniższą ocenę pod względem efektywności wśród wszystkich krajów Europy Środkowej i krajów bałtyckich, jeśli chodzi o zwrot, jakiego może oczekiwać wierzyciel, wymagany czas i prostotę procesu (patrz wykres poniżej). Główną przyczyną takiego słabego wyniku był ponownie brak zgodności sądów handlowych do szybkiego prowadzenia spraw. Podobnie krytyczne opinie wyraziły inne źródła, w szczególności raporty Banku Światowego *Doing Business in 2004* i *Doing Business in 2005* (patrz: <http://www.worldbank.org/DoingBusiness>), nawiązujące na przykład do tego, że wyegzekwowanie prostego kontraktu zajmuje średnio 1000 dni, a prawa ustawowe dłużników i wierzycieli w skali od 1 do 10 otrzymały zaledwie 2. W 2004 r. Narodowy Bank Polski (NBP) skontaktował się z Zespołem EBOR ds. Przekształceń Prawnych. Stwierdzając, że istniejący reżim w zakresie transakcji zabezpieczonych jest nieodpowiedni, NBP poprosił o pomoc eksperta EBOR, aby lepiej zrozumieć przyczyny problemów i konkretne działania, jakie można podjąć.

Utrudnienia procesu egzekucji – Polska (2003 r.)

Uwaga: Im szerzej rozpięta jest siatka, tym większe problemy istnieją w danej kategorii. Czynniki dotyczące procesu mierzą wpływ poszczególnych utrudnień na postępowanie egzekucyjne. Czynniki dotyczące zakresu pokazują, jak skuteczna będzie egzekucja dla różnych rodzajów zabezpieczeń i w przypadku niewypłacalności dłużnika.

Źródło: Badanie Wskaźników Prawnych EBOR 2003

Raport, dostępny na stronie www.ebrd.com/st, został opublikowany na początku 2006 r. i przedstawia listę zagadnień. Zawiera on następujące zalecenia:

1. System rejestracji zastawów należy zmienić na system oparty na zawiadomieniach umożliwiający bezzwłoczną rejestrację informacji przedstawionej przez strony i zapewniający bezpośredni dostęp do wszystkich zarejestrowanych informacji dla wszystkich stron.

Bez względu na to, czy sądy pozostaną odpowiedzialne za system rejestracji, taki system zawiadomień powinien:

- wyłączać wymaganie weryfikacji wniosków o rejestrację przez sąd lub kontroli umów zastawu;
- zapewniać maksymalną elastyczność, tak aby strony mogły dostosować zastaw do swojej transakcji (w tym opis zabezpieczenia), zgodnie z przewidywaniami przepisów o zastawie;
- uwzględniać zastawy podatkowe – obecnie rejestrowane oddzielnie w Centralnym Rejestrze Zastawów Skarbowych – w rejestrze zastawów, tak aby wszystkie zastawy rejestrowe mogły być łatwo i szybko znalezione w jednym miejscu;
- zapewnić dostęp w czasie rzeczywistym do wszystkich zarejestrowanych informacji za pośrednictwem Internetu i łatwej w obsłudze wyszukiwarki.

1. Należy uprościć, zapewnić szybkość działania i ograniczyć koszty procesu rejestracji zastawów hipotecznych i dostępu do informacji w księgach wieczystych.

Problemy z rejestracją zastawu hipotecznego nie zawsze wynikają z przestarzałego systemu ksiąg wieczystych prowadzonych w wersji papierowej. W związku z tym należy eliminować je równoległe z komputeryzacją informacji. Należy ograniczyć zbędne wymagania i formalności, a kontrola powinna ograniczyć się do koniecznych zagadnień merytorycznych. Mimo formalnego charakteru rejestracji zastawu hipotecznego wynikającego z istoty księgi wieczystej, procedury należy dostosować do transakcji zawieranych w gospodarce rynkowej. Konieczny jest łatwy i bezpośredni dostęp do wszystkich zarejestrowanych informacji dotyczących zastawów hipotecznych.

2. Należy zweryfikować ustawę o hipotece, aby usunąć zbędne i przestarzałe ograniczenia i zapewnić, że zastaw hipoteczny stanie się atrakcyjnym i elastycznym zabezpieczeniem, zapewniającym maksymalne korzyści dłużnikowi i wierzycielowi.

Zbędne ograniczenia związane ze stosowaniem zastawów hipotecznych spowodowały, że instrument ten jest nieatrakcyjny dla pożyczkodawców. Ograniczenia takie należy usunąć, ponieważ nie mają one żadnej *raison d'être*. Możliwe powinno być zabezpieczenie zastawem hipotecznym każdego roszczenia szczególnego, bez względu na jego charakter i formę. Proces rejestracji zastawu hipotecznego powinien być maksymalnie prosty, a strony powinny mieć możliwość najszerszego dostosowania szczegółów swojej umowy do faktycznych potrzeb zawieranej transakcji.

3. Należy wprowadzić proste, szybkie i tanie procedury umożliwiające pozasądową sprzedaż aktywów będących przedmiotem zastawu lub zastawu hipotecznego, pod kontrolą zabezpieczonego wierzyciela, co będzie miało na celu szybką realizację w wartości rynkowej, w sposób uczciwy z punktu widzenia wierzyciela i dłużnika.

Poważne ograniczenia dotyczące egzekucji stanowią jedną z podstawowych przyczyn nieskuteczności zastawu i hipoteki w kontekście wspierania rynków kredytowych i

znacznie zwiększają koszty uzyskiwania kredytów. Alternatywne metody wprowadzone przez przepisy o zastawie nie spełniły potrzeb użytkowników z różnych przyczyn. Polska powinna jeszcze raz rozważyć, co można zaproponować stronom w odniesieniu do zastawu i hipoteki. Udane przykłady pozasądowych procedur realizacji można znaleźć we wszystkich odnośnych krajach. Wierzyciel zwykle może zainicjować sprzedaż zabezpieczenia bez udawania się do sądu i on lub inna strona trzecia wyznaczona przez wierzyciela i dłużnika może zrealizować sprzedaż na aukcji lub w formie sprzedaży bezpośredniej. Procedury dotyczące hipoteki i zastawu powinny być podobne, ponieważ zastosowanie różnych zasad dla obu instrumentów jest nieuzasadnione.

4. Należy wprowadzić zmiany do zasad i procedur angażowania sądu w egzekucję zastawów i hipotek, tak aby zapewnić praktyczną i terminową pomoc lub ochronę ze strony sądów, jeśli jest ona wymagana przez stronę w egzekucji pozasądowej, tak aby wierzyciel mógł polegać na procedurze realizacji stanowiącej skuteczny sposób odzyskania należnych mu środków, a dłużnik miał pewność istnienia właściwych środków zaradczych, gdyby działania wierzyciela przekroczyły jego uprawnienia z mocy prawa lub zabezpieczonej umowy.

Strony ostatecznie będą odwoływać się do sądów, jako gwarancji skutku prawnego ich umowy zabezpieczenia. W chwili obecnej użytkownicy uznają zaangażowanie sądu za utrudnienie procesu, co wynika z nieuzasadnionych opóźnień, utrudnień ze strony dłużników i braku zrozumienia rynku. Wierzyciele nie wierzą, że procedury egzekucji umożliwią im odzyskanie niezaspokojonych roszczeń. Ponieważ ogólna reforma procedur sądowych może być procesem stopniowym, należy już podjąć starania, aby opracować zrównoważone zasady jasno definiujące prawa i obowiązki stron egzekucji. W przypadku sporu rolą sądu powinno być wyłącznie zapewnienie efektywnego i uczciwego działania tych zasad w celu realizacji zgodnych z prawem zamiarów stron.

5. Należy zmienić zasady i procedury przejmowania lub kontroli nad aktywami zastawionymi lub obciążonymi hipoteką, przekazanymi do egzekucji, aby zapewnić utrzymanie podstawowego prawa do przejęcia posiadania lub kontroli nad zabezpieczonymi aktywami. Związane z tym procedury powinny być proste, szybkie i tanie.

Dostępne wierzycielowi procedury przejęcia posiadania lub kontroli stanowią podstawowy uzupełniający element postępowania egzekucyjnego. Powinny one zapewniać szybki i skuteczny środek ochrony aktywów będących przedmiotem zastawu lub hipoteki w czasie egzekucji, tak aby zapewnić możliwość przekazania aktywów nabywcy w procesie realizacji. W Polsce taką ochronę zapewnia komornik, co jednak nie spełnia wymagań rynku.

Chociaż sektor prywatny zgadza się z ustaleniami i zaleceniami EBOR, przełożenie stwierdzeń zawartych w raporcie na faktyczne zmiany wiąże się z oczywistymi trudnościami. Ze względu na dotychczasowy brak przekonującej strategii zastosowania zaleceń, EBOR będzie kontynuować współpracę z NBP i zapewniać możliwe wsparcie i zachęty.

Telekomunikacja

Sektor telekomunikacyjny w Polsce jest obecnie regulowany przez Urząd Komunikacji Elektronicznej (UKE) i Prawo telekomunikacyjne z 2004 r. UKE zastąpił Urząd Regulacji Telekomunikacji i Poczty (URTIP) 14 stycznia 2006 r. na podstawie nowych przepisów uchwalonych przez parlament dnia 29 grudnia 2005 r. Przepisy te spowodowały reorganizację władz regulacyjnych odpowiedzialnych za wymianę i nadawanie informacji w formie elektronicznej. Odpowiedzialność za opracowywanie polityki ponosi minister transportu i budownictwa, który od września 2005 r. zastąpił ministra infrastruktury.

UKE to niezależny organ regulacyjny sektora, którego główne obowiązki obejmują regulację działalności telekomunikacyjnej, zarządzanie częstotliwościami i zagadnieniami związanymi z kompatybilnością elektromagnetyczną, zgodnie z Prawem telekomunikacyjnym i przepisami wykonawczymi, udzielanie licencji, obsługę rejestracji działalności telekomunikacyjnej i przydzielanie numerów operatorom publicznym zgodnie z krajowym planem numeracji, monitorowanie działalności telekomunikacyjnej i rynku urządzeń telekomunikacyjnych, interwencje na rynku telekomunikacyjnym z własnej inicjatywy lub na wniosek zainteresowanych stron, w tym użytkowników końcowych i operatorów.

Wskaźnik penetracji linii stacjonarnych w Polsce jest niższy niż w krajach podobnych i wynosi obecnie około 35%. Rynek został formalnie w pełni zliberalizowany na początku 2003 r. z utrzymaniem monopolu operatora narodowego (TPSA) wyłącznie w dziedzinie połączeń międzynarodowych. Wcześniej podejmowano próby stopniowej liberalizacji. Wolny postęp liberalizacji odzwierciedlał wyraźne ochronne nastawienie ówczesnego rządu do TPSA. Podczas gdy TPSA wciąż posiada dominującą pozycję na rynku i utrzyma ją w najbliższym okresie, na rynek weszła duża grupa operatorów konkurencyjnych, co zaczyna mieć pewien wpływ. Konkurencja spowodowała obniżenie udziału rynkowego TPSA prawie we wszystkich segmentach do poniżej 80% w przypadku połączeń międzymiastowych i poniżej 70% dla połączeń międzynarodowych.

Rynek telefonii komórkowej podzielony został pomiędzy PTC (operatora sieci Era i Heyah), Polkomtel (Plus, Sami Swoi) i Centertel (Orange). Podobnie jak w przypadku większości rozwiniętych i rozwijających się rynków, sektor ten gwałtownie rośnie, chociaż obecne powyższe wskaźniki penetracji nieco przekraczające 65% w dalszym ciągu zapewniają możliwości zdrowego wzrostu. Mimo pewnej konkurencji, Komisja Europejska wyraziła opinię, że taryfy za telefonię komórkową w Polsce w 2004 r. należały do najwyższych w UE. Obecny rząd planuje przyznanie kolejnej licencji GSM w 2006 r., co powinno mieć pozytywny wpływ na ten obszar, wprowadzając czwartego operatora do konkurencji na rynku.

Chociaż polski rynek telekomunikacyjny poczynił istotne postępy, szczególnie w kontekście zobowiązań podjętych w związku z członkostwem w UE, pełne praktyczne wdrożenie poszczególnych elementów ram regulacyjnych nie przebiega sprawnie. Opóźnienia pełnej liberalizacji i wdrożenia rynkowych mechanizmów dostępu umożliwiły operatorowi narodowemu umocnienie jego pozycji rynkowej, którą dopiero obecnie może osłabić właściwa konkurencja. Obecny rząd wykazuje zaangażowanie w dalsze pełne wdrożenie właściwych ram prawnych, ale biorąc pod uwagę nowość przepisów krajowych i zmienioną strukturę instytucjonalną, utrzymanie istotnej konkurencji na wszystkich rynkach w tym sektorze będzie wymagało dodatkowych starań.